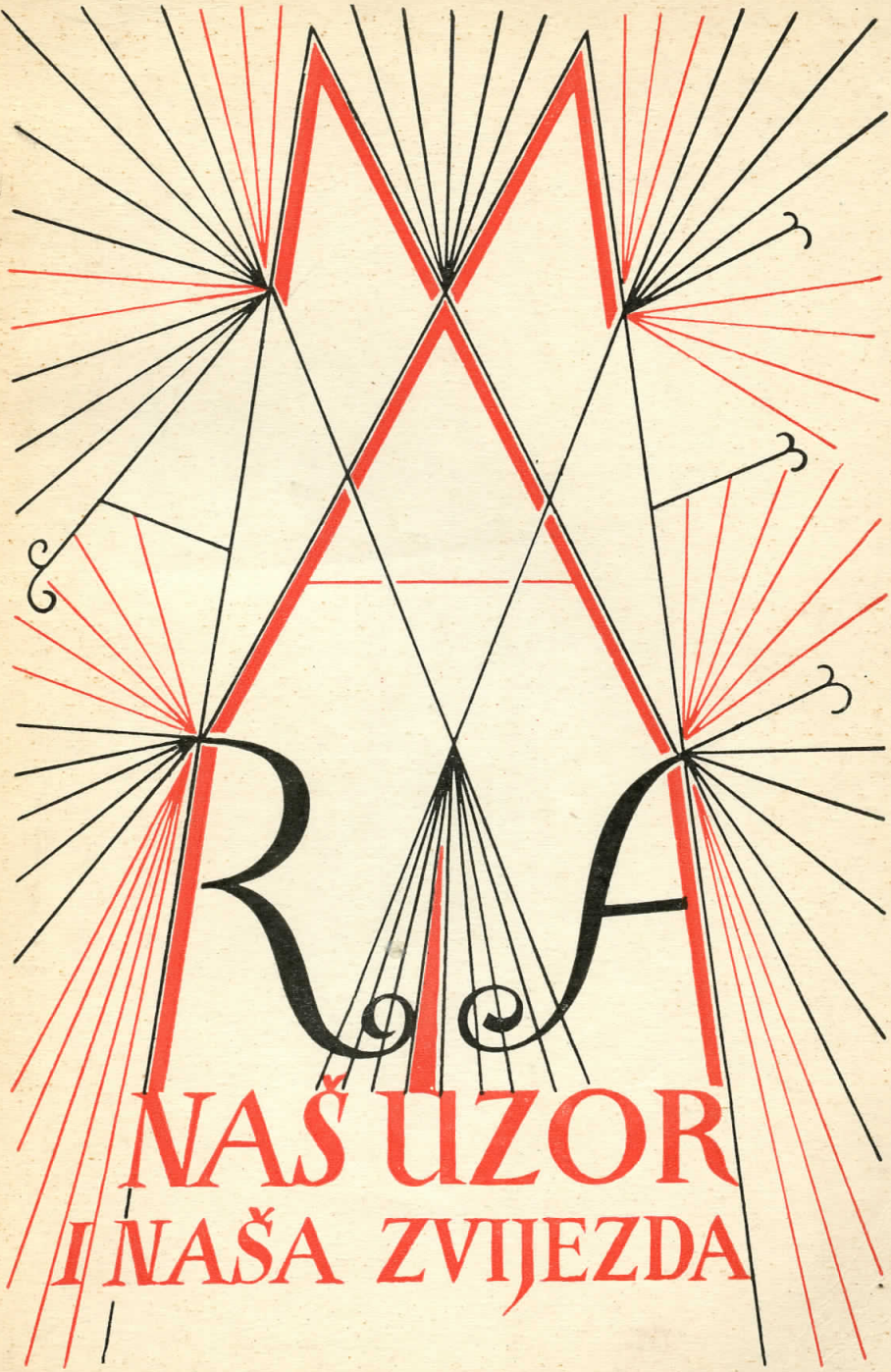
R A
NAŠ UZOR
I NAŠA ZVIJEZDA

23893

Dr O. **JERKO BAKOTIN,** franjevac

MARIJA
NAŠ UZOR I NAŠA ZVIJEZDA

1962.

Može se tiskati

Franjevački Provincijalat Zadar
Br. 746/61. 29. studenoga 1961.

IMPRIMATUR

Zadar, 2. prosinca 1961. † Mate Garković, nadbiskup

Naslovnu sliku izradio akademski slikar prof. Ivan Tomljenović
Izdao O. Eugen Zaninović, župnik Voštarnice, Zadar
Za sadržaj odgovara O. Jerko Bakotin, Trg Vranjanina 1, Zadar

Štampa »Srboštampa« — Beograd, Zmaj Jovina 39. — Tel. 20268

RIJEČ PISCA UZ IZDANJE OVE KNJIGE

Pri sastavu ove knjige vodila me težnja što je moguće više približiti bl. Djevicu našemu životu i naš život ogledati u njezinu. Radi toga tražio sam paralele između pojedinih razdoblja i strana njezina života i našega. I ona se uistinu ukazuje kao jedna od nas, samo neusporedivo uzvišenija od svih nas. Dolikuje se da nam bude uzor i Zvijezda.

Budući da himan »Z d r a v o , Z v i j e z d o m o r a !« sadrži sve najuzvišenije što pripada ovoj izabranoj Ženi i što mi, bacani valovima i suprotnim strujama, možemo poželjeti, preuzeo sam da ga protumačim u drugome dijelu ove knjige. Ono što je u njemu sadržano, mora biti predmet naših čežnji i molitava.

Kod pisanja imao sam u vidu koliko propovjednike, toliko sve pobožne vjernike kojima ova knjiga može poslužiti i izvan Marijina mjeseca za duhovnu lektiru. Nadasve pak imao sam pred očima dragu m l a d e ž koja, profinjenih i delikatnih osjećaja, neće moći ostati ravnodušna bude li gledala u presv. Djevicu, najidealniju Ženu i najblistaviju nebesku Zvijezdu.

U Zadru, na Bogojavljenje 1962.

1. MARIJA I MI

U ZNAKU MJESECA SVIBNJA Stvar je postala odveć općenita risati bogatstvo, pravi raskoš, čari koje ovoga mjeseca otkriva priroda. Takvi orisi dadu se naći kod onih koji naučiše jedva piskarati; dadu se naći i kod onih kojima je mašta bujna i koji se očituju spretni, možda pravi geniji na peru ili kistu. Dok se za zimske studeni i ljetne žege zemlja ukazuje pusta, siromašna, tako mrtva da nam često puta stvara dosadu i ispunja nas prazninom, sada najednom kao kakva pritajena kraljica izvlači najljepša i najbogatija ruha, dragocjenosti, skupocjene bisere i dragulje. Njima se kiti da bi obratila na sebe pozornost i da bi za sebe osvojila simpatije.

A ne da se tajiti ni da ih osvaja. Mnogi, opojeni bujnošću i ljepotom kakva se očituje u svibnju, stvaraju osnove koje ne prelaze granica zemlje. Svibanj im je simbol mladosti, obnove, snage, pa ga obožavaju kao što su ono stari narodi obožavali sunce, ili ga još uvijek obožavaju oni od kojih nije još doprlo **»svjetlo istinito«** koje obasjava svakoga čovjeka (Ivan 1, 9), a koje nam po jednoj Ženi dođe na svijet.

I tko bi nabrojio sve korisne planove, pothvate, avanture, ne isključivši, i u prvom redu nikako ne isključivši ljubavne avanture koje su se započele negdje pod cvjetnom krošnjom, kojima se sve smješkalo i obećavalo sreću, a od svega toga se čovjek otrijezni istom onda kada prođe mjesec svibanj.

PROLAZNOST SVIBANJSKIH ČARI Kada prođe mjesec svibanj! Da, mjesec svibanj je došao. Došao je kao i inače bujan, lijep. I da nam se on prvi put takav pojavljuje, mogli bismo se zavarati i pomisliti da nam on znači uvod u jednu ovako lijepu fazu života koja će ostati trajno. Ali ona će i proći.

To znademo mi koji smo dočekali ne jedanput ovaj mjesec; dočekali mu početak, ali i svršetak!

Ne bi li se najveća ludost počinila kada bi se norma života stavila negdje pod cvjetnom krošnjom, među rascvalim rasadnicima, udišući opojni miris cvijeća, a ne bi se vodilo računa o tome da će to cvijeće ocvasti i da će istrunuti oni cvjetni sagovi koji se prostiru pod nogama?

BABA VRAČARA Živjela je jedna stara baba vračara. Mnogima je stavljala razne zasjede i stupice da bi ih k sebi primamila i iskoristila. Ali kako je bila ružna, svi su je izbjegavali i svatko je od nje bježao. Spazila ona to i tada počela misliti kako bi se pomladila i uljepšala da bi tako ljude začarala i da bi joj pali u stupicu. Mislila je, mislila. I uspjelo joj je! Pronašla je ljekovitih biljki i cvijeća. Sva se našminkala. Obukla se u šareno ruho i uresila se draguljima koje je drugima opljačkala. I tada je se nitko već nije bojao. Djeca su je počela slušati više nego roditelje. Djevojke i mladići povjerovaše da ona posjeduje tajnu kako će uvijek ostati mladi i lijepi pa prestadoše tražiti nešto ljepše i više negoli pruža ova zemlja. Muževi i žene počeše sumnjati da postoji veća naslada i sreća od one što je pruža bračna zajednica. A starci i starice već na domaku drugoga života počeše misliti kako bi se vratili i pomladili, i tako je začaravanjem i opsjenama postigla da su ljudi promijenili o njoj mišljenje. Šta više! Počela je uživati dobar glas.

Baba vračara — to je ova zemlja. Njezina starost računa se na stotine milijuna godina. Nekada je bila vruća, a sada je ohladnjela, ukočena je, kruta. Jednom je bujala, cvala i bijaše orošena svakim blagoslovom s visine. No kada je grijehom unesen razdor u red koji je ustanovila najviša volja, tada je nastao proces razdvajanja; udarena je prokletstvom; počela je rađati korov i trnje[1]). Ali ljudi su tu zemlju nastojali poljepšati i učiniti je prijatnijom za život. Da to poluče, upotrijebili su sve sposobnosti uma i sve sile koje im stoje na raspolaganju. Ideja ljepšega i udobnijega zemaljskog života zaokupila je svijet toliko da milijuni i milijuni o prekogrobnom životu već i ne vode računa, a tome dosljedno ne vode računa ni o višim dužnostima koje se protive sebičnim prohtjevima. Eto, koliku čarobnu moć krije u sebi ta stara baba vračara, ova zemlja!

[1]) 1 Mojs. 3, 17 sl.

LJEPŠA I STVARNIJA OD SVIBNJA Motrimo sada dosjetljivost sv. Crkve. Usred ovakvog svibanjskog okoliša i raspoloženja stavlja nam ona pred oči biće koje u svome Srcu krije neusporedivo ljepši svijet nego što su to stvorene ljepote što ih motrimo tjelesnim očima; otkriva nam u tome Srcu blaženstva, u usporedbi s kojima postaju bljutave sve zemaljske naslade. To je Bezgrešna Djevica. Ona, budući da nije poznavala grijeha, krije u sebi ono što je prvi čovjek po grijehu bio izgubio; krije ono čega je čovjek u kaznu za prkos i urotu protiv apsolutnog Gospodara bio lišen: krije netaknut cijeli jedan duhovni svijet Božji, koji jedino čovjeka može usrećiti i ispuniti blaženstvom koje ne bljutavi.

Čovjek koji je skrenuo sa smjernica što ih u svojoj savjesti osjeća usađene od jedne nevidljive, ali stvarne ruke; grešan čovjek, koji je uslijed grijeha postao slijep i pun neurednih težnji, takav čovjek ne može biti kriterijem u čemu je prava i puna čovjekova sreća. To nam može biti istom biće koje osim tijela i duše, što ima svaki čovjek, posjeduje netaknuto i u svoj punini i ono čega je čovjek zbog kazne za grijeh bio lišen. Kriterij, kakav ima biti čovjek i kako mora orijentirati svoj život da bi bio potpun ne samo izvana nego i iznutra i da bi njegova sreća bila puna, taj nam kriterij može biti samo Bezgrešna, nikada zasjenjena grijehom, od prvog časa začeća puna milosti. Ona ne može da boluje ni od kakvih predrasuda ili opsjena. Nije ni pod kakvim utjecajem okoline, ni prostora, ni vremena, već je iznad svega. U Srcu posjeduje nevinost i sreću prvih ljudi, a iskusila je najveću tragediju što je poznaju vjekovi. Bila je u promisli onoga najvećeg i neograničenog božanskog Uma u času kada je to najmudrije, najbolje i najviše Biće mislilo kako bi bilo najbolje stvoriti čovjeka i čime bi ga moglo najviše usrećiti. Ponavljam: bila je tada u tome neizmjerno pronicavome božanskom Umu i ona mu je služila za uzor savršenoga čovječjeg bića koje odluči sazdati. I nikada dok bude svijeta i vijeka, neće se na zemlji pojaviti savršenije i sretnije biće negoli je ona. Njoj pristaje hvalospjev Mudrosti:

»Gospodin me je imao u početku putova svojih, prije nego je išta učinio od početka. Odvijeka sam postavljena i od davnina, prije postanka zemlje. Još ne bijaše bezdana, a ja bijah začeta; još ne bjehu provreli izvori voda, niti još postojahu goleme planine; prije bregova ja sam se rodila. Još ne bijaše sazdao zemlju, ni rijeke, ni stožere kruga zemalj-

skoga. Kad je uređivao nebesa, ondje bijah...«[2]) *»Od početka, prije vjekova ja sam stvorena i do u vječnost imam opstanak« (Sir. 24, 14).*

BEZGREŠNA NAŠ IDEAL

Nije li ovo tako uzvišeno biće, ova Bezgrešna Djevica koja krije u sebi jedan cijeli svijet sa čudom savršenosti, nije li ona kadra da i nas pouči kako imamo orijentirati život da bismo našli sreću koja ne bljutavi i koja neće iščeznuti nikada? Da, ona mora biti kadra da nam mudru, jedino spasonosnu nauku dade.

Sv. AMBROZIJE, crkveni otac i naučitelj, kaže: »Marija je bila takva te je jedino njezin život uzor svima«[3]).

Biskup KEPPLER kaže: »Djetinji odnosi prema Majci Božjoj svakoj životnoj dobi daju i sadrže djetinju sreću, kako je samo može dati jedna majčinska blizina i majčinska ljubav«[4]).

Zato ćemo kroz ovaj mjesec gledati nju kao dijete, djevicu, zaručnicu, majku, udovicu;

gledat ćemo je u radosnim i zalosnim časovima života;

motrit ćemo je u duhovnome svjetlu i kod svega toga tražit ćemo dodirne točke između nje i nas da vidimo kakav ima biti naš život ako hoćemo da osiguramo sreću i blaženstvo koje neće od nas oduzeti nitko nikada. To će tvoriti naš program kroz prvu polovicu ovoga mjeseca. Kroz drugu polovicu slijedit ćemo je gledajući u njoj zvijezdu vodilju, zvijezdu mora, moleći je da nam ona to uistinu bude i da nas s ove pučine privede na žale blažene vječnosti, u luku spasa. Odazovimo se svi njezinu pozivu koji nam na usta mudrog Salamona upravlja:

»Sada, dakle, sinci, čujte me: Blago onima koji čuvaju putove moje. Slušajte nauku, i budite mudri, i nemojte je odbaciti. Blago čovjeku koji sluša mene i koji bdije pred vratima mojim svaki dan i čeka na pragu vrata mojih. Tko mene nađe, naći će život i crpst će spasenje od Gospodina«[5]).

Primjer:

Bio je krasan svibanjski dan. Proljeće još nije imalo tako lijepa dana. Na terasi jedne starinske kuće vidio se ovaj prizor: pod rascvalom krošnjom ruža koje su se ispreplele oko stare vinove loze sjedila je baka uvela od duboke starosti. Do nogu joj mala unuka slična ružinu pupoljku koji se pod zlatnim sunčanim zrakama otvara.

Mala unuka poče stavljati znatiželjna pitanja:

— Zašto su, bako, tvoje kose bijele, a moje su tako crne?...

— To je zato, dijete moje, jer ti proživljuješ istom maj svoga života, a ja se godinama nalazim u zimi. A zimi, kako znadeš, sniježi.

— A kako to, draga bako, da ti imaš tolike brazde po čelu, a ja nemam?

— Eh, draga dušo, u mjesecu svibnju sve sja i pjeva, zimi se pak ralom ore. Tako i godine izdubiše brazde na licu tvoje bake.

— A reci mi, bako, zašto tako treseš glavom? Nekada kao da njome činiš znak *ne*, a nekada *da?*

— Srce moje, nebeski dah bez prestanka me trese. Ne znaš li da na plećima nosim 80 godina i da se već ne osjećam da sam na zemlji? Čas kažem: »Ne«. To znači: Ja ne želim da se moje progonstvo dulji dalje. Čas opet kažem: »Da«. Hoću da rečem: ne moja, nego tvoja volja, Gospodine, neka se vrši!

— Htjela bih, bako, znati zašto ti je ispod očiju uleglo i crno?

— Ja sam ti, drago dijete, često plakala. A treba da znadeš da voda malo po malo dube i najtvrđe pećine.

— A zašto ideš tako pognuta k zemlji?

— Da bolje vidim mjesto koje ću uskoro zauzeti.

— A zašto ono uvijek šapućeš kada činiš znak križa?

— Molim dragoga Boga za tebe, kćeri moja! I evo u čemu se mi obadvije sastajemo.

U onaj čas oglasi se sa seoskog zvonika pozdrav Gospi. Unuka i baka zajednički učiniše znak križa i upraviše molitvu Gospi, koja je najbolji putokaz od mladosti do starosti i koja majčinskim zagrljajem sve usrećuje.

Cvjetić: U trenutačnom sjaju i raskoši mjeseca, u koji ulazimo, odlučimo svakoga dana motriti neprolazno bogatstvo velike duše presv. Djevice i gledajmo sreću njezina dobroga Srca.

Uzdah: Kraljice svibnja, moli za nas!

[2]) Prič. 8, 22—27.
[3]) *De Virginit.* lib. II.
[4]) *Mehr Freude, 107.*
[5]) Prič. 8, 32—35.

2. MARIJA I DJETINJSTVO

ZNAČENJE DJETETA

Blažena Djevica Marija kao dijete daje dragocjenih i uzvišenih pouka djeci. Možda se kome čini beznačajno ovo isticati. Ta, koje značenje mogu imati djetinji osjećaji i ideali u vijeku najviših škola, najučenijih rasprava, vatrenih debata, smjelih teorija; u vijeku gigantskih podviga i titanskog naoružanja kao što je naš vijek?

Što znači djetinji mozak prema elektronskom mozgu koji su izmislili i konstruirali ozbljni učenjaci, a kojim se u jednoj sekundi dade izvesti 10.000 množenja i u četiri dana svršiti posao koji bi 200 učenjaka moglo izvršiti tek kroz cijeli život?

Od kojeg onda utjecaja može da bude djetinji život na jedan zreli čovjekov život?

Davno je tome bilo kada je jednog dana tamo negdje u Palestini izbila među jednom skupinom velika prepirka, prava svađa. Bili su to odreda odrasli ljudi, zreli, razvijeni, snažni, iskusni. I ne može se reći da je predmet rasprave bila neka tričarija. Vodila se među njima prepirka tko će zauzeti prvo mjesto u kraljevstvu na čije je osnivanje čekao cijeli svijet, u kraljevstvu onoga koji je tvorio žudnju vjekova, u kraljevstvu obećanoga Mesije Isusa Krista. Prepirka se među njima zaoštravala, i ne znamo kako bi bila svršila da joj nije učinio kraj Krist koji je naviješten da nosi spasenje svijetu. Poznato je kako je on dokrajčio tu prepirku. On, Spasitelj svijeta, uzeo je d i j e t e i stavio ga među raspaljene apostole te im reče mirno, ali kategorički, uvjerljivo: **»Zaista vam kažem: ako se ne obratite i ne budete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko«** (Mt. 18,3).

Ako kršćaninu za ideal izgrađivanja samoga sebe može poslužiti svako dijete, tada bez sumnje u prvome redu može to da

bude BL. DJEVICA, koja kao dijete nije poznavala nikakvih nastranosti jer je kao Bezgrešna bila u posjedu same čistoće i nevinosti.

BLAŽENA DJEVICA KAO DIJETE U LEGENDI ....

<akvo je bilo djetinjstvo presv. Djevice? Evanđelje nam o tome ne govori ništa. Znamo da je potekla od kraljevske kuće. Ali ona je bila jedan kraljevski izdanak bez ikakvog izvanjskog sjaja i slave. Jedini ures koji joj kao dijete ovjenčava aureolom čelo, bila je svetost njezinih roditelja, Joakima i Ane, i beskrajna pučina milosti koja se od prvoga časa začeća izlila u njezino neokaljano Srce.

> Prema predaji Joakim i Ana svoju malu kćerku bijahu predali u hram da tu služi svevišnjemu Gospodinu. O tome čitamo i u patvorenim evanđeljima: u tzv. Protoevanđelju sv. Jakova i u Evanđelju o Marijinu rođenju. Prema Protoevanđelju sv. Jakova: »kad su Mariji bile dvije godine, reče Joakim:
>
> — Uvedimo je u hram Gospodnji da ispunimo obećani zavjet.
>
> Ana će na to:
>
> — Počekajmo još malo.
>
> Kad se svršila treća godina, reče Joakim:
>
> — Pozovite neoskvrnjene kćeri židovske i svaka neka uzme goruću svijeću da se djevojčica ne bi povratila od kuće Božje.
>
> I tako učiniše dok ne uniđoše u hram Gospodnji. I primi je svećenik, cjelova, blagoslovi i reče:
>
> — Gospodin je uzvisio tvoje ime; u tebi će u najnovije vrijeme Svevišnji očitovati spasenje svoje sinovima Izraelovim.
>
> I postavi je na treću stepenicu žrtvenika, a Gospodin je napuni milošću. I ona je poigrala na nogama svojim, i zavoli je sav dom Izraelov. I odoše roditelji njezini diveći se i hvaleći Gospodina Boga što se djevojčica ne bijaše osvrnula na prijašnje. Marija pak bijaše odgojena u hramu kao golubica, a hranu je primala iz ruke anđela.«

... I STVARNOSTI

Ovo pripovijedanje, kako se vidi, odiše legendom. Legenda kao takva nije istina, ali često puta legendom je iskićena istina koja je najveća stvarnost. I pod ovim omotom legende krije se istina koju nam potvrđuje i predaja, a to je da je presveta Djevica sa svojim životom bila jedan raskošan cvijet orošen milošću.

A što je milost? Malo čudno pitanje o stvari koju dnevno čujemo spominjati. A ipak, koliko ih ima koji bi znali na ovo pitanje dati precizan odgovor?

Milost je vrhunaravna odlika, kojom bivamo dionici božanske naravi, bivamo Bogu slični.

A što je Bog? (Još čudnije pitanje!)

Bog je biće koje posjeduje sve savršenosti u najvišem stupnju.

Sada nam barem donekle može biti jasno kako je milost utjecala na bl. Djevicu Mariju. Ona je nju sve više oblikovala u Boga koji posjeduje u sebi svu savršenost. Ovo što ću reći zvuči čudno, ali je istinito: Marija je imala biti toliko slična Bogu da postane dostojna formirati utjelovljenog Boga koji će svijetu donijeti spasenje!

Nije cilj ova razmatranja prodahnuti dubokim teološkim ili filozofskim mislima, a najmanje kad je govor o djeci. Ima se potražiti samo između čovjekova djetinjstva i djetinjstva presvete Djevice dodirna točka. Kada se čovjek ove uhvati, može se vinuti k savršenosti i veličini koja odsijeva iz veličanstvenog lika presvete Djevice. Tu dodirnu točku nalazimo upravo u milosti Božjoj, koja se ne smije gušiti, nego se ima pogodavati njezinu razvoju, jer milost ne uništava narav, nego je usavršava, bogati.

A što je učinila milost Božja od bl. Djevice Marije?

Krupno pitanje na koje se može dati samo krupan odgovor: puna su nebesa i zemlja slave njezine.

A kako se u samome djetinjstvu presvete Djevice ispoljilo pogodovanje razvoju milosti Božje u njezinoj duši?

Sv. AMBROZIJE nam sa par riječi riše držanje bl. Djevice u djetinjstvu, tako da će pravi roditelji zavidjeti na takvome držanju djeteta; »Ona bijaše Djevica«, kaže sv. Ambrozije, »ne samo tijelom nego i duhom. Nikakvom prijevarom nije izopačila iskrenu prostodušnost. Bila je ponizna srca, riječima ozbiljna, duhom razborita, u govoru škrta, u čitanju marljiva. Nije polagala svoje ufanje u labavost bogatstva, već u molitvu siromaha«[6]).

U glasu sv. Ambrozija slušamo samo glas predaje. Svi glasovi pak skupa tvore jedan uzvišeni koncert o ovoj Djevici za koju opet

[6]) *Lib. II De Virginitate.*

sv. Ambrozije kaže da je zaslužila boraviti na nebu, jer je nebeski život provodila na zemlji[7]).

Ne smije se smetnuti s vida da je nju takvom učinila milost!

Eto, koji se rezultat dobiva ako se pogoduje razvitku milosti Božje u djetetu! Neka se nađe samo jedan koji bi iskreno mogao reći da mu je dijete postajalo prkosnije, neobuzdanije, jednom riječju gore, dok je pogodovao razvitku onog božanskog elementa koje je dijete dobilo krštenjem! (Razumije se: krštenjem!). Neka bude iskren i reče: kada mu je dijete bilo sretnije: onda kad se razvijalo pod utjecajem milosti ili pod prevlašću strasti? Nema sumnje da je to bilo onda kada je onu životinjsku stranu u djetetu oplemenjivao božanski elemenat-milost Božja. Duboku misao izrekao je BLAŽ PASCAL kada je rekao: »Čovjek po naravi nije ni anđeo ni đavao. No uvijek biva da ga oni koji ga neće anđelom, čine đavlom!«

NAŠOJ GIGANTSKOJ EPOHI JE POTREBNA DJETINJA DUŠA TIPA BL. DJEVICE

Ono što je božanski Učitelj učinio u Evanđelju, kada je usred snažno razvijenih i borbenih apostola postavio dijete kao model na koji se imaju prekaliti, to isto treba učiniti usred naše gigantske epohe. Mi ne osjećamo potrebu jedne veće fizičke snage. Baš protivno: mi pred jednom fizičkom snagom većom od ove, koju posjedujemo, strepimo. Da bismo našli smirenje, nama treba jedna blaga, bezazlena, vedra djetinja duša tipa duše bl. Djevice kao djevojčice.

Uza sve to, ma koliko svijet osjećao potrebu jedne takve duše, ona mu ostaje izvan života. Marija je za svijet kao jedan mit. Istina, nailazi na udivljenje, ali malo ih ima koji se odlučuju da je prime u svoju kuću, da boravi kod njih, jednako kao što se ne poziva jedan član strane vladarske porodice. »Osjećalo bi se odveć nespretno i neprijatno. Sva udobnost u kući bila bi sužena kao kada se u njezinoj prisutnosti ne bi smjelo više pušiti ili ispružiti na sjedalici; ne bi se moglo govoriti o sitnicama pri upravljanju kućanstvom, ni o današnjim visokim cijenama, ni jadikovati radi pogibli od rata tako dugo dok je ona blizu[8]).

[7]) *Lib. I De Virginitate.*

[8]) Maria Augusta Trapp, *Gestern, heute, immerdar,* sa engl. prev. Marta Eberherr, Austrija 1954, 92.

Ostaje istina da sve naše nezadovoljstvo i nemir izvire iz stvari i tričarija u kojima se nadamo naći mir i radost. Može se čovjek svojim umnim, tjelesnim, fizičkim odlikama u razmjeru sa prethodnim generacijama popeti i u »nadčovjeka«, svejedno, u pitanju sreće ostat će u stanju zaostalosti dok ne podigne svoju dušu. A ova se podiže v r a ć a n j e m na djetinji stadij čistoće, vedrine, iskrenosti, prostodušnosti.

»Čovjek je nešto što mora biti nadvladano ... Jedini put do nadčovjeka, koji naravnoga čovjeka, kako je kazao PASCAL, beskonačno nadvisuje, jest m i l o s t B o ž j a. Jedan novi život, koji nam je darovan u krštenju«[9]).

Put koji je božanski Spasitelj ukazao Nikodemu kazavši: **»Zaista, zaista kažem ti: Ako se tko ne preporodi, ne može vidjeti kraljevstva Božjega«** (Iv. 3,3).

»Svijet se ne podržava ako ne dahom djece«[10]), vrhunaravnim dahom.

Posve ispravno kaže talijanski književnik i kritičar ARTURO GRAF: »Bijedan čovjek u kome nije ostalo ništa od djeteta«[11]).

DJECO! PONOSNA BUDITE! Rado gledamo rascvale ruže, ali najljepši su ružini pupoljci koji se otvaraju u svježem jutru i koje je orosila nebeska rosa. Na orošenim cvjetnim čaškama rosne kapljice blistaju kao dijamanti i prelijevaju se u tisuću boja. Takva je djetinja duša, prosta od grijeha, orošena milošću.

»Dijete, tvoja je duša mnogo ljepša od ovoga lijepoga cvijeća«, kaza sv. IVAN VIANNEY jednome mališanu koji mu pokloni rukovet cvijeća.

Dragi Bog ništa tako rado ne gleda kao djetinja srca iz kojih nevinost blista kao sa rosnih kapljica netaknutog cvijeta. Svijet neće spasiti giganti. Spasit će ga djetinja srca.

P r i m j e r :

Jedan slikar naših dana izrazio je u bojama ovaj prizor: Marija je zasjela na jednoj cvjetnoj livadi usred sunčane svjetlosti raskošnog proljetnog jutra. Ima pred sobom kolijevku i u njoj počiva božansko Dijete. Upravo se prenulo oda sna i ljubazno motri dječicu koja su okružila njegovu kolijevku. Neka od dječice pobožno su sklopila ručice i milo gledaju u oči djetetu Isusu; druga su nabrala cvijeća i prinose božanskome Djetešcu želeći mu priuštiti veselje. Božansko Djetešce pak podiže ručicu kao da bi htjelo udijeliti blagoslov ovoj dobroj dječici i zahvaliti im na iskazima ljubavi.

Koje dijete nije kadro ostvariti ono što je ovaj slikar izrazio u slici?

Ne boravi li »Prijatelj malenih« živ među nama?

A cvijeće?

To je svaka pobožna molitva, svaka djetinja pjesma, svaka mala žrtvica, svaki dragovoljni posluh.

C v j e t i ć : Uputimo djecu Isusu i sami nasljedujmo djecu u nevinosti, čistoći, djetinjoj prostodušnosti.

U z d a h : Djevice nevina, moli za nas!

[9]) K. P f a f f e n b i c h l e r, *Maria und die Probleme unserer Zeit*, Wien 1959-60, 30.
[10]) Talmud, *Šabath*, 119.
[11]) *Ecce homo*, 552.

3. MARIJA I MLADENAČKA DOB

ONO ŠTO NIJE LEGENDA

Oskudne podatke imamo o mladenačkoj dobi bl. Djevice. Njih crpimo iz predaje. Ova je mnogim legendama iskitila djevojaštvo presv. Djevice. Ali ono, u čemu se kritička predaja i legenda slažu, jest da je život presv. Djevice i u djevojačkoj dobi bio i dalje posve uronjen u Bogu kao što bijaše uronjen i u djetinjskoj dobi. Marija je postajala godinama zrelija, ali je bila zrelija i punija i u ljubavi prema Gospodinu Bogu. Njemu je kao dijete prikazana bila u hramu, i on je veselio mladost njezinu. Podmetnuto **»Evanđelje o Marijinu rođenju«**, kiteći njezinu djevojačku dob legendom, poprima odmah ozbiljan ton kad govori o njezinu kreposnome životu.

> »A Djevica Gospodnja«, čitamo tu, »napredujući u dobi, napredovala je ujedno i u krepostima, i, prema Psalmisti, otac i majka je ostaviše, a uze je Gospodin. Dnevno je, naime, pohađahu anđeli, dnevno je uživala u božanskome gledanju koje ju je od svih zala čuvalo i u svim je dobrima bogatilo.« (Gl. VII. 1.)
>
> Sv. BONAVENTURA spominje jedno objavljenje u kojem je Marija nekoj bogoljubnoj djevojci kazala: »Uvijek sam usred noći ustajala, pošla bih do žrtvenika u hramu i Bogu sam prikazivala svoje molitve, kojima sam žarko prosila milost da mogu Boga ljubiti od svega srca i nadasve, a bližnjega radi Boga; da savršeno budem opsluživala zapovijedi i da mrzim što Bog mrzi.«
>
> On iznosi dalje kako je Marija zaokupljala svoje pamćenje razmatranjem o sv. stvarima, svoja usta pobožnim molitvama, svoje ruke korisnim poslovima i kako je na te stvari poticala i druge. Ona je posvetila Gospodinu dane svojega života u nevinosti i čistoći; ona, neokaljana, izabrana za majku Spasiteljevu među svim kćerima roda ljudskoga. Posve je sigurno da se Marija od prvih dana svoga razuma pa do konca svoga života trudila svom ljubavlju svoga srca i svim silama ispuniti volju Božju. Ona je već u svojoj mladosti sabrala tako skupocjeno blago zasluga kako ga nijedna duša nije stekla za vrijeme svoga zemaljskoga putovanja. Sv. BONAVENTURA i sv. BERNARDIN SIENSKI primjenjuju na nju riječi Salamonove: »Mnoge kćeri sabraše sebi bogatstva, ali ti si sve nadvisila« (Prič. 31, 29). Bogatstvo, o kome je riječ, jest bogatstvo milosti, kreposti, zasluga.

DODIRNA TOČKA SA MLADENAČKOM DOBI

Ako se želi naći dodirna točka između mladenačke dobi ljudi u svijetu i mladenačke dobi presv. Djevice, ovu je moguće naći sa sigurnošću jedino u vjeri u Boga čuvanjem djetinje nevinosti duše.

Ili se možda vjera, koja se počinje ispovijedati u djetinjstvu, čini nestvarna, a vjerski čini, koji se tada obavljaju, neumjesni, smiješni? Kada je to u istinu slučaj s tobom, znak je da si izgubio nešto što si imao kao dijete. Izgubio? Možda će se priznati da si izgubio izgračke, za koje se više nema smisla; da si izgubio tolike bezvrijedne nakite i urese, koje djeca toliko vole i cijene, a kasnije spoznaju da su bez vrijednosti i odbacuju ih od sebe. U jednu riječ: može netko reći: »Otresao sam se svega djetinjeg prosuđivanja i života i odbacio sam sve što ne pristaje zrelim, trijeznim ljudima. Istu sudbinu doživio je i moj vjerski život i vjerski čini.

Prema francuskom filozofu AUGUSTU COMTE-u (Kont), zastupniku modernog tzv. humanizma, »svaka grana naše spoznaje nužno ima proći uzastopce kroz tri teoretska različita stanja: kroz teološko ili izmišljeno, kroz metafizičko ili misaono (nerazumljivo) i, napokon, kroz znanstveno ili stvarno stanje«[12]).

Ovo posljednje stanje jedino bi bilo dostojno čovjeka.

Potrebno je, međutim, imati čiste pojmove: ako se povezuju s religijom djetinji pojmovi, djetinje predožbe, djetinje obavljanje pobožnosti, tada, nema dvojbe, sa zrelijim mladenačkim prosuđivanjem i gledanjem to se ne da spojiti i to ima da otpadne prema načelu sv. PAVLA, koji kaže: **»Kad sam bio dijete, govorio sam kao dijete, mislio sam kao dijete, sudio sam kao dijete. Kad sam postao muž, odbacio sam što je bilo djetinje«** (1 Kor. 13,11).

Međutim, religija kao takva, kako se jedan moderni pisac izražava, »nije nikakva puka hrana za djecu, nego životna potreba za

[12]) Kod H. De Lubac, *Le drame de l'humanisme athée*, Paris 1950, 141 sl.

svako čovjekovo srce. Istinska religija postoji samo ondje gdje se susretne Božja riječ i čovjekov odgovor; gdje je Bog shvaćen tako ozbiljno kako ga je shvatila Majka Božja«[13]).

DOSTOJANSTVO I VELIČINA ČOVJEKA VJERNIKA

Ovakvo shvaćena religija nema značiti poniženje ni za koga. Naprotiv. Ako moderna atomska fizika mnogo očekuje od mogućnosti promjene manje plemenitih elemenata u plemenitije, najviše se ima očekivati, ako postoji mogućnost oplemenjenja čovjeka. A to upravo postiže milost Božja, kojom je posve prožeta djetinja duša.

Sv. IVAN ZLATOUSTI piše: »Kao kada bi se uzelo nekoga posve oronula uslijed zaraze i bolesti, čovjeka nagrđena od dobi siromaštva i glada, pa bi mu se u jedan čas podario mladenački lik u cvatu tako da sve ljude nadvisi ljepotom, da mu lice odiše svježim životnim dahom i svjetlošću očiju, da zasjeni isti sunčani sjaj;

kada bi osim toga bio obnovljen u punoj snazi života, k tome grimizom zaogrnut i kada bi dobio kraljevsku krunu i potpuni kraljevski ornat — tako je Bog našu dušu opremio i učinio je lijepom, privlačivom i dostojnom ljubavi.

Isti anđeli, arhanđeli i druge nebeske sile žude da mogu takvu dušu gledati. Tako nas je Gospodin učinio pune milione, i njega vrijedne i njemu drage«[14]).

Tko se ne bi ponosio ovakvim jednim preobraženjem?

Zar bi ona bila nedostojna ozbiljnih, zrelih, učenih ljudi?

Učenjaci, koji su bili praktični vjernici, kao AMPÈRE, VOLTA, MARCONI, CARREL. . . .;

učenjaci našega stoljeća znameniti na polju fizike, kao MAX PLANCK, JORDAN, LEPRINCE-RINGUET, SCHRÖNDIGER, Von LAUE, Von WEIZSÄCKER. . . .;

oni na polju astronomije, kao JEANS, EDDINGTON, VOGT. . . . .;

oni na polju medicine, kao NICOLLE, HEYMANS. . . .,

— svi ovi, i mnogi drugi izriču osudu bačenoj paroli:

»Kršćanstvo je u suprotnosti sa znanošću i zato nije dostojno čovjeka XX stoljeća«.[15])

13) Pfaffenbichler, nav. dj., 73.
14) *In Eph.* 1, 1, 3, PG 62, 13.
15) R. Courtois, *Des savants nous parlent de Dicu,* Bruxelles 1958, 65.

ZAMJENA ŽIVOGA BOGA MRTVIM IDOLIMA

Jedna se ateistička revija, »Znanost i religija«, mjeseca rujna 1960., citirajući mnogobrojne novine u kojima su napisani članci koji govore o tome kako mladi svijet još uvijek vjeruje u Boga i prakticira vjerske čine, pita:

»Gdje je škola?. . . Dolazimo do zaključka da je Crkva aktivnija danas nego igda prije. Avioni brži od zvuka i atomski ledolomci, kozmičke rakete, elektronski mikroskopi i automatske tvornice — sve smo to ostvarili mi. . . . , bezbošci. Sa Božje strane nema više čuda. . . Ljudima crkvenim izmiče tlo ispod nogu i zato oni podižu alarm«.[16])

Iz navoda učenjaka vjernika uvelike zaslužnih za promicanje znanosti slijedi da vjera nije nikakva kočnica znanosti i da čovjek svojom vjerom u Boga postizava preobraženje. S druge pak strane, obožavanje tehnike, izuma, napretka ne znači li to obožavanje mrtvih idola mjesto jednoga živoga i pravoga Boga?

Ruski književnik DOSTOJEVSKI u romanu »Opsjednuti« na usta mužika Ivanovića tvrdi: »Čovjek ne može živjeti a da ne sagne koljena. . . . Odbaci li Boga, poklonit će se idolima od drva, zlata ili onima koje stvori fantazija. . . .«

Isprazno klanjanje. . . . Pravo praznovjerje koje nikada ne može nadomjestiti vjere u Boga. Jedan pisac kaže: »Onaj koji u sebi ne nosi raj, uzalud mu ga tražiti u cijelome svemiru« (SONNENSCHEIN).

Primjer:

U mirni zaselak Anjou (Anžu) bio se povukao jedan nesretan mladić, kojega je slučaj majčine smrti duboko ražalostio i prodrmao mu zdravlje. Tu dođe tražiti malo mira i okrepe. Brzo se sprijatelji sa župnikom koji je bio učen i svet čovjek.

A sada neka nam on govori što je iza toga slijedilo:

»Onaj je župnik«, piše on, »pobudio u meni interes. Često sam ga posjećivao. Uočio sam da je izvrstan književnik, fini psiholog tako da bi mogao zasramiti i najučenije.

Sastajali smo se dnevno. Raspravljali smo o svim mogućim stvarima, samo ne o vjeri. To mi izazva nemalo čuđenje.

Jednoga dana neka arheološka rasprava navela je župnika da mi spomene svoju kapelu posvećenu presv. Djevici

16) U »Informations catholiques internationales«, 131 (1960), 16.

— Je li zanimljiva vaša crkva? — upitah ga.

— Zar niste nikada bili u njoj?

— Vjerujte da nisam.

— Ona je više nego interesantna. Dođite da je vidite!

Pođosmo. Kroz velika stara stakla ulazila je svjetlost i obavijala je slatkom i nekom tajanstvenom atmosferom kip presv. Djevice. Njezino nebesko lice kao da je odražavalo na sebi nešto bolno. Spopadne me neko živo čuvstvo i srce mi tjeskobno poče da udara. Ono lice me neobično podsjećalo na moju dragu mamu.

Stojeći do tada na nogama, pao sam na koljena i ostadoh tu nepomičan, pogledom usmjerenim u oči kipa koje mi se učiniše žive...; u ona usta koja kao da su mi se bolno smiješila i kao da se otvarahu da mi ponove ono što mi je moja majka tako često znala reći: Vrati se natrag Bogu!

Sav izvan sebe počeh plakati kao dijete. Dušom mi prostrujiše čuvstva boli, kajanja, ufanja i radosti. Pred mojim očima kao u filmskome prizoru zaredale se uspomene iz moga djetinjstva i iz moje mladosti, sve pune ljubavi, osjećaja, majčinske brižljivosti koja nikada nije zatajila. A onda časovi mojega odmetnuća od Boga, a s druge strane Božji poziv koji sam odbijao najprije surovo a onda s prezirom, smatrajući služenje Bogu sramotom. Slijepac! Nijesam vidio kako udaljujući se od njega najmudrijega, najbogatijega postajem sve više siromašan i bijedan; kako, otkazujući služenje njemu (kojemu služiti znači kraljevati), padam u sramotno robovanje strasti koje me ponizivahu do praha i blata. Sada su mi počele bivati razumljivije molitve i suze moje siromašne majke, gorkost njezine boli, njezina nepobjediva dobrota pred tvrdoćom mojega srca... Ja nezahvalan sin pustio sam je umrijeti a da joj nisam priuštio toliko željenu utjehu svojim obraćenjem. I sada također sveta duša moje majke bila je ona koja je pravila skrajnji juriš na moje otvrdnuće.«

Neka snaga duha presv. Djevice pred živim i vječnim Bogom sagne koljena i naše mladeži;

njezine oči, u kojima se zrcali nestvorena ljepota Božja;

njezine ruke, sklopljene na molitvu.

Neka je uči, kako je od svega lijepoga u mladenačkoj dobi najljepši Bog.

Cvjetić: Mladež neka obavi posvetu Bezgrešnoj Djevici, a roditelji neka njoj posvete svoju djecu.

Uzdah: Posudo uzorna pobožnosti, moli za nas!

4. FOTOGRAFIJA IZ MARIJINA DJEVOJAŠTVA

ŽENA OBUČENA U SVJETLOST

Svi koji su upoznali presv. Djevicu, počevši od nerazvijenih i neprosvijećenih mozgova, pa do genija u znanosti i umjetnosti, našli su u njoj nešto što ih osvaja i k njoj priteže.

Koja je tajna tome?

Uzrok treba tražiti u jednoj višoj ljepoti, plemenitosti, dobroti njezina djevičanskog bića. Tajna leži u savršenoj harmoniji koja iz njezina bića izbija. Među svim likovima koji su umnim, reći ću: genijalnim potezima, stvorili umjetnici trudeći se da nam što vjernije dočaraju njezinu vanjštinu, jedan se lik najradije bira. Nije to MURILLO-va slika njezina Neoskvrnjenog Začeća.

Nije ni kojigod ljupki lik fra ANGELICA.

Nije ni RAFFAELOVA Madona della sedia, koja je prikazuje u zreloj dobi materinstva.

Nije ni MICHELANGELOV-a Pietà, gdje je u hladnome mramoru prikazana na Isusovoj Golgoti koja je ujedno golgota njezina života. To je slika koja se ne nalazi ni na jednom platnu, niti je isklesana u mramoru;

slika čije je konture povukla jedna djevičanska ruka, ruka djevca sv. IVANA apostola, čiji nam je veličanstveni obris ostavio on u Otkrivenju riječima: **»Veliki znak pokaza se na nebu: Žena obučena u sunce i mjesec pod nogama njezinim i na glavi njezinoj kruna od 12 zvijezda«** 12,1). To je najljepša slika, recimo fotografija, koja vjerno prikazuje presv. Djevicu, ne samo u konačnoj fazi, u njezinoj slavi na nebu nego je ujedno vjerna slika njezina djevojačkoga života na zemlji. Sve što je lijepo, plemenito, dobro, uzvišeno nalazimo na njoj u iznimnom stepenu; motrimo kao samu svjetlost.

SVJETLOST — SLIKA SAVRŠENOSTI

Drukčije ne može ni da bude. Presv. Djevica je najsavršenije biće što je igda proizišlo iz ruku najviše stvaralačke Mudrosti, iz ruku svemogućega Stvoritelja.

A što je u svojoj biti Bog?

Već je ranije rečeno što je Bog. Bog je biće koje posjeduje sve savršenosti u najvećoj mjeri. Sve što vidimo u Bogu, vidimo kao samu svjetlost koja se ne da prozreti. Muž koji je bio uzdignut do trećeg neba (isp. 2 Kor. 12,2), sv. PAVAO, kaže da Bog **»prebiva u svjetlu kojemu se ne može pristupiti. Njega nitko od ljudi nije vidio, niti može vidjeti«** (1 Tm. 6,16).

Sv. IVAN, koji je kao djevac imao najčišće oko, i, dosljedno, najviše osposobljeno da vidi Boga, kaže kategorički i svečano: **»Bog je svjetlost, i tame u njemu nema nikakve«** (1 Iv. 1,5).

Što je drugo, dakle, imala biti presv. Djevica, taj najsavršeniji i najčišći odraz Božji, ako ne jedna svijetla zraka njegova nepatvorena lica?

Možemo primijeniti na nju riječi Mudrosti:

»Ona je dah snage Božje, bistar izliv iz krasote vladaoca svega. Zato se je ne može nikada dodirnuti nikakva ljaga. Jer je ona odsjev vječnoga svjetla, neokaljano ogledalo djelatnosti Božje i prilika dobrote njegove« (Mudr. 7,26 sl.).

JEDINSTVO U MNOGOSTRUKOSTI

Kada je za Boga rečeno da je on svjetlost, znači da u Božjem biću vlada najsavršenije jedinstvo koje čini da je sve, što se u Bogu nalazi, sam Bog;

da Bog prozire sebe skroz naskroz jednom neposrednom spoznajom koja se ne razlikuje od njega samoga;

da Bog ljubi sebe ljubavlju koja odgovara njemu samome;

da nema ni spoznaje ni ljubavi koju bi trebao tražiti izvan svoga bitka;

jednom riječju: svjetlost, kojom odsjeva Božja čistoća, označuje jednostavno i s t o v j e t n o s t njegova božanskoga bića, njegova znanja njegove ljubavi bez ikakve ovisnosti i bez ikakva drugoga utjecaja.

Bog je svjetlost, znači: Bog nije ništa drugo nego Bog; ne pozna, ako ne Boga; ne ljubi, ako ne Boga; i u isto vrijeme on je sve dobro, on poznaje sve, on ljubi svu dobrotu.

Iz ovoga nam je lako izvesti što je svjetlost kojom odsjeva biće presv. Djevice. Njezina svjetlost je odraz od neizmjerno savršenoga Božjeg bića u kojemu je u najvišem stupnju koncentrirana sva istina, dobrota i ljepota. Sve što se nalazilo u presv. Djevici ili izvan nje, sve je bilo usmjereno na Boga koji je sama svjetlost, a to je isto što i punina savršenosti svega.

U njoj nije postojao nikakav rascjep između duha i tijela, višega i nižega, božanskoga i stvari lišene božanskog pečata. Božansko sunce bila je i ostala njezina sila teža tako te je ta sila u njoj tvorila jedinstvo i njezino biće tvorilo je jedno s Bogom.

TOČKA U KOJOJ SE USKLAĐUJU SUPROTNI SMJEROVI I NALAZI SREDIŠTE

Na Ženi obučenoj u sunce, čovjek, posebno mladež nalazi tajnu usklađenja diskordnih dijelova u svome biću; nalazi put ka harmoniji za kojom možda i nesvjesno čezne; otkriva svoje pravo središte sa silom teže. Sve to nalazi u svojoj povezanosti s Bogom po primjeru na presv. Djevicu.

Moderni tzv. humanisti propovijedaju rascjep s Bogom, i u čovjekovoj emancipaciji od Boga vide oslobođenje od robovanja, podvojenosti i trganja u čovjekovu biću ustvari, podvojenost, disharmonija, nemir u čovjeku posljedica je upravo u rascjepu s Bogom **»u kome živimo, mičemo se i jesmo«** (Dap. 17, 28). Božja ljubav, Božja svjetlost i snaga njegove milosti stvorila je od čovjekova bitka, sastavljena od duše i tijela, harmoničnu jedinicu u jedinstvu. Duh je gospodario nad tijelom, više moći nad nižima. Ovu harmoniju i jedinstvo uništio je grijeh. Tada su počele gospodariti čovjekom strasti i niski instinkti, u prvome redu sebičnost, težnja za nasladom, za obogaćenjem, za gospodstvom. Prije nego su ljudi sagradili Kulu babilonsku, taj simbol oholosti i razjedinjenja, pojedinac čovjek stvorio je tu kulu najprije u sebi.

Presveta Djevica, bez grijeha začeta, prva je u kojoj je nakon pada u grijeh prvi put uspostavljeno jedinstvo svih dijelova u harmoničnoj cjelini. Za nju treba reći sa Mudracem: **»Sjajnija je od sunca i natkriljuje sav svijet zvijezda«** (Mudr. 7, 29), jer je nestvorenom Svjetlu i njegovu djelovanju podložila sve svoje moći.

Bezgrešna je putokaz i živi uzorak do harmonije, ljepote i sreće u čovjeku. Čovjek sve to nalazi u povezanosti s Bogom, a u rascjepu sa strastima i grijehom.

CRNE SJENE I SVIJETLE NADE

Njemački pjesnik GOETHE kaže: »Mi smo se trudili daleko od života.« »Eto najdubljeg uzroka modernome udaljenju od kršćanstva«, zaključuje veliki moderni protestantski pedagog F. W. FÖRSTER. »Čovjek se razlio prema vani kao voda. Njegove misli vezane su samo uz promjene na materiji. O unutarnjem svijetu vodi on računa samo ukoliko se dade istražiti naravnim znanstvenim metodama. On je, konačno, postao tuđ sebi samome i životu upravo zato što je postao tuđ kršćanstvu. Kršćanstvo je odlučni odgovor svoj stvarnosti ljudske naravi, i razumljivo biva samo onome koji polazi s ove pozitivne činjenice i njome je tako reći prožet. »Ti si bio u meni« kaže sv. AGUSTIN, »ali ja sam bio izvan mene«. Isto se može kazati za modernoga čovjeka.«[17]).

FRANZ WERFEL rekao je da »ljudskome razumu stoje na izbor dva puta: jedan koji vodi prema gore duhom vjere; drugi kojim se silazi gubljenjem ravnoteže duha«. To se svodi na ono što je kazao sv. AGUSTIN: »Ja ne mogu živjeti u sebi ako ne živim u Bogu«.

Ako je uravnoteženost čovjeka i svijeta poljuljana do skrajnosti; ako se može reći da je čovjek na putu prema dolje sišao na najnižu stepenicu do koje je mogao sići, — uza sve to nije tako pokvaren a da ne bi priznao ljepše i uzvišenije vrednote, niti je pao u takvu iznemoglost da ne bi začeznuo za visinama i svjetlošću. Pa ako se ima već nadati povratku čovjeka k Bogu, nadati se može najprije povratku mladeži u kojoj je veća osjetljivost na ono što je lijepo i uzvišeno, u kojoj sa disharmonijom i mrtvilom nema pomirenja. Treba samo učvršćivati, uzgajati i spasavati ono još pozitivno da se postigne prvo reagiranje, promjena struje prema gore.

Svemogući Bog, koji je na ruševinama staroga svijeta podigao u Bezgrešnoj najsavršeniji model čovjeka, moćan je da i na ruševinama modernoga svijeta ovaj obnovi prema već stvorenome modelu.

Primjer:

Dr ALEXIS CARREL (1873—1944), liječnik, dobitnik Nobelove nagrade, poznat po djelu »*Čovjek nepoznanica*«, već kao student medicine izgubio je vjeru. Uzeo je za načelo: »Nema nijedne valjane sigurnosti izvan znanstveno utvrđenih činjenica«. Bog, duša, čudo, moralni zakon, sve su to za njega same hipoteze lišene svake razumne vrijednosti. God. 1903, u dobi od 30 godina, kao mladi liječnik, prati jedan vlak u Lurd. Među svim bolesnicima njegovu pozornost obrati MARIJA FERRAND (njezino je pravo ime MARIJA BAILLY), koja se nalazila u zadnjem stadiju tuberkuloznog peritonitisa. Dr CARREL pregleda pomljivije bolesnicu, utvrdi ispravnost ustanovljene bolesti i izjavi svome prijatelju A. B.: »Bojim se da ne umre dok je dodirujem... Kada bi ona tamo ozdravila, to bi uistinu bilo, čudo. Ja bih vjerovao u sve i povukao bih se u samostan«.

I dogodilo se ono što je dr CARREL smatrao nemogućim. »Najednom«, kako on sam piše, »pred mojim očima zbivalo se naglo, nedvojbeno poboljšanje... Nagnem se i gledam MARIJU FERRAND i ništa drugo... Njezin izgled stalno se poboljšavao, njezine sjajne oči u ushićenju gledale su prema špilji... Dogodila se stvar nemoguća, neočekivana. Dogodilo se čudo«...

Nakon više godina, na Božić 1939, on kao obraćenik piše: »O moj Bože, koliko žalim što nisam ništa naučio za život; što sam se trudio da shvatim stvari koje je beskorisno nastojati shvatiti.«

BEZGREŠNA, obučena u sunce, neka silom teže svoje velike duše učini te se otrgnemo od prolaznih stvari i svoja srca upravimo na nestvoreno, vječno Sunce.

Cvjetić: Odlučimo se boriti protiv glavne zle sklonosti i dnevno se ispitujmo o tome.

Uzdah: Zrcalo bez ljage, moli za nas!

[17]) *L'anima della gioventu*, prev. A. Bozzone, Torino 1926, 347.

5. PONIZNOST U VELIČINI — VELIČINA U PONIZNOSTI

ŠTO JE U CIJENI DANAS? Čitao sam kako je jednom čuvenom engleskom glumcu (Charles Laugtonu), koji je igrao u više glasovitih filmova, jedna televizijska kompanija ponudila 25.000 dolara za nastup koji je imao trajati svega 15 minuta! I opet neka londonska televizijska kompanija ponudila je Greti Garbo, nekadašnjoj velikoj tragetkinji američkog filma, angažman za nastup u jednoj emisiji u trajanju u svega 8 minuta. Za taj nastup ponuđen joj je honorar ne više nego samih 65.000 dolara!...

Iz ovoga se dade zaključiti koji nazor vlada danas o veličini čovjeka i što se danas obožava. Veliča se glumačka vještina, sportska spretnost; obožava se tjelesna ljepota itd.

MARIJINA VELIČINA USRED OBOŽAVANIH VELIČINA U duhu ovakovog nazora i shvaćanja našega vremena, što da se istakne na bl. Djevici te bi ona pobudila udivljenje, senzaciju i izazvala takmičenje?

Što da se predstavi mladeži u kojoj sve buja i cvjeta?

U koju stvar u mladenačkoj Marijinoj dobi da se upre prstom te bi ona pobudila udivljenje i nasljedovanje?

Nije moguće a da ne zanese mladež njezina pjesma »Veliča«. Tu se čuju note koje, polazeći od najvećih dubina, dostižu najveću visinu. Tu se priznaje vlastita ništetnost i neshvatljivo veliko dobročinstvo Božjeg materinstva kojim je ova izabrana Adamova kćerka obdarena. Njezina pjesma, hvalospjev, glasi: »Veliča duša moja Gospodina. I raduje se duh moj u Bogu, Spasitelju mojemu. Što pogleda na **poniznost** službenice svoje, jer, gle, **odsad će me blaženom zvati svi naraštaji** (Lk. 1,46—38).

NAJMANJE SHVATLJIVA KREPOST Presveta Djevica u svome uzvišenom hvalospjevu kazuje nam jedino istinit put do veličine i slave, a taj je: poniznost.

Ova riječ »poniznost« ne zvuči li kao nešto arhaično, mračno, zastarjelo?

Nešto što je postalo odveć pljesnivo, a da bi moderna mladež mogla to asimilirati?

Njemački filozof NIETZSCHE ovako tumači poniznost: »Pregažen crv se savija. To je njegova lukavost. Umanjena je tako vjerojatnost da bude ponovno pregažen. U rječniku morala to je — poniznost«. (Götzen-Dämmerung, 1889).

Zar pri ovako shvaćenoj poniznosti može o njoj još biti govora u doba reklama, izložbi, bučnih nastupa, filmskih zvijezda, televizijskih reportaža?

Spominjanjem poniznosti, mjesto da se netko njome oduševi, ne znači li izazvati smijeh? Ta, reći će netko, čemu obarati oči, skrivati ljepotu, tajiti sposobnosti, ne ispoljiti vještinu?...

Kada bi sve zlo stajalo u tome što se ispoljuju odlike i sposobnosti, nema u tome nikakva zla ako nas pri tome vodi slava Božja i dobro bližnjega.

Zlo postaje kada se prividne ili istinske odlike i sposobnosti precjenjuju; postupamo kao da ih imamo od sebe i vladamo se kao apsolutni gospodari bez ikakva osvrta na bližnjega. Otuda prezir drugoga, izdizanje nad drugima, sve do traženja božanske časti za sebe. Zaboravlja se opomena sv. PAVLA: **»Što imaš a da nisi primio?«** (1 Kor. 4,7).

PONIZNOST U PRIVLAČIVU SVJETLU Ako se čini nesavremena askeza oborenih očiju, zastiranja lica; ako se čine odveć ponizujuća pokornička djela u eri natjecanja, kulta tijela;

ako se pasivni, povučeni život čini neuskladiv sa dobom akcije i progresivnosti, —

postoji riječ Evanđelja koja želi da od nas učini ljude najveće akcije i trenirane pionire svjetlosti, vedrine, pjesme, riječ:

»Ne užiže se svijeća da se metne pod sud, nego na svijećnjak da svijetli svima u kući. Tako neka svijetli svjetlost vaša pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima« (Mt. 5,15 sl.).

To znači:

Kada svoje odlike i sposobnosti ispoljavamo u cilju da drugi iz toga upoznadu neizmjerno savršeno biće — Boga i da mu iskažu čast i dadu slavu, tada postajemo apostoli naše svete vjere, pioniri svjetlosti, vedrine, pjesme. Zato je BL. DJEVICA MARIJA pjevala o sebi ono što se nitko od smrtnika ne bi usudio pjevati: **»Gle, od sad će me blaženom zvati svi naraštaji!«**

Ali odmah nadodaje ukazujući izvor svoje veličine: **»Jer mi učini velike stvari onaj koji je silan, i sveto je ime njegovo«** (Lk. 1, 48 sl.).

ČINI PONIZNOSTI

Postavlja se pitanje: kojim se sve djelima može proslaviti Boga, a da se čovjek ne ogriješi o poniznost?

Odgovor je jednostavan: svim djelima dokle god se drži, ne više oborene oči ili pognuto čelo, nego dok se drži prst usmjeren prema nebu, prema tom izvoru odakle se primila odlika ili sposobnost. Taj kažiprst isto je što i oborene oči, pognuta glava.

Mi znademo i za askezu oborenih očiju u pravom smislu riječi. Ali prst usmjeren put nebesa ponekad nam mnogo više kaže negoli jednostavno oborene oči i pognuta glava. Tako je čuđenje i udivljenje izazvao slučaj što je jedna od onih već po svem svijetu poznatih kanadskih petorki stupila u red siromašnih klarisa, koje žive doživotno zatvorene u samostanu, ne pokazujući se nikada na ulici. Nakon tolikih fotografskih snimki, nakon tolikih reklamnih slika, ulazi među siromašne kćeri sv. Franje tražeći da joj se ostriže ondulirana kosa i da joj se velom zastre glava!... Time je ova, eto, izazvala udivljenje.

Ne manje udivljenje pobuđuje i proslavljeni kineski pjevač VU-PAK-CHIN, koji je nakon krštenja izjavio: »Sad me više ne muči želja da postanem slavan po svijetu. Jedina mi je želja da svojim glasom proslavim Boga.«

Pobuđuje udivljenje i veliki CARUZO koji bi prije nastupa znao sagnuti i pokleknuti da od bl. Gospe traži pomoć i blagoslov.

Pobuđuje udivljenje jedan KRISTIAN PETERSON, najbolji kipar u Sjedinjenim Državama, koji se ne boji da će mu religioznim tvorevinama i produkcijama potamnjeti slava, jer je tek onda, kad je 1950. postao katolikom, našao smisao umjetnosti.

Čin poniznosti je i priznanje književnika — obraćenika FRANC MOLNARA, koji je kazao: »Više od 60 godina živio sam bez Boga.

Sada sam upoznao Boga i vidim da su sve godine, koje sam proveo daleko od njega, bile obično dangubljenje.«

Uzvišen čin poniznosti izvršila je i grupa salzburških mladića (uglavnom skijaša) koji su pred više vremena postavili križ na alpskom vrhuncu visokom 3122 m a na križu je natpis: »Mi smo mladost Gospodina, gospodara svih visina!«...

Oholi njemački filozof FRIEDRICH NIETZSCHE, koji je prezreo poniznost kao puzanje, a izmislio teoriju o »nadčovjeku« (Übermensch), ostao je prezren upravo radi ove svoje teorije.

Pred ovakvom grupom mladića, naprotiv, punih snage i ljepote, koji sa najviših zemaljskih vrhunaca usmjeravaju svoj pogled u još veće visine, u Onoga koji stoluje u nedoglednim vrhuncima vječnih brežuljaka, priznavajući ga gospodarom svoje mladosti, ljepote i snage, pred ovakvom grupom mladića ostaje se pun udivljenja, bez riječi.

Slijepac je koji ne će da prizna da je udivljenja vrijedan orao koji se diže prema suncu da mu ono svojim zlatnim zrakama obasja krila. Nikada neće udivljenja vrijedan biti crv koji se zavlači u crnu zemlju da mu tko ne reče da je sunce ljepše od njega!...

Primjer:

GINO BARTALI slovi kao jedan od najglasovitijih biciklista svijeta. Dvadeset godina je gospodario na svim svjetskim natjecanjima. Bio je kapetan talijanske momčadi koja se borila u najvećem biciklističkom natjecanju, takozvanoj »Tour de France« kad su francuski navijači napali Talijane i skinuli s njih pobjedničku žutu majicu. Taj GINO BARTALI očitovao se svugdje i kao praktični katolik. Jedan karmelićanin u jednom listu napisao je cijelu studiju pod naslovom »Bartali i Gospa«. U toj studiji govori o velikoj ljubavi velikog šampiona prema Gospi i o njegovim odnosima prema svetištu Majke Božje Škapularske kao i prema čuvarima toga svetišta — redovnicima karmelićanima. Svaki put prije odlaska na natjecanje GINO bi zaiskao blagoslov Majke Božje. Svaku pobjedu proslavio je pred njezinim oltarom. Svako odlikovanje darovao je njezinu svetištu, uvjeren da je njezina pomoć bila snaga koja mu je osigurala pobjede.

To je jedno moderno prakticiranje poniznosti u veličini i veličina u poniznosti po uzoru na velebni lik ponizne nazaretske Djevice.

Ona, koja se nazvala službenicom Gospodnjom, a dvadeset vjekova nije uspjelo iscrpti njezinu veličinu, ima služiti i nama za

uzor. Mi naraštajci XX vijeka, giganti u kulturi i tehnici, još smo uvijek pred njom patuljci, a postajemo pregaženi crvi kad god pokušavamo postati veliki mimo izvora sve veličine i snage. Njezin primjer poniznosti ima nas osvjedočiti da prigibanje koljena pred jednim apsolutnim Gospodarom ne znači padanje u prah zaboravi, nego dizanje prema vječnome Suncu. Ostaje istina što je kazao glasoviti njemački pjesnik ERNST MORITZ ARNDT: »Samo onaj koji se osjeća malen pred Bogom može biti moćan pred ljudima.« Pripisujući odlike i sposobnosti onome koji je »sve dobro, svako dobro i bez kojega nema nijednog dobra« (sv. FRANO) znači stopiti svoj glas s jedinstvenom pjesmom svih stvorenih svemirskih bića, s pjesmom koja neće zamuknuti dovijeka, a glasi: **»Kralju vjekova, besmrtnome, nevidljivome, jedinome Bogu, čast i slava u vijeke vjekova. Amen«** (Tm. 1,7).

Cvijetić: Iskoristimo kojugod svoju dobru odliku u korist bližnjega da time proslavimo Gospodina Boga.

Uzdah: Marijo, uzore poniznosti, moli za nas!

6. ČVRSTOĆA U NJEŽNOSTI

NJEŽNOST, NE RAZNJEŽENOST — ODLIKA BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Kada hoćemo da predstavimo BL. DJ. MARIJU, mi je predstavljamo uvijenu u nježnost.

Da je jedna od odlika presv. Djevice nježnost, ne da se to poreći. Ta, ako je ova odlika, općenito govoreći, vlastitost djevičanskih duša, što da rečemo istom o onoj Djevici koja je odlikama djevičanstva sve nadvisila?

Ali nježnost znade biti i beskarakterna i prostački podatljiva. Nježnost znade bježati pred dužnostima i uvijati se pred poteškoćama. To nije nježnost, nego sladunjava raznježenost. Ovakva nježnost nije nikakva odlika, nego jedna ružna ljaga na inače krasnome cvijetu mladost. CHAMFORT je rekao: »Onaj koji je bez karaktera nije čovjek, nego stvar.« Mi uvijek žalimo za cvijetom koji se savio do blata. Što je raskošniji, više žalimo. Da bi presv. Djevica bila cvijet koji svojim raskošem privlači i osvaja, ona mora biti uspravna, čvrsta, okrenuta prema Suncu. I da bi izazvala udivljenje, ona mora ostati takva i usred vijavica kušnja; ne smije izgubiti svoga čara ni usred mraza razočaranja.

A ona uistinu i jest takva. Ona svojom nježnošću blaži našu surovost, ali svojom čvrstoćom snaži i našu raznježenost koja čini da se kao trske savijamo i uvijamo pred poteškoćama ili pred dužnostima koje traže od nas žrtvu.

OSLON NJEŽNOSTI MORA BITI JAKOST

SILVIO PELLICO rekao je: »Bez snage duha ne dolazi se ni do kakve kreposti, ne izvršuje se nikakva druga dužnost. Ne smije se također, da se bude pobožan, biti malodušan«[18]).

[18]) *Doveri degli uomini*, III.

Ono što mi kršćani nazivljemo snagom duha, čvrstoćom značaja ili kršćanskom muževnošću jedna je od četiri stožerne krepo-sti a zove se j a k o s t. To je vrhunaravna moralna krepost koja čeliči dušu u nastojanju da postigne neko dobro koje je skopčano s teškoćama, ne puštajući se zastrašiti ničim pa ni samom smrću.[19]).

Da netko bude karakteran iziskuje se smjelost u pothvatu teških stvari a k tomu i izdržljivost u podnošenju kušnja, patnja, bolesti, kleveta itd.

Tko će poreći da se ovakva karakternost ne dolikuje mladeži?

Nije li ona vrednija od ljepote, stasa i drugih tjelesnih i umnih sposobnosti kojima se ističemo nad drugima?

Što je bolje: postati hrana tuđoj pohoti ili se kao gospodar znati izdići nad strastima i usmjeriti svoj život prema jednome uzvišenom cilju, kršeći sve prepreke koje stoje na putu do cilja?

Pjesnik-filozof EMERSON kaže: »Karakter daje sjaj mladosti, poštovanje uvelom licu i sijedoj kosi.[20])

Ima onih kojima imponira, dok su malene, da ih zovu bebama. Ali kada poodrastu, ako imaju u sebi razvijenu svijest svoga dostojanstva i poziva, počinju se crvenjeti na takav naziv i ne podnose ga više. I s pravom. Vrhunac je čovjekova razvoja muževnost, a ne djetinjstvo. Mi poznamo degenerike s obzirom na tjelesni razvoj. Ostanu čovuljci, patuljci, i kad ostare, još uvijek naliče djeci. Sigurno im nitko na tome ne zavida. Svatko znade da stasom ostati kao dijete nije neka savršenost, nego zaostalost, nedostatni razvitak. Zato takvi postaju predmetom sažaljenja a ponekad i smijeha i ruganja. Mnogo veće sažaljenje zaslužuju duševni kržljavci koji se nisu trenirali u djelima odricanja i duhovne izdržljivosti. Naliče cvijeću koje je presađeno iz rasadnika da se razvije i da stabljika postigne svoj puni razvoj, a kad tamo, struk je omlohavio, lišće se objesilo jer stabljika nije uhvatila korijena. Ili, da se poslužim drastičnijom prispodobom, naliče lješini koja pada od sebe i nikako se ne da uspraviti, jer je ne prožima duh.

---

[19]) Ad. T a n q u e r e y, *Précis de théologie ascétique et mystique*[8], Paris 1923-24, 676.

[20]) *Beauty.*

REKORDI BEZUMLJA

Ima ih koji izvana u izvjesnome pravcu očituju vanrednu razvijenost, vještinu ili neku nastranost radi koje izazivlju čuđenje a nekada i gađenje do prezira. I ne štede se nimalo da to postignu, stavljaju na kocku i sam život.

> Pred više godina u Berlinu bila je raspisana nagrada od 5 000 dolara za par koji izdrži najdulje u plesanju. Nakon 8 dana ili 200 sati plesanja plesalo je još 18 pari. Sedamnaestoga dana nalazilo se u pokretu još 9 pari. Budući da nije bilo nikakove zakonske podloge da se odvrate od ovog pothvata, pokušalo se posredovati time da je bila raspisana premija od 500 dolara za par koji prvi odustane od bezumnog takmičenja. Ali bez uspjeha. Najveći dio otpao je radi iscrpljenosti. Ali dogodili su se i teški slučajevi nesreće radi prevelikog naprezanja srca, a mnogi od učesnika bijahu spopadnuti ludilom i dođoše k sebi istom nakon dulje kure.
>
> Ima i drugih rekorda koji nisu bez užitka, ali ne ni bez teških posljedica.
>
> Jednome se prohtjelo da nosi prvenstvo u tome koliko će moći najviše pojesti tustih amerikanskih pasta. I uspjelo mu je u 91 minutu pojesti 61!
>
> Jedan drugi tukao je rekord time što je u jednom danu pojeo 17 velikih lubenica!
>
> Jednome je »uspjelo« u jednome jedinom satu pojesti 53 tvrdo kuhana jaja, iako ga je to koštalo života.
>
> Jedan Talijan je pojeo na jednom obroku makarona (spagetti) u duljini od 3 km i 500 m!
>
> U Berlinu je jedan čovjek u šest dana otplesao 2000 plesova sa 3000 partnerica! — Jedan plesački par prevalio je 70 km dugu cestu od Bostona do Providence plešući obratno itd, itd.

Evo, kolikom se izdržljivošću i uz koliki rizik znadu založiti za stvari lakomislene, bezumne ili one koje izazivaju gnušanje! A za vječne ideale, za one o kojima ovisi smisao života, za stvari koje stavljaju u pitanje naše blaženstvo ili prokletstvo, koliko površnosti, koliko izmicanja obvezama, žrtvi, teškoćama!...

VELEBNI LIK ČVRSTOĆE I KARAKTERA U BLAŽENOJ DJEVICI

Kako se nad ovakvim, površno lagodnim, lakomislenim shvaćanjem visoko izdiže lik presvete Djevice! U njezinu životu ne možemo naći ni jednoga čina, ni jednoga jedinog gesta koji bi odavao površnošću ili lakomislenošću.

A za stvari i zadaće koje joj je odredila Božja promisao nije se štedila u trudu i žrtvi. Ni pred jednim zadatkom, ma kako teškim, nije uzmaknula, niti je u bilo kojoj teškoći ili žrtvi smalaksala. Uvijek je gledamo čvrstu kao hram koji prkosi burama i olujama koje ga biju.

Da se ne gubimo u apstraktnosti, dosta se sjetiti odvažnosti kojom je izrekla svoj »Neka bude!« u času kada joj je Božji glasnik ponudio misiju od koje zamašnije zemlja nije poznavala, misiju da bude rame uz rame Spasitelju svijeta i da se skupa s njime sva založi za djelo otkupljenja. I radi smjelog koraka nikada nije požalila u životu, ni za jedan korak uzmaknula. Na Golgoti je potukla sve rekorde junaštva i izdržljivosti kada je nosila ne samo križ, što ga je nosio jedan Bog, nego i istog Boga na križu koji je postao ruglo svih ljudi... Njezina koljena nisu klecala pod tolikim teretom. Ponovila je isti »Neka bude!« koji je izgovorila u času prihvaćanja žrtve.

BL. DJEVICA NAJSVJETLIJI UZOR MLADEŽI

Može li mladež poželjeti među tvorenjima impozantnijeg ideala od ovoga u presvetoj Djevici, ideala u čijem je ostvarenju sadržano spasenje svijeta!

Zar su vredniji ideali ili podvizi koji satiru tijelo da nakon smrti onu šaku praha razaspe vjetar na sve četiri strane svijeta? Zar to može privlačiti više negoli ova snaga duha koja ostaje i nad razorenim tijelom i mrtve budi na život vječni?

Primjer:

Bl. Djevica bila je uvijek mladeži ne samo ideal izdržljivosti i čvrstoće u stvari vječnih ideala nego je bila također ona koja je stvarala i kremen karaktere od duša njoj odanih. Da se to dokaže, nije potrebno pretražiti arhive akata mučenika iz prvog doba kršćanstva, nego je dosta čuti žive svjedoke junaštva mladog i živog kršćanstva.

JOAKIM SILVA, rodom iz Meksika, kao mladić ukrasio je svojom mučeničkom palmom dob našega mladog kršćanstva. Potekao je iz brojne obitelji odlične kuće, još odličnijih kršćanskih vrlina. Kao član Marijine kongregacije zadojio se pravim apostolskim duhom koji je dnevno krijepio primanjem anđeoskog Kruha u sv. Pričesti.

Takav je život provodio on kao mladi upravitelj tvornice čokolade koju je bio podigao njegov otac. Više negoli poslovi tvornice zaokupljao je njega rad za katoličku omladinu svoje domovine. Tome poslu sav se bio posvetio a

to ga je konačno stajalo i života. Bio je uhvaćen skupa s jednim drugim mladićem, Emanuelom Malgarejom, podmuklošću jednog generala u službi modernog Nerona, Kallesa, bivšeg predsjednika republike Meksika. Kalles je izdao naredbu da se mladići strijeljaju. Odvedoše ih na groblje gdje se imala izvršiti smrtna osuda. Bilo je to na blagdan presvetog Imena Marijina, 12. IX 1926. Hodili su putem glasno moleći krunicu. Jedan im vojnik dobaci: »Bacite tu krunicu!« JOAKIM će na to: »Dok sam živ, nitko me neće rastaviti od moje krunice«. Jedna ih osoba na putu upita: »Idete li vi na mučilište?« »Ne, odgovori JOAKIM, »idemo na Kalvariju.« Prispjeli su na groblje. Kad je vojnik htio da Joakimu rupcem zaveže oči, ovaj će mu: »Ne zavezuj mi oči, nisam razbojnik; ja ću vam sam dati znak kada će te pucati. Kada rečem: Živio Krist Kralj, živjela Gvadolupska Djevica! onda možete pucati.« Prije smrti JOAKIM SILVA održi dirljiv govor pred prisutnima, u kojem naglasi da od srca oprašta onima koji stoje da mu oduzmu život i da će se još za njih moliti pred licem Božjim. On da umire za Boga, za obranu vjere i slobode svoje domovine. Mnogi se od prisutnih ganuše, a jedan od vojnika, spustivši pušku, odlučno poviče: »Ja ne pucam, gospodine moj! I ja sam katolik! Evo me s vama.« Ovaj velikodušni čin stajao je života novog ispovjednika Kristova kojega odmah uhapsiše i sutradan pogubiše.

Čas prije smrti reče Joakim svome drugu Emanuelu Malgareju, mladiću od 17 godina: »Skini šešir, jer treba da se pojavimo pred licem Božjim!« I nakon toga, Joakim, jaki i simpatični mladić, okrene se prema vojnicima te jakim i odvažnim glasom poviče: »Živio Krist Kralj, živjela Gvadolupska Djevica!« Još nije bio izgovorio sve riječi, kad jaki plotun pripravnih vojnika prekide njegov život i otvori mu isti čas vrata lijepoga raja. Ne njemu samome, nego i njegovu mladome drugu Emanuelu.

Presv. Djevica, ta ponosna i čvrsta »Kula bjelokosna«, neka isprosi i nama postojanu vjernost Bogu, čvrstoću i odvažnost u ispovijedanju naše svete vjere!

Cvjetić: Vršimo svoje kršćanske dužnosti bez straha i obzira. Izmolimo Vjerovanje.

Uzdah: Tornju bjelokosni, moli za nas!

7. MARIJINI IDEALI I IDEALI MLADEŽI

BL. DJEVICA MEĐU MLADEŽI NAŠEG DOBA

Tražeći dodirnu točku između života presv. Djevice i našega života, sa kojegod je strane promatrali, mi je nalazimo na jednome višemu nivou. Kolikogod postojala dodirna točka između njezina života i našega, ona se uza sve to svojim životom visoko izdiže nad nama.

A što onda da se reče o njezinim idealima u djevojaštvu? Mogu li išta zajedničko imati ideali mladeži s njezinim idealima?

Dočarajmo u svojoj mašti slučaj da se u eri našega načina shvaćanja, prosuđivanja i života pojavi bl. Djevica, ne kao u nekom čudesnom ukazanju, nego u svoj stvarnosti života. Što bi naša generacija tražila na njoj kao vrijedno da bi je svrstala u jednu od onih kategorija koje u svojim rukama drže monopol svjetskog glasa i svjetske slave, i kojima jedino pripada pravo da budu zvijezde na nebu našega doba?

Možda bi se najprije pitalo za njezinu ljepotu. Pitalo bi se je li toliko lijepa te bi mogla imati šansu da bude priznata kao »miss« svjetskog glasa i da bude proglašena kraljicom ljepote. Zatim, ako ne prvo, pitalo bi se za njezinu spretnost: ima li dara da glumi i da postane kojagod filmska zvijezda? Može li da dođe do izražaja u baletu, kazališnim igrokazima ili u kojojgod grani sporta? U najmanju ruku, pitalo bi se: reflektira li na udaju i kakvi su izgledi za nju.

I što još?

Da li bi se pitalo za porijeklo?

Možda, iako to nije više od presudne važnosti.

Je li visoko naobražena?

Radije nego to pitalo bi se: je li bogata?

Da li znade obavljati domaćinske poslove?

To bi je u današnjem shvaćanju samo ponizilo.

Da li goji unutrašnji život milosti Božje u duši i da li djeluje po poticanjima Duha Svetoga?

To bi je učinilo natražnom, ili, u najboljem slučaju, nestvarnom.

Siromašna Djevica! Ona bi se po našem shvaćanju morala zacrvenjeti i sakriti. Njezini ideali nikako ne mogu da stoje uz bok ideala današnje mladeži.

Ona je lijepa, neizrecivo lijepa. Ali budući da ona svojom ljepotom čovjeka oplemenjuje, a ne podražava mu živinsku pohotu, njezina ljepota za materijaliziranog čovjeka ostaje bez značenja.

Ona je kraljevskog roda. Ali pošto je vanjštinom puka sirota, njezina kraljevska krv je bez cijene.

Ona je savjesna u obavljanju kućnih i zvaničnih poslova. Kao takva bi mogla doći za kućnu pomoćnicu nekoj filmskoj zvijezdi ili »miss«, a ne da im stoji uz bok.

Ona je sveta života i sve su njezine težnje usmjerene put nebesa. Onda može reflektirati da će joj jednom ustupiti mjesto neki bijedni kip u kojojgod začađenoj i polumračnoj crkvi... Može se nadati da će kleknuti pred nju kojagod siromašno obučena pognuta baka koja će joj »praviti komplimenat« iskazima ljubavi koji se ne cijene.

SPASITELJSKA USMJERENOST ŽIVOTA BL. DJEVICE

Za bl. Djevicu s njezinim shvaćanjem života i s njezinim nazorom o vrijednosti ideala, nikako se ne nalazi mjesta među onima koji svojom pojavom, spretnošću i planovima pobuđuju senzaciju u svijetu i predmet su novinskih stupaca, radiotelevizijskih emisija, filmskih i kazališnih reportaža. Sav život presv. Djevice bio je iscrpljen dnevnim kućnim i zvaničnim poslom. Njezine težnje bile su usmjerene na razvoj milosti Božje u njezinoj duši. Njezina čežnja, reći ću nervoza, i sav njezin zanos kretao se oko dolaska Mesije u svojstvu Spasitelja svijeta i utemeljitelja duhovnog kraljevstva. Njezin ideal bio je da poradi na obnovi čovjeka prema idealu za koji je stvoren. Da to pospješi, nije znala boljeg načina nego da savjesno obavi svoje kućne i zvanične dužnosti; da proučava Sveto pismo; da razmišlja posebno o mjestima na kojima se naviješta dolazak budućeg Spasitelja; da istra-

žuje volju Božju; da odgovori na svaki i najmanji poticaj Duha Svetoga i da krijepi svoj život molitvom.

Tako se odvijao Marijin djevojački život i takvi su ideali blistali na obzorju njezina života. I znamo da je ovako usmjeren život bio neizrecivo plodan i da je vodio k spasenju svijeta.

POVRŠNI TJELESNI IDEALI NE VODE NIČEMU

Obožavanje tjelesne ljepote, glumačkog talenta, vještine koje ne silaze dublje i ne dotiču se čovjekova duha — sve to skupa ne vodi ničemu i život ostavljaju prazan. Duh je glavni elemenat u čovjeku. Ne dođe li on do izražaja i ostane li neaktivan, sve postaje plitko i upravo glupo.

> Dok se jednom mnoštvo natiskivalo oko ISUSA da čuje riječ spasenja i da na dodir skuta njegove haljine ozdravi, danas se natiskuje oko filmskih »zvijezda«.
>
> Što one mogu dati kada najpopularnije među njima ispijaju od očaja otrov ili presijecaju žile?
>
> Kada je poznata moderna glumica LOLLO BRIGIDA 1955. posjetila München, posvetilo se njezinu posjetu više pažnje nego pitanju mira ili rata. A ona je »usrećivala« građane prigodom posjeta time što je ostavljala otisak usana namazanih rougeom.[21])
>
> Pred nekoliko godina Japanka RINUKO ITO plasirala se kao treća u takmičenju za tzv. »Miss univerzum«. Od toga doba japanske djevojke kao da su izgubile ravnotežu. Obuzete manijom biranja raznovrsnih miss, počele su da pohađaju bezbrojne »škole ljepote«, u kojima se podvrgavaju velikim torturama samo da bi se približile svome idealu Rinuki Ito. Između ostalog »stručnjak za ljepotu« YOKICHI izmislio je način da im produži vratove jer i lijepa Rinuki ima visok vrat![22])

Zar se uistinu postiglo ono najviše ako se dobilo u baštinu malo rougea sa namazanih usnica ili ako se uspjelo produljiti vrat za tri centimetra?

Našminkana lica ne mogu služiti za ideal. Posve ispravno zvuči ono što je o kultu ljepote napisao moderni engleski književnik ALDOUS HUXLEY (Heksle), spiritualista:

Svi smrtni grijesi — kaže HUXLEY — imaju svoju zasebnu negaciju ljepote. Na licima mondenih ljepotica često susrećemo trag mrzovoljaste dosade koja ništi sve njihove čari. Takve ljepotice

[21]) Paris-Match, 307 (1955).
[22]) »Vjesnik u srijedu«, 14. studenoga 1954.

mogu biti upravo odvratne... Našminkano lice prečesto se pretvara u masku ispod koje treba tek tražiti lice. Nastaje disharmonija. Te disharmonije postoje. I dok one budu postojale — veli HUXLEY — dok bude razloga za mrzovolju i dosadu, dok budu ljudi ovisni o svojim strastima, požudama, slabostima, sav taj moderni kult ljepote ostat će bez rezultata. Sve to umjetno produljivanje prividne mladosti ne vodi k ničemu. Sve dok te operacije ne uzmognu dirnuti najdublji izvor ljepote: dušu. Masažom, kozmetičkim vodicama, »punktrolerima« ljudska rasa neće postati ljepša[23]).

TREBA IZVRŠITI OBRAT U PROSUĐIVANJU VREDNOTA

Da život uistinu ima smisla i da bude od koristi bližnjemu, treba izvršiti obrat, i po primjeru na poniznu nazaretsku Djevicu treba da se stave u prvi red duhovne kvatitete: čistoća, poniznost, neograničena ljubav prema Bogu i bližnjemu, smisao za žrtvovanje u korist cijele ljudske zajednice. Da u jednu riječ sve saberem, reći ću sa SV. PAVLOM: **»... Što god je istinito, što je časno, što je pravedno, što je sveto, što je ljubazno, što je slavno, što god je kreposno i što god je hvalevrijedno, to mislite!«** (Fil. 4,8). Kod ovakvoga usmjerenja, Bog, umjesto da čovjeka liši radosti koje pruža mladost, on mu govori na usta Propovjednika: **»Raduj se, mladiću, (djevojko), svome mladom životu! Neka vedro bude srce tvoje u mladim danima! Idi kuda te srce tvoje vuče i oči tvoje zovu!«** (Prop. 11,9).

Primjer:

> Kako je veliko i mnogovrsno bogatstvo milosti Božje u duši, kako je život, koji nam se očituje u presv. Djevici, uvijek snažan i u svim formama blagotvoran, kaže nam jedna suvremena apostolkinja, buduća svetica, MARIETA DIERKENS. Nije baš bila časna sestra, ali je i više nego časna sestra. Njezin je izgled ovaj: kosa bujna i ondulirana, odijelo po najnovijoj modi, izgled filmske glumice, a pogled i smijeh zdrave mladosti.
>
> Osnovala je čudnu vrstu redovnica. Njezine sestre niti imaju posebno odijelo, niti posebne samostane, niti posebna pravila. Odijelo im je kao u ostalih pristojnih djevojaka. Samostan im je njihov vlastiti stan među svojom braćom i sestrama. Pravilo im je raditi ono što im naredi njihov dušobrižnik.

[23]) *Suvremeni kult ljepote*, u Jutarnjem listu 12. I 1938, 11.

Marieta je Belgijanka. Po zvanju je bila bolničarka a poslije babica (primalja). Cijenila je visoko svoju bolničarsku službu a željela je čitav svoj život darovati Bogu. Razmišljala je kako bi to učinila. Na koncu se odlučila: okupiti u jednu družbu sve djevojke koje su uposlene u bolničarskoj, odgojnoj, socijalnoj službi a žele biti također i u službi svoje vjere. I skupila ih je. Bilo je to u Bruxellesu 1937. Dogovorile su se da pođu u Afriku i Aziju među pogane da tamo nastave među urođenicima, crncima i ostalim poganima činiti djela milosrđa. I to da će redovito tražiti biskupe i svećenike urođenike — crnce i Azijate — pa će se staviti njima na raspolaganje. Tako će bar biti sigurne da ne stoje u službi ničije politike, nego u službi siromašnih pogana.

Deset godina pripremala je svoju družbu za polazak u misije. 1947. pošla je s jednom grupom u Kinu. Tamo su osnovale dispanzer, besplatnu ambulantu u siromašnoj četvrti u gradu Šangaju. Ubrzo je uspjela i kineske studentkinje medicine organizirati da u njezinu dispanzeru pomažu liječiti kineske siromahe. Kratko je trajala njezina djelatnost u Kini. Godine 1949. jedne noći pozovu je neke žene k jednom bolesniku. Dok se raspitivala gdje je taj bolesnik, iz mraka se pojavila zločinačka ruka koja joj je bodežom zadala smrt. Kineski siromasi (sve redom nekršćani) izdali su proglas, u kojem odaju počast toj velikoj prijateljici kineskog naroda: »Njezin život bio je kratak — kaže se u proglasu — ali njezina je ljubav bila neizmjerna. Njezina ljubav prema siromasima, briga za bolesnike, neograničena strpljivost, nježnost u poslu, sve je to nama odavalo sliku Kristovu...«[24])

Neka Presveta Djevica, taj cvijetak naše zemlje, a koji se očitovao iznimno plodan, isprosi našoj mladeži te provede život ne rasipajući beskorisno čare i energiju, nego kao **»dobar miris Kristov«** (2 Kor. 2,15) na slavu Božju i na korist društva!

Cvjetić: Upravimo odmah izjutra sve svoje čine na slavu Božju a u činima, koji nam laskaju, pitajmo se: koliko mi to služi za vječni život i da bih koristio bližnjemu?

Uzdah: Zvijezdo jutarnja, moli za nas!

---

[24]) Kalendar »Dobri Pastir« 1953, 151 sl.

8. PRESVETA DJEVICA CVIJET MEĐU ZARUČNICIMA

UZOR ZARUČNICIMA

Bl. Djevica sa svojim odlikama i krepošću naliči cvijetu koji je ubran u raju zemaljskome prije nego što je na zemlju bačeno prokletstvo.

Je li cvijet pun raskoši stvoren za sebe, ili je namijenjen nekome drugome?

Je li bl. Djevica imala ostati sama, ili se imala povezati s jednim čovjekom pa da na taj način posluži kao voditeljica i uzor ne samo mladeži u slobodnom stanju nego i osobama u braku?

Da, bl. Djevica imala je da bude putokaz do istinske sreće svima u svakome stanju. Promotrimo je najprije kao zaručnicu »muža pravedna« (Mt. 1,19) i potražimo dodirne točke između mladih zaručnika i nje zaručnice.

LEGENDA O ZARUKAMA BL. DJ. MARIJE

U apokrifnom evanđelju **»O rođenju Bl. Djevice«** nalazimo legendom iskićene njezine zaruke. Tu čitamo: kad je bl. Djevica ušla u 14. godinu, o njoj ne samo da se nije moglo ni pomisliti nešto što bi zaslužilo ukor nego je svojim životom i vladanjem bila na divljenje svima koji su provodili čestiti život. Veliki svećenik tada oglasi da djevice, koje su ušle u 14. godinu života, imaju napustiti hram, vratiti se kući i pripremati na udaju. Sve djevojke prihvatiše velikim oduševljenjem tu odluku velikog svećenika, samo bl. Djevica na tu odluku izjavi da se ona u dogovoru s roditeljima posvetila službi Gospodnjoj i da je povrh toga položila zavjet djevičanstva koji je odlučila čuvati netaknut. Veliki svećenik nađe se u neprilici. Nije znao što mora činiti. S jedne strane bl. Djevica je zavjetovala nešto što dotada nije bilo u običaju, a s druge strane osjećao je da je radi položenog zavjeta ne

može siliti na udaju. Zato se skupa sa svim prvacima Izraelskoga naroda pomoli Gospodinu da on odluči u ovoj stvari. I dobiše odgovor da se saberu svi mladići iz kuće i roda Davidova. Svatko od njih ima uzeti jedan štap i staviti ga pred žrtvenik. Onaj, čiji štap procvjeta i na njegovu se vršku ukaže Duh Gospodnji u slici golubice, tome će pripasti bl. Djevica i ima je uzeti za zaručnicu. Trebalo je da se to dogodi prema Izaijinu proročanstvu koje glasi: **»Izaći će mladica iz izdanka Jesejeva; izdanak niče iz korijena njegova. Na njemu će počivati Duh Gospodnji: duh mudrosti i razuma, duh savjeta i jakosti, duh znanja i straha Gospodnjega«.** (Iz 11. 1 sl.) I dogodi se: između svih sabranih štapova jedino procvjeta štap Josipa iz doma i plemena Davidova. I doleti s neba golubica i stane na njegov vršak. Tako Josip uze Mariju sebi za zaručnicu.

Ova legenda krije nepobitne istine. Marija je položila zavjet djevičanstva i sklopila je zaruke s potomkom iz kraljevskoga plemena Davidova.

RAZLOG MARIJINIH ZARUKA

Zašto je bl. Djevica sklopila zaruke sa sv. Josipom, ako se već sva Bogu posvetila?

Na ovo pitanje dano je mnogo odgovora i dana su razna opravdanja njezinu koraku.

Imamo dragocjenih obrazloženja sv. Otaca i učenih katoličkih pisaca, iz kojih se dade upoznati divna Božja Providnost kad je ovu izabranu Djevicu navela na to da sklopi zaruke. Ta razlaganja, međutim, imaju više izvanjsku stranu koja opravdava ovaj korak. Nemaju toliko u vidu unutrašnju pobudu. Ta pobuda, psihološka, ako se može tako zvati u svojoj naravi, a u svome cilju, dakako, posve vrhunaravna, bila je ona kojom je Bog pridružio Adamu ženu rekavši: **»Nije dobro čovjeku da je sam. Načinit ću mu pomoćnicu koja mu pristaje«** (1. Mojs. 2, 18).

Zaruke blažene Djevice s Josipom posljedica su jedne težnje. Ta težnja je: učiniti Josipa dionikom beskrajne sreće koju je u svojoj neokaljanoj duši ona osjećala.

Filozofska je izreka: »Bonum est diffusivum sui« — u naravi je dobra da se ono razlijeva. Marija je bogatstva svoje duše imala preliti u dušu najsličniju svojoj. Zato je sklopila s njim ugovor o najtjesnijem sjedinjenju, sklopila je ženidbeni ugovor.

SVJETLOST IZ ZEMALJSKOGA RAJA

Kome smeta pojam ženidbe za ovako idealno svetu zajednicu kao što je zajednica Marije i Josipa, ima se sjetiti da je ženidba ustanovljena od Gospodina Boga u raju zemaljskome prije pada čovjekova u grijeh. I bl. Djevica kao nova, neokaljana Eva, ne bi nam bila — usudio bih se reći — posvema vratila izgubljenu sreću da nije ubrala iz raja zemaljskoga ovaj cvijet i donijela ga neokaljana nama u svojstvu zaručnice.

Nazvalo se ženidbu čistilištem. Ne jedan ju je nazvao paklom. Sve to brak može postati, ali brak je stvoren kao cvijet. Brak je cvijet koji je čovjek ponio sa sobom iz zemaljskoga raja u progonstvo. »Brak je« — kaže kard. FAULHABER — »cvijet iz Božjeg vrta. Podnipošto nije otrovna biljka iz Sodome i Gomore«[25]). Samo što je taj cvijet čovjek okaljao. Bl. Djevica je prema svetome Josipu u najvišemu i najodlučnijemu stepenu ostvarila ono zašto je žena stvorena. Žena je naime stvorena da posve usreći muža i da skupa združeni svoju sreću preliju na sve potomstvo. Ta sreća, dakako, s obzirom na blaženu Djevicu i na svetog Josipa bila je izrazito **duhovne** naravi. Nju su imali na jedan iznimni način razliti i na druge. U njima se ukazala svjetlost iz zemaljskoga raja.

BRAK OSNOVAN NA DUHOVNOME TEMELJU

Postoji legenda da se za ruku presv. Djevice otimao neki AGAB koji je bio mlad i odličan. Isticao se nad svim momcima u Jeruzalemu ljepotom svojom i bogatstvom. On je bio u stanju pružiti Mariji bezbrižan i udoban život, dok joj Josip, koji je bio ponizan i priprost, nije mogao pružiti drugo, nego da dijeli s njim mučan život rada i stradanja. Uza sve to, blažena Djevica se odlučila za Josipa, jer je on u svojoj duši bio neokaljani cvijet najsličniji njoj i jer je nad njim, kao i nad njom, počivao Duh Gospodnji. To je sve predstavljeno u malo prije spomenutoj legendi o procvjetaloj palici i golubici.

Marija je Josipu u miraz donijela svoju neokaljanu dušu sa skupocjenim biserom djevičanstva da skupa s njegovom dušom sličnih ili istih svojstava stvori jednu uzvišenu i svetu zajednicu.

---

[25]) *Stimmen der Zeit, 164.*

POBUDAN PRIMJER

Iz ovoga razmatranja mladeži se pruža obilna pouka i pobuda u kojem se pravcu treba izgrađivati da bi muškarac i žena u braku ostvarili punu sreću u dvoje.

Uz snažan primjer vrednota, koje su Mariju i Josipa povezale zaručničkim prstenom, treba se sjetiti da je brak ustanovljen prije pada čovjekova u grijeh. Ako se dakle želi dostići ona sreća koju je Bog prvotno, u samoj svojoj ustanovi, dodijelio braku, tada se životom i vladanjem ima što više približiti onome prvotnom sretnom stanju prije čovjekova pada u grijeh, dok su mu još bile vezane pohote i među ovima ona najjača — putena pohota! . . .

Ovo je dosta da pukne pred očima i da se uoči kolika je podlost ako je jedini vodič k braku putena pohota, slijepa pohota koja je u času, kada je ustanovljen brak, bila pod posvemašnjim gospodstvom razuma i duha!

Pisac OTOKAR PROHASZKA († 1927) rekao je: »Prirođena prostota nagona traži borbu do heroizma«[26]).

Bl. Dj. MARIJA, u kojoj svagdje dolazi do izražaja prvenstveno duh, treba da pokazuje mladeži put kroz mutne virove strasti i mrak sjetila.

O njoj treba reći ono što je duhovni pisac CARL SONNENSCHEIN (KARL ZONENŠAIN, † 1929) kazao za sv. MIHAELA: »Mihael, duhovni borac, apoteoza duhovnoga, božanskoga, pobjednik zmaja, zemaljskoga, niskoga, nagonskoga, zadnji je izraz naše kulture. Tijelo nije ono konačno. Svojstvo je heroja ukroćeno tijelo i pobjedonosna duša«[27]).

Usred toliko profanirane ljubavi i frivolnog nazora o braku ima među mladeži još uvijek velikih, nesebičnih duša koje znadu cijeniti i spasavati ono više, božansko u čovjeku.

Ostao sam zadivljen nad izjavom koju je jedna djevojka dala o svome ponašanju prema jednome mladiću kojega je inače jako voljela. Ona je rekla: »U njemu sam gledala ono više, plemenito, božansko. Tim odlikama bila sam toliko opojena te bih se smatrala sretnom da se mene i odrekao a pošao za svećenika«.

To znači trijumf duha nad onim nižim, tjelesnim, nagonskim u čovjeku.

[26]) *Quelle*, 61

[27]) *Notizen* 18. I 26.

Kod planiranja budućnosti nikada se ne smije smetnuti s uma riječ SV. PAVLA Rimljanima: **»Mudrost tijela je smrt, a mudrost Duha život je i mir«** (Rim. 8,6).

Sv. Otac papa PIJO XI u svojoj encklici »O kršćanskome braku« piše kategorički: »Temelji jednoga sretnog i ruševine nesretnog braka leže u dušama mladića i djevojaka već od godina njihova djetinjstva i mladalačke dobi.«

Nema ljepše pobude od one koju SV. FRANO SALEŠKI, taj veliki ljubitelj mladeži, upravlja djevojkama: »Djevojke, ako računate s tim da se udate, sačuvajte svoju ljubav vašemu budućem suprugu. Vaš proljetni dar neka bude čisto, netaknuto srce. Nemojte pristupiti k oltaru da zakunete vjernost sa srcem upropaštenim i pokvarenim od strasti«[28]).

Primjer:

Švicarska spisateljica A. HOFFMANN pripovijeda u jednoj pripovijesti kako je neka djevojka rođena prilično nakazna: stas odveć sitan, kosa prosijeda, oči čakaraste, nos iskrivljen. Ukratko — nakaza.

Jednoga dana u srditosti dobaci joj rođena majka: »Nikad te nitko neće ni pogledati, kamo li zavoljeti!«

Te su se riječi djevojci zabile u srce kao nož. Plakala je; pomišljala je na samoubojstvo, ali na koncu se pomirila. Razmišljajući o riječima svoje rođene majke, došla je do zaključka: kad je netko drzak i mrzovoljast, ne možeš ga voljeti da ti je i rođena majka. Ali ako je netko prema svakome ljubazan i uslužan, naći će se netko tko će ga voljeti makar bio i grdoba kao ja... I odlučila je uvijek biti uslužna prema svakome.

I ubrzo je svakome postala draga. Jedan vrijedan mladić, kojemu je bilo stalo do lijepe duše, a ne do nacifranih obraza, uzeo je za ženu. Bila mu je vrijedna pratilica kroz život i dobra majka njegovoj djeci. Kad je umrla, stavio joj je nadgrobni spomenik s natpisom:

»Ti si bila anđeo mog života« (Iz kalendara »Dobri pastir« 1953, 33).

Neka presv. Djevica, ta najidealnija zaručnica, bude anđeo kršćanskih zaručnica i zaručnika: anđeo koji će im u bračnome drugu donijeti izgubljenu sreću zemaljskoga raja;

[28]) *Filoteji* 3, 41.

anđeo koji će bdjeti nad njihovim sjetilima da ne odvrate srca od puta koji im je Božja volja zacrtala;

anđeo koji će im pomoći da stignu, držeći se čvrsto jedno drugoga za ruku, u blaženi zagrljaj Oca nebeskoga, gdje će se u njihovu čistu dušu izlijevati vječno čista nebeska sreća. Amen.

Cvjetić: Nastojmo se vježbati u kojojgod kreposti ili dobroj sklonosti koja će nam služiti za ures.

Uzdah: Slatko Srce Marijino, budi moje spasenje!

9. NAJIDEALNIJI BRAČNI PAR

IDEAL SUPRUZIMA

Bl. Djevica Marija u svemu nedostiživa, to je također s obzirom na brak koji je sklopila s djevičanskim zaručnikom sv. JOSIPOM. Božja Providnost, koja je u presvetoj DJEVICI odlučila promijeniti sudbinu EVE i pružiti potomstvu Evinu primjer ispravnog stava prema Bogu i ljudima, nije mogla a da u Mariji ne pruži i ideal supruge. Zato je volja Božja bila da se zaruči s JOSIPOM.

Sama riječ »brak« donekle nam smeta idealnoj predodžbi koju imamo o presvetoj DJEVICI. Razlog je tome što je brak danas postao strahovito zasjenjen ili okaljan izopačenim stavom bračnih supruga ili skandalima koji se događaju u obitelji. Ali na braku između BL. DJEVICE i SV. JOSIPA nema ni traga sjene. To su dva bića koja su živjela na zemlji, ali njihovo vladanje bilo je sve drugo nego nisko, zemaljsko, tjelesno.

Zajedničko dobro ovoga braka tvorilo je djevičanstvo;

njihova privlačna sila bio je Duh Sveti, ta bivstvena ljubav i međusobni vez božanskih osoba — Trojstva u jedinstvu;

njihov miraz tvorile su kreposti i neizrecivi Božji darovi.

Kako anđeoski Naučitelj sv. TOMA uči, ovi su se sveti zaručnici združili srcem, a ne tijelom. Njihovo međusobno spajanje bilo je kao spajanje zvijezda koje nisu združene masom, nego svjetlošću.

Koja dodirna točka da se nađe između ovako idealnoga bračnog para i modernih brakova rasklimanih ili sa žigom skandala na sebi?

U što da se upre prstom kao primjer nasljedovanja?

To je međusobna povezanost između MARIJE I JOSIPA i njihova vjernost i požrtvovana ljubav u svim najtežim kušnjama i suprotivštinama.

KROZ KUŠNJE I BURE RAME UZ RAME

Ne može biti sumnje: tešku je kušnju imao izdržati djevičanski MARIJIN zaručnik sv. JOSIP kada je nju spazio u blagoslovljenom stanju.

Što će njegova Zaručnica iznijeti kao opravdanje svoga blagoslovljenoga stanja?

Ništa izvan Josipu već poznate njezine nevinosti. Smatrala je da nevinost govori jače od svake njezine riječi. Zato je stvar prepustila Božjoj providnosti a sama je šutjela.

I nebo je dalo svjedočanstvo za njezinu nevinost i božanski plod u njezinu prečistome krilu. Sam anđeo je sišao da o tome pouči JOSIPA. A JOSIP, primivši svjedočanstvo jače nego što bi mu ga mogla pružiti sva zemaljska živa i neživa bića kada bi imala dar govora, uzima k sebi svoju zaručnicu da se zauzme za nju kako to nije učinio nikada nijedan zaručnik (Mt. 1,20—24).

JOSIPOVA VJERNOST

očituje se snažna do heroizma. Nju nam otkrivaju časovi koji su slijedili nakon što ga je poučio anđeo o okolnostima Marijina blagoslovljenog stanja. Ti nam časovi predstavljaju Josipa nerazdruživa od Marije, bok uz bok, prkoseći svim iskušenjima koja su nadošla radi onoga božanskog Djeteta čije se začeće zbilo bez njegova znanja i sudjelovanja.

Kako se može zamisliti jedna mlada Majka koja donosi na svijet Dijete izvan svoje kuće i izvan svakoga zakloništa određena za ljude, u štali, u kojoj ni iste životinje ne mogu živjeti, ako se netko nije pobrinuo za njih?

Josip je kraj Marije... On se brine za nju i za božansko Čedo.

A kada ona mlada Majka u životnoj opasnosti za Dijete bježi u tuđu, nepoznatu zemlju, u Egipat da ga spasi od krvnika?

Josip je s njome. Marija i Dijete posve su utonuli u Josipovu skrb. Ne čuju se strepnje i drhtaji triju srdaca, nego jednoga — Josipova srca.

I kada su se vraćali iz Egipta vide se samo Josipova pleća iza kojih je u zaklonu stajala mlada Majka s Djetetom. (Isp. Mt. 2,13—23).

MARIJINA LJUBAV

Koliko je Marija osjećala za Josipa, kaže nam slučaj kada izgubljenoga Isusa nađoše u hramu (Lk. 2,40—48). Ona sama, neizrecivo žalosna radi izgubljenoga Isusa, nosila je skupa sa svojom ličnom žalošću i boli također neizrecivu bol svoga djevičanskoga muža. To nam otkriva njezina riječ pronađenome Sinu: **»Sine, što nam učini tako? Evo o t a c tvoj i ja žalosni smo te tražili.«**

Evo kako je ona bol svoga životnog druga — sv. Josipa — nosila ispred svoje žalosti i boli bez mjere! Njezina misao na sebe samu daleko je potisnuta pred mišlju na Josipa.

Marijin božanski Sin tvorio je dušu njezine duše; sv. Josip pak bio je predmet njezinih najčišćih osjećaja i najdubljeg suosjećanja.

TAJNA SREĆE NAZARETSKOGA PARA I SVAKOGA BRAČNOG PARA

U dvjema stvarima sadržana je tajna sreće djevičanskoga nazaretskog para. Te su: **nesebična misao jednoga na drugoga i njihovo susretanje pogleda u Bogu.**

Razlog loma tolikih brakova i tragedija u obiteljima upravo se ima tražiti u pomanjkanju ovih dviju oznaka u kojima se odvijao život svetog nazaretskog para: Marije i Josipa.

Američki televizijski govornik FULTON J. SHEEN piše: »Koliko sve muževa, koliko žena osjeća osamu kada su skupa! Još gore: oni su kao dvije lađe koje u luci udaraju jedna o drugu. Svatko se stavlja u svoju sferu, povezan s drugim jedino navikama ili istim bremenom nezadovoljstva.«[29]).

»Ljubav je« — piše jedan pisac — »vrlo osjetljiva biljka. Zahtijeva da se na nju ljubomorno pazi. Stoga joj je vrlo opasan i hladan pogled i ravnodušna riječ. To su podzemni crvi koji je podgrizaju lagano, ali vrlo sigurno.«

Međutim, ako je stvar tragična ljubiti bez uzajamnosti, u uzajamnoj ljubavi nije vazda sadržana sreća. Muž nije konačni cilj žene, niti je žena konačni cilj muža. Ljubav mora biti u znaku uspinjanja. Ljudsko srce nikada ne može biti posvema zadovoljno pa ma što imalo na ovoj zemlji. Zato se »bračno putovanje«, koje traje cijeli život, ne smije kretati u horizontalnome zatvorenom krugu. Putanja mora biti u znaku uspinjanja k Bogu, koji je ljudsko srce obdario moću da ljubi. Bračni drugovi, usmjerivši k njemu svoju

[29]) *Notre vie a un sens*, sa engl. prired. Marcelle-Tschirret, izd. Mame 1959, 130.

putanju života, nikada neće osjećati prezasićenost od koje se rađa tromost, mrtvilo, nezadovoljstvo. Oni će uvijek i iznova osjećati jedan novi dah svježine. Ići će ususret svjetlosti koja tjera sjene.

»Ja te ljubim u Bogu« — to ima biti lozinka bračnih drugova i koje se na svome »bračnom putovanju« imaju držati.

U prvome redu žena je pozvana da svojom nježnošću blaži oporu ćud muškarca pa da bude faktor mira. To će postići ljubavlju.

U jednome dialogu jedan pisac ženi u usta stavlja ove riječi: »Tvoje oružje nije tvoja snaga ni tvoj položaj, nego tvoja ljubav.«

Talijanski političar i pisac GIUSEPPE MAZZINI u jednome svom govoru radnicima nazvao je ženu »anđelom u obitelji.« Ona će to biti ako bude MARIJINA tipa. Kao anđeo otklanjat će opore strane života; kao anđeo muža će privesti konačnome cilju — Bogu.

Primjer:

Mladi muž i žena čekali su Badnju večer, prvu poslije vjenčanja. Obnavljali su u pameti sjećanja na put presvete Djevice i njezina djevičanskoga muža u Betlehem. Imali su jedno drugoga iznenaditi darovima u času kada se po Mariji Bog darovao nama.

Čiji će darovi biti ljepši?

Nakon otpjevane prve božićne pjesme, muž je pokazao svoje darove. Rasipanjem novca i svakojakih rijetkih darova htio je dati dokaz svoje ljubavi prema ženi.

Žena je darovala samo sitnice, ali pripremljene tolikom strpljivošću i pažnjom da su upravo disale ljubavlju. Ipak smatrala je da je premalo dala. Zato je uzela moliti i zaklinjati muža da joj izrazi bilo koju želju i ona će je ispuniti. Nakon upornog traženja, muževa želja je glasila:

»Kad god se vratim s posla, dočekaj me sa smiješkom na licu.«

Kada su slavili dvadeset i pet godišnjicu braka, došli su i na tu uspomenu. Žena je priznala tada da joj je to bilo teško. Nekada je presolila ručak, nekada su je rasrdila djeca, nekada je bila premorna, bolila je glava... Ali obećanje je ispunila. Sa smiješkom na licu ona je utirala put k sreći u braku i obitelji.

Presveta Djevica sa svojim djevičanskim Zaručnikom neka bude uzor bračnim supruzima, neka im pruža potporanj u križevima, neka ih hrabri usred kolebljivosti nadom u pobjedu.

Cvjetić: Podnosimo svi, posebno bračni drugovi, slaboće jedno drugoga i mjesto da nas tuđe manjkavosti od nekoga odbiju, tražimo načina kako ćemo se preko tih manjkavosti još više približiti srcu dotičnoga.

Uzdah: Marijo, mirisava ružo ljubavi, moli za nas!

10. MAJKA BOŽJA I DUHOVNA VELIČINA MAJKE ČOVJEKOVE

BOŽJE MATERINSTVO SREDIŠNJA TOČKA MARIJINA ŽIVOTA I BOŽJIH PLANOVA

Počinio bih najkrupniji propust kada u nizu tema ne bih presv. Djevicu predstavio u svojstvu Majke, da posebno majke nađu nešto što će moći nasljedovati: da nađu nešto u čemu se u svojoj ulozi moraju podudarati sa najuzvišenijim uzorom koji imaju u njoj, Majci Božjoj.

Tajna materinstva presv. Djevice vrhunac je tajni njezina života uopće. Sve ono što je ovaj misterij predhodilo, smjeralo je tome materinstvu; sve što je slijedilo iza njega, proisteklo je od toga kao od svoje punine. Čas, u koji je ona imala postati Majka, tvorio je središte odluka od vječnosti, donesenih u vidu nje kao Majke. I ono iz čega se dade razabrati sva zamašnost ove odlike u presv. Djevici jest: da je u ovoj istoj tajni materinstva presv. Djevice pohranjena ujedno najveća tajna otkupljenja ljudskoga roda i Božjeg sjedinjenja s njegovim djelom; da je ova tajna kruna stvaranja, najizvrsnije djelo Svemogućega, središte oko kojega se kreće udes neba i zemlje. »Mariji nema u ovome slična stvorenja; nad njom je samo Bog.«[30])

PUT PRESVETE DJEVICE DO NAJVEĆEG DOSTOJANSTVA

Začeta je bez ljage grijeha; istom što je stala na noge posvetila se u hramu Gospodinu — Svetome nad svetima; položila je zavjet doživotnog djevičanstva, odrekavši se svake nade da će u svome vlastitom potomstvu zagrliti žudno iščekivanog Mesiju;

[30]) Sv. Anselm, *Or.* 52.

ona, kraljevskog roda, sklopila je zaruke s jednim djevcem i tako se odrekla svake nade u zaruke koje bi smjerale na nešto drugo osim nakane da nesmetana i neuznemirivana ostane doživotno, isključivo u službi Gospodnjoj.

I tada, kada u svemu svome životu i u svim svojim nakanama nije imala pred očima drugo ako ne Boga i nije ljubila drugo ako ne Boga, Bog je dobio u njoj jednu vidljivu formu: začela je po Duhu Svetome, i vječna Riječ, tj. druga osoba presv. Trojstva po kojoj je sve stvoreno (Iv. 1,3), posta u njoj tijelo: **»Et Verbum caro factum est«** (Iv. 1,14).

POVUČENA SVA U SREDIŠTE

Od sada presv. Djevicu gledamo kako u rukama drži predmet cijele svoje ljubavi. Ona u svojstvu majke ljubi u Sinu Boga.

Da li u Sinu ljubi još nešto što nije Bog?

Iz onoga što je čas prije rečeno — kako su sve Marijine težnje prije, nego što je postala majka, visoko bile postavljene, profinjene i u Bogu najvišemu cilju usredotočene — biva prihvatljiva misao, istina, da ona u Sinu nije ništa drugo gledala niti je išta drugo ljubila osim Boga. Ljubila ga sa svojstvima i odlikama u kojima dođe spasiti svijet i oganj božanske ljubavi baciti na zemlju (Lk. 12,49).

Poslužit ću se jednom prispodobom koja, istina, s obzirom na presv. Djevicu kao najsavršenije biće, nije potpuno ispravna, ali nam barem donekle dočarava njezinu ljubav usredotočenu svu u Bogu i samo u Bogu. Bl. Djevica je sa svojim životom slična mornaru koji se otisnuo od obale i lađom iz luke isplovio na pučinu. U luci je vidio najrazličitije šarenilo života i težnji; čuo je razne glasove i svakovrsna dozivanja. No, što se od luke lađom više odmicao, to je šarenilo sve više iščezavalo, glasovi su se gubili. Konačno, sav je taj šareni život utonuo u pučini i iščezao a glasovi se izgubiše posvema. Ostala je sama pučina i jedino što je vidio nad njom bijaše sunce. Što god bi tražio, našao bi samo sunce; u svakoj težnji koju bi zasnovao, susreo bi se pogledom u sunce. Ono je jedina stvarnost nad njim.

Sunce s kojim se presv. Djevica svakim pogledom od prvog časa života susretala, mimo kojega i preko kojega nije ništa tražila, niti mogla da traži, — to Sunce, božansko Sunce, bio je njezin ljubljeni Sin. U njemu ništa drugo nije vidjela, niti mogla vidjeti ako

ne sjaj njegova Božanstva. I ništa drugo nije osjećala, niti je s obzirom na njega mogla osjećati ako ne žar božanske ljubavi.

O veliko, lijepo, žarko božansko Sunce! Zar je trebalo da se spustiš i zatvoriš u krilo ove profinjene Djevice da nas uvjeriš kako su sve moći ove izabrane Djevice bile prožete tvojim čistim i spasonosnim zrakama? Kako su se njezine težnje izgubile u neodoljivoj tvojoj sili teže? Ne, nije trebalo da nas o tome uvjeravaš. Mi vjerujemo da jedno anđeosko biće, kao što je bila presv. Djevica, ne može pritezati neka druga sila teže izvan božanskog Sunca. Vjerujemo da ne može tražiti ljepotu veću od tebe istoga. Ti si se zatvorio u krilu ove Djevice zato da ukažeš kako je majčinsko srce uzvišeno, lijepo i blagotvorno, kako si **ti** predmet njezine ljubavi u djetetu!

LJEPOTA MAJČINSTVA PO UZORU NA MAJKU BOŽJU

Tko ne vidi uzvišenost, ljepotu i trajnost majčinske ljubavi, ako se ova ne ustavlja na mesu koje se na neki način otcijepilo od njezina mesa, već ako u tome mesu traži živu iskru koju je to božansko Sunce, Božja ljubav zametnula u njezino srce?

»Od kada je sam Krist tisuće puta Mariju svojom ljubljenom Majkom nazvao i zvao imenom, majčinsko ime je posvećeno. Od kada je sveto Evanđelje stavilo na početak riječi: »Marija od koje se rodio Isus, koji se zove Krist« (Mt. 1,16), majčinsko dostojanstvo postalo je jedno Evanđelje, jedna vesela poruka.«[31])

»Od kada je Bog kao dijete od Djevice čudesno na zemlju sišao, svaka je majka visoko posvećena i svako je dijete blagoslovено.« (JOH. CHRIST. GÜNTHER.)

Njemački pjesnik SCHEFER kaže: »Samo je jedna stvar na svijetu ljepša i bolja od žene ... majka.«[32])

S pravom SV. AMBROZ opominje: »Neka se žena sjeti svoga dostojanstva i neka njeguje svoje dijete; ono je za majku časna kruna i časna dužnost.« (De Abrah. 1,63, PL. 14,14—44.)

Materinstvo je za ženu zalog spasenja. SV. PAVAO piše: »(Žena) **će se spasiti rađanjem djece, ako ostane u vjeri i ljubavi, u svetosti s čednošću«** (1 Tm. 2,15).

Takve majke poput velike Spasiteljeve Majke nose svijetu spasenje. I svijet ima pravo da čeka da mu ponovno donese spasenje

---

[31]) Faulhaber, *Zeitrufe*, 47.

[32]) Iz *Lebensbrevier v. F. Voneisen.*

žena u svojstvu majke. Ali žena koja je od srca učinila živo svetohranište a kuću je preobrazila u hram posvećen Bogu!

U portugalskoj, u mjestu Rebordoes, postoji obitelj de Silva. Rodili su i odgojili šest sinova i četiri kćerke. Svih šest sinova su svećenici, pripadnici reda Družbe Isusove. Sve 4 kćeri su časne sestre Terezijanke. Od 6 sinova 3 su misionari: 1 u Africi, drugi u Indiji, treći u Kini. Od četiri kćeri 2 su u misijama u Africi. Ostala djeca na službi su u svojoj domovini.

Primjetit će tkogod da su ovi roditelji odgojem pošli u skrajnost. Možda. Ali majke koje bi iz straha da im dijete ne prigrli ovakav stalež stale na stanovište slobodnog odgoja, polučit će da dijete otmu Bogu, ali sva je prilika da će ga oteti i sebi! . . .

Udivljenja je vrijedna majka biskupa iz grada Meaux-a (Mo), gđa Debray (Debrej) u Francuskoj, kojoj sin biskup nije postao zapreka da dobije od francuske vlade naziv »Majka heroja«. Imala je pet sinova i svih pet su postali »narodni heroji«. Prva četiri sina dobila su taj naslov još prije za zasluge u ratu, a ovih zadnjih godina isto odlikovanje dobio je i biskup za svoje zasluge u borbi protiv okupatora.

Holandija je zemlja koja ima najviše svećenstva, svećeničkog podmlatka i misionara, iako nema katolika jedva polovicu koliko u Jugoslaviji.

Ne govori li nam ta činjenica da tu ima mnogo majki tipa Isusove Majke?

Godine 1937. u Austriji je bilo 371 praznih župa, 1951. već 785. I svaki dan ih je sve više praznih, jer svećenici stare i umiru, a novih nema. Ako to tako proslijedi, brzo će u tu zemlju trebati slati misionare, možda crnce, da im oni govore o Bogu, kada im to ne mogu djeca njihovih majki, jer ih ove nisu rodile i osposobile za tu najuzvišeniju zadaću.

Majke bi morale shvatiti da je njihov poziv skupa sa Spasiteljevom Majkom putem odgoja djece sudjelovati u spasenju svijeta.

Ovo pak ne biva bez uzimanja udjela u krvavoj žrtvi koju je Marija prinijela u Sinu na Golgoti za spasenje svijeta.

Primjer:

Godine 1859. doživio je P. EHRENSBERGER iz Koblenza u Njemačkoj ovo:

U kancelariju mu je došla jedna majka i ispripovijedila mu sve svoje muke sa svojim najstarijim sinom. Ovo su njezine riječi:

Vrlo sam rano zapazila da je moj sinčić počeo lagati. Ozbiljno i nježno sam ga opomenula. Ali nije bilo koristi.

Počela sam s kaznama. Služila sam se svakom vrstom kazne koja mi je bila poznata. I opet zabadava. Ipak sam se nadala kad dječak poodraste da će se okaniti. Pogotovo sam veliku nadu polagala u njegovu prvu Pričest. I tu me je nada prevarila.

Tada sam se utekla još jednom sredstvu: zavjetovala sam se da ću otići u Bornhofen žalosnoj Majci Božjoj i moliti je da mi pomogne; i meni i mom sinu.

Bilo je 1 sat poslije pola noći kada sam sina probudila i rekla mu da idemo Majci Božjoj. Cvao je on od radosti. Nije ni slutio o čemu se radi.

Kad smo izišli iz vlaka i odmakli od stanice, onda sam mu rekla: »Sine, ti znaš koliko si me ožalostio svojim lažima. Ti znaš da ništa nisu koristile ni moje riječi, ni kazne, ni molitve. Ja sam obećala Majci Božjoj hodočastiti u Bornhofen s tobom skupa da ti Marija pomogne odučiti se laži.«

Izula sam cipele i bosih nogu prošla sam put, šest sati kroz brda. On je nosio moje cipele.

Gradsko sam dijete i nikad nisam išla bosonoga. Nakon kratkog dijela puta već su mi noge krvarile. Sažalio me sinčić i molio:

— Mama obuj se. Sva si krvava.

— Neću, sine! Rado ću ja sve ovo podnijeti, samo da se ti popraviš.

Bilo mu je žao. Šutio je. Kad sam počela još i posrtati, bilo mu je previše. Molio me je suznih očiju:

— Mama, obuj se, ja ću plakati! Ne mogu te gledati.

— Bolje je, sinko, da sad krvarim. Ako me Majka Božja usliša, onda neću morati suze prolijevati radi tvojih laži.

Dugo smo klečali pred kipom žalosne Gospe. Kad smo ustali, on mi je obećao:

— Mama, vidjet ćeš da ja neću nikad više lagati! Ja ti obećajem!

I održao je obećanje. (Kalendar »Dobri Pastir« 1953, 108 sl.)

Krv njegove majke bila mu je putokaz k Bogu.

Velika Majka Božja, Majka Spasitelja svijeta, neka otvori svim ženama oči da vide što im daje pravu veličinu i radi čega zaslužuju štovanje! Neka uvide da je izvor svega toga dijete, ali samo onda ako u djetetu ne budu gledale meso i izvanjske odlike, nego Boga, i ako ga odgoje da svijetu nosi spasenje.

Cvjetić: Neka se svaka majka ispita kamo smjera njezin odgoj djeteta; a izmolimo svi 1 Zdravomariju za kršćanski odgoj djece.

Uzdah: Majko Božja, daj nam pravih kršćanskih majki!

11. MARIJA ZAOKUPLJENA SA STVARIMA KRALJEVSTVA BOŽJEGA. UZOR UDOVICAMA.

POD KOPRENOM UDOVIŠTVA KAO SUNCE

Bl. Djevica, koja je naličila suncu u svome neoskvrnjenom začeću, u djetinjoj i mladenačkoj dobi, u punini svoga materinstva, ostala je ogrijevati i sjati kao sunce također nakon smrti svoga djevičanskoga zaručnika sv. Josipa i nakon što je u rumenilu krvi na Golgoti zapalo **»Sunce pravednosti«** (Mat. 4,2) njezin božanski Sin, naš Spasitelj. Crni veo udovištva ne oduze ništa od sjajnosti i žara toga prečistog Sunca.

BOŽJI PLANOVI SA SVETIM JOSIPOM

Djelo otkupljenja svijeta duhovno je djelo. Ono je imao izvršiti osobno Sin Božji. Svidje mu se da tome djelu pridruži sebi ženu u bl. Djevici Mariji, pa da i otkupljenje svijeta ima svoj početak od žene, kao što ga je imala i propast svijeta.

Koju je ulogu imao sv. Josip?

On je bio potreban da zaštiti čast presv. Djevice. Bio je potreban da u očima svijeta Isusovo rođenje ima zakonitu formu. Bio je potreban da Isusu u doba djetinjstva osigura život i da ga izdržava za vrijeme njegova skrovitog života. Poznato nam je kako je Josip sve to obavio. Obavio je razboritošću, spremnošću, savjesnošću i požrtvovnošću da mu u tome slična ne nalazimo. Dovoljno se sjetiti samo njegova bijega u Egipat i boravka tamo u tuđoj zemlji. Josip se uistinu pokazao »muž vjeran«. Dostojno je zastupao na zemlji prema Isusu Oca nebeskoga.

Ali kada je Isus imao da započne javnim djelovanjem i da dovrši djelo spasenja;

kada je imao da ostavi kuću i malu radionicu u Nazaretu da se posvema posveti stvarima svoga nebeskoga Oca, tada je Josipova misija bila ispunjena. Na pozornici je imao ostati samo Isus sa svojom presv. Majkom, taj novi ADAM i nova EVA. Josip je mogao da ide sa pozornice svijeta i da ocima u Limbu najavi skori čas oslobođenja i ulaska u blaženu nebesku domovinu.

NAJBOLNIJI RASTANAK

Rastanak sv. Josipa s bl. Dj. Marijom po smrti morao je biti iznimno bolan.

Mi smo ranije motrili Mariju i Josipa kao najidealniji par što ga igda vidje zemlja. Nije li onda i njihovo dijeljenje smrću moralo biti iznimno bolno?

Kaže se da je djevičansko srce najosjetljivije srce. Kakvi su osjećaji, dakle, morali prostrujiti ovim dvama djevičanskim srcima, nikakvim nastranostima neiskvarenim! Koju bol nisu morali osjetiti kada vidješe kako smrt cijepa njihovu zajednicu koju ne mogoše pocijepati ni raskinuti ni najteže okolnosti, kao što to bijaše Marijino blagosloveno stanje mimo Josipova znanja, pa Irudova zavjera i progonstvo u tuđoj zemlji što je sve uslijedilo kao posljedica Marijina blagoslovenog stanja.

NOVA EVA UZ NOVOGA ADAMA

Izvan svake je sumnje da je smrt sv. Josipa imala bolnog odjeka u najnježnijem Srcu kao što je to Srce bl. Djevice. Ali je također izvan sumnje da je ona udarac podnijela kako ga nije podnijela nijedna supruga. Nitko iskrenije nije oplakao smrt svoga bračnog druga od bl. Djevice. Ali isto tako: nitko nije tu smrt primio s većom predanošću u volju Božju od nje. Znala je da je nju Božja providnost izabrala da svoje darove, sposobnosti, sile i sam život prinese u žrtvu za spasenje svijeta, i rado je to učinila.

Od sada gledamo nju kao novu EVU uz novoga ADAMA kako aktivno sudjeljuje na spasenju svijeta i stvaranju novoga, duhovnog potomstva. Da je ostao i dalje s njome združen Josip kao zaručnik, ometao bi nam sliku ovoga novog Adama i nove Eve, koji stoje kao protuustuk onome grešnom paru iz raja zemaljskoga. Povezanost između njega i Marije, ma kako idealna bila, smetala bi nam da Mariju zamislimo posve zaokupljenu stvarima našega spasenja. Ali sada, kada je lišena bračnoga druga i kada se Isus posvema posvetio

stvarima našega spasenja, mi znademo i čvrsto vjerujemo da je ona posvema živjela samo za nas i da se zaokupljala isključivo djelom otkupljenja svijeta.

Mi od sada bl. Djevicu gledamo u Kani Galilejskoj gdje ona svojom intervencijom, da Isus učini čudo, otvara, pače pospješuje čas njegova javnoga očitovanja;

gledamo je najuže združenu s Isusom također na vrhuncu Golgote gdje se djelo našega spasenja dovršilo.

Poslije Isusove smrti gledamo je opet gdje nastavlja njegovo djelo spasenja pripravljajući apostole na silazak Duha Svetoga, ili, što je isto, za rođendan Crkve.

Nastavila je živjeti i iza silaska Duha Svetoga da mladu Crkvu, koja se istom rodila, doji zdravim i božanskim mlijekom istine, utjehe, i okrepe.

Kako iz predaje saznajemo, sa svih strana kamo bijaše doprla »blaga vijest« — Evanđelje, hrlili su k njoj novoobraćenici iz »tame i sjene smrti« poganstva da u njoj vide oris lika božanskoga Učitelja i Spasitelja i da se povrate prosvijetljeni i izliječeni.

I nitko se nije vratio razočaran. Ta, ona je bila slična suncu čija se blagotvornost osjećala to više što se više naginjala zapadu svoga života.

Bila je slična suncu u koje se nije moglo zagledati a da se oči ne napune svjetlošću i srce okrepom. Sv. DIONIZIJ AEROPAGITA kaže da je na pogled nje ostao kao osupnut, i bio bi joj se poklonio kao božanstvu da nije bio posvijetljen vjerom da ona nije Bog.

Takav je, eto, u krupnim crtama život presv. Djevice nakon što je bila lišena bračnoga druga.

MARIJA PRIMJER UDOVICAMA

Trražeći dodirnu točku našega života i njezina, jedna je dodirna točka sa supruzima sigurna, a ta je: zajednička bol koja se osjeća pri kidanju bračne veze čiji je uzao učinjen u srcu.

A kolika je sličnost između načina samotnoga života presv. Djevice i udovice, posebno mladih iza kako su ostale lišene bračnoga druga?

Kamo su upravljene njihove misli i na što je usmjerena njihova djelatnost?

Kome su one svojim životom od koristi?

Poznata je humoristička kineska priča o udovici. Kad je Čuang Ci lunjao po brdima, namjeri se jednoga dana na jednu mladu ženu. Bila je sva u crno zavijena, raspuštenih kosa. Sjedila je pored svježeg groba i lepezom mahala iznad kao da želi grob rashladiti.

Čaung Ci sav u čudu zapita je šta radi?

»Moj glupi muž« — odgovori žena — »umro je bez potrebe, nesretnim slučajem. Uvijek mi je bio dobar. Na smrtnoj postelji rekao mi je da se slobodno udam za drugoga, ali da pričekam barem toliko da se zemlja osuši na njegovu grobu. Pa sam se ja, evo, dosjetila da će se zemlja brže osušiti ako budem lepezom mahala iznad nje.«

Tako kineska priča. Ima takvih šala na račun »veselih udovica« i kod nas.

Ono se veli da mlade udovice svoj rupčić nakvase suzama nad grobom svoga muža, ali ga osuše mašući njim slijedećem mužu. Ima zlobnika koji tvrde da nose crninu samo zato da ukažu da su udovice i slobodne za udaju. (Kalendar »Dobri Pastir« 1953, 80.)

Ovo su, istina, vicevi, ali opet se ne da tajiti da tolike i tolike po smrti bračnoga druga izgube orijentaciju života, pače i sam smisao za život. Nekoje promijene dotadašnje zanimanje i počnu se baviti ogovaranjem!

Strana lišena bračnoga druga svojim vladanjem otkriva koliko ima u njoj kršćanskoga duha;

je li joj njezin bračni drug bio potporanj na putu ka konačnome cilju — Bogu ili joj je Bog bio bračni drug.

Ako je bračnoga druga smatrala podrškom na putu u kuću očinsku, neće plakati ni žaliti »kao ostali koji nemaju nade« (1 Sol. 4, 12). Stavit će u djelo opomenu sv. Pavla te će biti zaokupljena djecom i unučadi; uzdat će se u Boga i ustrajat će u molitvama i prošnjama. Jer, kako isti sv. Pavao piše Timoteju, **»koja živi u nasladama, živa je mrtva. I ovo zapovijedaj,** piše on, **da budu bez mane. Ako li se tko za svoje, a osobito za domaće, ne brine, odrekao se vjere i gori je od nevjernika«** (1 Tm. 5, 6—8).

Prave, kreposne kršćanske udovice zadahnut će se duhom bl. Djevice Marije i bit će sunce svojoj kući i kamo god dođu, nosit će sa sobom svjetlost i okrepu.

Mudrac veli: **»Kao sunce kad grane na visokom Božjem nebu, tako je milina dobre žene ukras njezine kuće«** (Sir. 26, 21).

Primjer:

U jednom od siromašnih dijelova Pariza doživio je župnik ugodno iznenađenje:

»Jednoga dana zapazio sam«, priča on, »da se neka nepoznata ovčica umiješala u moje stado. Držao sam u crkvi poduku iz vjeronauka. U zadnjoj klupi zapazio sam blijedo lice jednog dječaka kojega do tada nisam viđao na vjeronauku. Počeo sam se sjećati i padne mi na um da bi to mogao biti sin direktora tvornice koja se nalazila blizu crkve i svećenika.

Dijete je bilo potpuno zbunjeno. Sad je klečalo, sad ustajalo, sad se pomicalo u sredinu a sad na kraj klupe. Vidjelo se da mu je prvi put da dolazi u crkvu.

Čim sam svršio s ispitivanjem djece, pristupio sam novom mališanu i rekao mu da slobodno ustane. Ustao je i vrtio kapu u rukama a mene je pogledao svojim velikim plavim očima. U očima je imao mnogo tuge. To se moglo odmah vidjeti. Odijelo je bilo lijepo, ali neuredno i zamazano. Slutio sam da nema mame.

— Ideš li u školu? — zapitao sam ga.

— Idem.

— Jesi li ikada čuo štogod o našem Gospodinu Isusu? Samo je slegao ramenima i buljio u mene.

— Jesi li čuo išta o Gospi?

Lice djeteta odjednom oživi. Tihim glasom poče šaptati:

— Jesam. Čuo sam gdje govore da svatko dijete koje uči vjeronauk ima mamu Gospu. I ja sam zato došao.

Krupne suze mu kliznule niz lice. Uzdahnuo je:

— Ja ne mogu živjeti bez mame!

To me je duboko uzbudilo. Djeca su već bila otišla, pa se obratim mališanu i pozovem ga:

— Hodi sa mnom! Ja ću te odvesti k mami.

Dijete me je pogledalo požudnim pogledom. Ja sam mu rastumačio:

— Odvest ću te k onoj koja će ti nadomjestiti mamu.

Odveo sam ga pred oltar Majke Božje. Kad je mališan ugledao Marijin kip, sklopio je ruke i povikao:

— Evo je! Oh, što je lijepa!

Zatim se okrene prema meni:

— A šta misliš hoće li me primiti za svoje dijete? Vidiš da već jedno ima u naručju! Možda joj ja ne trebam.

Zatim se malo stužio pa opet uzdahnuo:

— Oh, kad bi ona znala kako ja ne mogu bez mame!... Osobito otkad sam bolestan!

Dijete se popipa s lijeve strane prsa:

— Boli me ovdje... Ali ne mogu. Samo ne mogu da se igram po dvorištu kao druga djeca. Liječnik je rekao

da ne smijem ići u školu. Tako mi je žao! Po vazdan sam kod kuće sam. Tata me voli, ali nije nikad kod kuće. Rekli su mi da djeca, koja dolaze ovdje, nađu mamu, dobru i moćnu. Ja sam utekao i evo došao.

Šutio sam i zahvaljivao dragoj Gospi da je ovome siročetu pokazala put utjehe. A on je nastavio pitati:

— Što misliš, hoće li se Gospa brinuti za mene?

— Svakako, sinko, svakako...

Dao sam mu katekizam. On je veselo i zahvalan obećavao:

— Hvala vam, gospodine; obećajem vam, da ću naučiti sve.

I naučio je. Samo je bolest učinila svoje. Malo poslije prve Pričesti umro je kao anđeo lijep i čist. Uzela ga je u nebo ona koja je nakon smrti svoga ljubljenog Sina na križu preuzela dužnost da do konca bude majka svima, posebno zapuštenima i sirotama.[33])

Udovici, majci bez djece, neudatim djevojkama otvoreno je široko polje kako će slobodno vrijeme i energije koristiti u djelima milosrđa tjelesnoga i duhovnoga. Stopama presv. Djevice pošle su tolike žene: sv. PERPETIJA I FELICITA sv. ANASTAZIJA sv. ELIZABETA TURINŠKA, sv. ELIZABETA PORTUGALSKA, sv. FRANCISKA RIMSKA i dr.

»Zar kršćanske žene XX stoljeća neće hodočastiti u duhu k sestrama staroga kršćanskog doba i reći im: »Dajte nam od vašega ulja da se naše svjetiljke ne pogase?«[34]).

Neka presveta Djevica u svjetlosti i žaru svoje velike duše ražari i rasvijetli i modernu ženu!

Cvjetić: Učinimo kojegod djelo milosrđa duhovnoga.

Uzdah: Ah, spasi, Majko, spasi nas!

[33]) Kalendar »Dobri Pastir« 1953, 137 sl.
[34]) Faulhaber, *Stimmen der Zeit*, 223.

12. MARIJINE RADOSTI I NAŠE RADOSTI

MARIJI NAŠE RADOSTI NISU TUĐE Iz niza letimičnih pogleda koje smo bacili na život presv. Djevice mogla bi se stvoriti o njoj predodžba kao o jednome, istina, idealmom biću, ali koje nema nimalo interesa za naš zemaljski život koji je nama toliko drag. Netko će je smatrati bezosjećajnim bićem koje ne pozna radosti života, i prema tome njezin život ostaje za nas bez privlačivosti. Ta, nas pritežu uvijek vedri horizonti života, a podnipošto ne sivi ili tmurni.

Skroz pogrešno bi bilo bl. Djevicu ovako poimati. Ona je dobro poznavala naše radosti života i očitovala je puno razumijevanje za nje.

Stav bl. Djevice prema našim radostima najbolje se može razabrati iz njezina sudjelovanja na piru u Kani Galilejskoj (Iv. 2).

Dade li se zamisliti vedriji i sjajniji momenat u zemaljskome životu negoli svadba mladenaca?

Može li se tražiti bolje raspoloženje od onoga što ga stvaraju mlada srca kojima se ukazuje horizont kao zlatom obrubljen, a nebo bez tračka oblaka ili magle, posuto zvijezdama?

Ima li udobnijega časa od toga kada stotine očiju budno paze da uzvanicima ne bi štogod nedostajalo i da im se time ne stavi zapreka dobrome raspoloženju?

I sve se to ima još potencirati kada se radi o istočnjačkome načinu održavanja svadbi, koje bi trajale po osam dana.

A sada obratimo svoju pažnju na presv. Djevicu.

Ako je zamišljamo kao biće koje ne očituje interesa za naš ovozemni život i za naše radosti, gdje je manje imamo pokušati tražiti negoli u ovakvoj jednoj sredini?

A ipak je mi nalazimo baš u takvoj sredini. Nalazimo je na piru u Kani Galilejskoj. Evanđelje nam izričito kaže da je ona bila tu.

Da nije možda samo iz neke kurtoazije?

Ne da se to kazati. Ona je na tome piru uzela aktivnog učešća. Uzela ga je na način, te je najviše doprinijela dobrome raspoloženju. Pače, bez njezina sudjelovanja dobro raspoloženje i radost bili bi ostali pomućeni.

MARIJA ČUDESNO INTERVENIRA U PRILOG NAŠIM RADOSTIMA

Na svadbi je ponestalo bilo vina, stvari, dakle, koja najviše podržava dobro raspoloženje. Nitko joj to nije bio očitovao, nego je ona sama taj manjak zapazila. I nje se to nije imalo ama baš ništa ticati. Ona je kao uzvanik i gost uživala pravo na pažnju, a nije joj bila dužnost da pažnju iskazuje drugima. Uza sve to, njezino dobro i brižljivo majčinsko Srce nije moglo podnijeti postiđenosti u koju su doskora imali pasti mladenci. Zato se obratila svome božanskom Sinu, koji je skupa s apostolima također bio pozvan na pir. Apelirala je na njega da učini čudo.

Da bismo zainteresiranost bl. Djevice za naše radosti pravo shvatili, morala bi nam biti pred očima sva upornost kojom je ona ovu intervenciju obavila. Dosta je imati na umu da Sin Božji do tada nije bio učinio još ni jedno čudo. K tome, na intervenciju Majke on odgovara da njegov čas očitovanja, kakvo ona od njega traži, još nije došao. Uza sve to, ona daje slugama upute kako se imaju ponijeti prema Isusovim naredbama, jer je sigurna da će učiniti čudo. I Isus je učinio čudo. Iz vode je priskrbio najboljega vina i time podržao radost i dobro raspoloženje mladenaca i uzvanika. Ne smije izmaknuti promatranju ni to da je on svoje čudesno spasiteljsko djelovanje započeo ovdje na piru, na ovaj način. Pospješio je javno očitovanje za to da prognanim i zaplakanim sinovima Evinim priušti malo radosti i dobrog raspoloženja!

PREDMET MARIJINIH RADOSTI TUĐA RADOST

Evo dokaza o punu razumijevanju bl. Djevice za naše radosti! Ako pak malo bolje ispitamo narav njezinih ličnih radosti, utvrdit ćemo da su njezine radosti skroz nesebične, altruističke. Predmet njezinih radosti tvore tuđe radosti. Ona je radosna kada je izabrana za posrednicu tuđe radosti ili kada može da priušti radost drugima.

Da se to upozna, dovoljno je analizirati sedam njezinih radosti koje se spominju u Krunici od sedam radosti: anđelovo navještenje, pohod Elizabeti, Isusovo rođenje, poklon Mudraca, pronalaženje izgubljenog Sina, uskrsnuće Sina, uznesenje na nebo s ulogom posrednice.

NARAV NAŠIH RADOSTI

Kad je već neosporiva činjenica da bl. Djevica očituje razumijevanje za naše radosti, ispitajmo se sada ima li radost dodirnih točaka s radostima bl. Djevice.

Kod ovoga odmah upada u oči čovjekova sebičnost u traženju radosti za razliku od njezine nesebičnosti. Čovjek je lakom. Ako sam ne ćuti radosti, tuđa ga sreća napunja još zavišću i smišlja spletke ili dotičnome baca pod noge klipove da bi mu tu radost pomutio ili oduzeo. Da se u to uvjerimo, dosta je sjesti u kojugod sudnicu i slušati par rasprava. Tu se dade upoznati kolika je čovjekova zloća.

A predmet naših radosti?

Kako je predmet čovjekovih radosti u mnogim slučajevima prazan i besmislen, otkrivaju to svakovrsne sportske priredbe, filmske i kazališne reportaže, borba za rekorde najšarenijeg i najglupljeg sadržaja. Ovdje nemamo nakanu osuđivati sport, vedre šale i razonode. One su čovjeku potrebne da ga malko rastresu od dnevnih briga i da mu rastjeraju magluštinu nujnosti i žalosti. Ali ako one tvore čovjeku smisao i cilj života, ako je čovjek u ovim praznim stvarima iscrpio sav sadržaj života, kolika li besmisao!

> Jedan dio sebičnosti i besmisla u traženju radosti može se upoznati kada se prošeta grobljem za pse, koje se nalazi na Isle des Ravageurs u Parizu. Ulaz u groblje kao i sav uređaj arhitektonski je jedna monumentalna i umjetnička tvorevina. Pasji grobovi se drže u redu i cvijećem su okićeni. Tu ima takvih spomenika da je za njih utrošeno toliko te bi 20 obitelji moglo imati sredstava za izdržavanje. U zimsko doba na tome pasjem groblju nađe se cvijeća toliko te bi se moglo cijelog dana hraniti 50 siromaha. I tu se čitaju »dirljivi« natpisi koje su izmislile namazane i besramne gospođice i dame koje za milijune subraće koja skapavaju od gladi, nisu smatrale vrijednim ni najmanju žrtvu doprinijeti da bi im posušile koju suzu i prouzročile malo radosti! ... Kolika sebičnost! A prazninu i besmisao onoga što im je za života tvorilo

predmet radosti otkrivaju natpisi. Evo nekoliko od tih natpisa:

»Moj dragi Mimi, moje će misli uvijek biti kod tebe«.

»Vrijeme, koje sve u zaborav nosi, nikad neće moje sjećanje na tebe u zaborav odnijeti.«

»Što više promatram čovjeka, to više ljubim svojega psa.«

Taj se natpis čita na grobu jednog degeneriranog psa, koji kao da vapi osvetu u nebo!

Konačno, kolika je praznina i besmisao ovako shvaćenih predmeta radosti, otkrivaju drugi natpisi, kao što su ovi:

»On (pas) je bio sav naš život.«

»Ako tvoja duša, Sapho, vjerni i plemeniti prijatelju, ne bude pratila moju u nepoznate krajeve, ja se odričem raja! Ja želim, o ako mi to može biti! da kao i ti idem spavati i ne probudim se više nikada!«

Treba li komentara o praznini, bljutavosti i besmislenosti života onih kojima svu radost i smisao života tvore stvari ovoga svijeta ne isključivši ni ovako naivno, sentimentalno, podlo, bezumno obožavanje pasa?

SVIJETLI PRIMJER BL. GOSPE POTIČE NAS NA NASLJEDOVANJE

Nasuprot ovakvim tipovima kako se visoko izdiže nesebična radost velike Majke Božje!

Njezina je radost da briše suze zaplakanoj Evinoj djeci.

Veselje, koje ona nosi, mada ne isključuje, kako smo vidjeli, tjelesne radosti, niti lišava materijalnih stvari, ipak ono mora izvirati iz duha, iz čista srca ako se hoće imati nesebičnu i trajnu radost. To je radost na koju potiče sv. PAVAO Filipljane kada im piše: **»Radujte se uvijek u Gospodinu«** (3, 1). Bl. Djevica je ovom radošću svladavala sve kušnje života, ne isključivši ni samu tragediju Golgote, da joj duša nakon toga zauvijek uroni u radost uskrsnuća.

Dok je u duši Bog, taj izvor sve radosti, nećemo poznavati radosti koja će pomutiti tuđu radost ili će biti bezosjećajna za tuđu bol; tragedija nas neće slomiti.

Usred utrka za neobuzdanim veseljem, kad se svoju ličnu sreću hoće da gradi uz cijenu same nesreće i katastrofe bližnjega, ulijmo u svijet, po primjeru na bl. Djevicu, malo nesebičnosti i počnimo nadzirati povećanje lične sreće u umanjenju tuđe bijede

ili nesreće. Sjetimo se da smo po nauci sv. PAVLA udovi istoga tijela, Otajstvenoga Kristova tijela (1 Kor. 12, 12).

P. K. ROSEGGER, pučki pisac iz Štajerske, piše: »Razveseliti druge, stvar je najbolja što se može učiniti na svijetu.«

Jedna njemačka izreka glasi: »Hoćeš li da budeš u životu sretan, nosi sreću drugima. Radost koju nosimo drugima vraća se natrag u naše srce.«

Primjer:

Teško je naći čovjeka koji je bio tako siromah kao sv. FRANJO ASIŠKI, a koji je kao on bio zadahnut vedrinom i nepomućenom radošću. Općenito je poznat onaj njegov razgovor s bratom Leonom o savršenom veselju u času kada ih je bio hladni vjetar i zapljuskivala ledena kiša na putu iz Peruđe u Santa Maria degli Angeli kod Asiza. To je općenito poznato. Manje su poznate neke druge epizode iz života ovoga Božjeg Sirotana koji se iz ljubavi prema dragome Bogu odrekao svega na svijetu, mada je bio bogat i mogao imati što god je želio. Dok će njegovo herojsko odricanje u očima neprijatelja kršćanstva sloviti kao mračnjaštvo, mi ga gledamo usred tog odricanja uvijek puna vedrine, gledamo ga kako u svim stvarima traži i nalazi Božje savršenstvo, opojen je njima i na njima daje hvalu Bogu. »Ništa nije postojalo na svijetu«, kaže DUBOIS, »ništa od anđela do trava i zemaljskih hridi, a da to nije bilo predmet njegove ljubavi i staranja.« A publicista DAL GAL tvrdi: »Njegova nježnost prema svim neživim stvarima kao i prema svemu što gmiže, trči, leti, u njemu je jedna bezazlena idilska objava prirode koja ne isključuje, nego posvećuje svaku ljubav.« Na njegov blagdan liturgija nam ga predstavlja gdje »poziva ptice, životinje i druge stvorove da slave Stvoritelja.«

Životopisac sv. Franje TOMA da Celano priča kako se jedan cvrčak bio udomio na smokvi uz kolibicu sv. Franje kod Gospe od Anđela i na Franjinu je zapovijed na svoj način slavio Stvoritelja.

Poznato je kako su sv. Franji zadavale radost ptice. Ali su ga posebno veselili janjci i ovce, a to zato što su ga podsjećali na nevinoga Božjeg Jaganjca. Priča se da je kod Gospe od Anđela imao ovčicu koju je naučio da slavi Boga.

Radost sv. Franje bila je ona po naputku sv. Pavla: »radost u Gospodinu«.

Da se upozna njegovo raspoloženje prema ovozemnim stvarima, treba čuti njegovu pjesmu »Bratu Suncu« koju je ispjevao pred smrt kada je bio sav iscrpljen uslijed odricanja, pokore, siromaštva i bolesti. Ta nam pjesma otkriva kakvom vedrinom on diše dok gleda kako mu se razdire

tijelo i ima da *se oprosti sa svim stvarima ovoga svijeta* koje su mu bile uzrok tolike radosti. On smrt pozdravlja stihovima kakvih stihova smrti u počast nije nitko ispjevao:

»Slava ti, moj Gospodine, radi naše sestre smrti tjelesne,
Kojoj ne može nijedan živi čovjek izmaći.
Jao onima koji umiru u smrtnom grijehu.
Blago onima koji se pokoriše tvojoj svetoj volji,
Jer im druga smrt nauditi neće!«

Cijeli hvalospjev završava riječima:

»Slavite i blagosivajte Gospodina i zahvaljujte mu,
I u velikoj mu poniznosti služite!«

Tako je Franjo završio svoj hvalospjev »Bratu Suncu«.

Ali ne samo ovaj hvalospjev. Tako je završio i svoj život od kojega je učinio radosni hvalospjev Bogu.

Neka i nama bl. Djevica, nova Eva, vrati radost i veselje koje nam ote naša prva majka. Neka nam vrati izvor te radosti, čisto srce, pa ćemo u ublaženju tuđe bijede i nesreće početi nalaziti izvor svoje sreće.

Cvjetić: Budimo komegod uzrokom radosti.

Uzdah: Uzroče naše radosti, moli za nas!

13. MARIJINE BOLI I NAŠE BOLI

S POSLJEDICOM BEZ UZROKA

Nema stvari koja bi očitovala veću sličnost i povezanost između života bl. Djevice i našega života nego što su boli.

Ona je uzela na sebe posljedicu bez uzroka.

Mi bismo, naprotiv, htjeli stresti sa sebe posljedicu — bol, a ne ostavljamo se njezina uzroka — grijeha.

Nije li najviša mudrost dati bolima, koje se ne dadu eliminirati, spasiteljski karakter kao što im ga je ona dala?

VRSTE MARIJINIH BOLI

Mi na BL. DJEVICI nalazimo vrste boli zajedničke našima, osim onih koje pretpostavljaju na čovjeku neku ličnu neurednost i grijeh.

Tu su duševne i tjelesne boli, boli unutarnje i izvanjske.

DUŠEVNE BOLI

presvete Djevice pružaju strašnu sliku kakva se ne vidje u srcu ni jednoga stvora. Dosta je uprijeti prstom samo na one poteze koje je kao kakve krvave brazde povukao u njezinu Srcu njezin udes Majke Spasitelja svijeta.

Tu je bol koju je osjećala radi Josipove neizvjesnosti zbog njezina blagoslovljenoga stanja;

bol koju su prouzročile riječi starca Šimuna dok je, držeći na rukama njezino božansko Dijete, pretkazivao njezinu sudbinu;

bol radi krvoločnih i podlih planova kralja Heroda;

bol dok traži izgubljenog Sina;

bol kad se susreće s okrvavljenim Sinom na njegovu putu da prinese krvavu pomirnicu žrtvu;

bol uz Sina koji joj je otet iz zagrljaja i na križ prikovan;
bol sa Sinom koji joj je sav krvav i iznakažen stavljen na krilo;
bol u društvu sa Sinom;
bol pred grobnom pločom koja ju je dijelila od Sina.
Srce bl. Djevice bijaše živi oltar na kome se Krist prikazivao svome nebeskome Ocu u žrtvu;
duša bl. Djevice bila je lira koja je osjećala žalosne note života, muke i smrti Isusa Spasitelja[35]).

»Rane umirućeg Krista«, kaže sv. BERNARD, »bile su rane trpeće Majke.«

»Marijino Srce«, kaže sv. LOVRO Justinijan, »bilo je bistro ogledalo Kristove muke i savršena slika njegove smrti.«

Ovim duševnim bolima, kojima u smrtnika nema sličnih, pridolaze Marijine

TJELESNE BOLI

Tu je njezin naporan put u Betlehem koji je poduzela kada su se navršavali dani njezine trudnoće;
tu su bolne okolnosti siromaštva u kojima se rodio njezin ljubljeni Sin, Spasitelj svijeta;
tu je njezin život siromašan u tolikoj mjeri te za žrtvu očišćenja nije mogla da prinese ako ne dar siromaha, naime dvije grlice ili dva golubića;
tu je njezin bijeg u Egipat u noći s nejakim Djetetom i ljubljenim zaručnikom;
tu je njezin višegodišnji boravak u tuđoj zemlji!
tu je cijeli njezin preostali život koji nije drugo ako ne život siromaštva, križa, mučeništva njezina ljubljenoga Sina.

Treba li spomenuti kojugod drugu suprotivštinu sličnu onima koje pogađaju ljude ovdje na zemlji?

U ove ide smrt dragog joj zaručnika sv. JOSIPA s kojim je tvorila jednu dušu.

Ne znam što bi trebalo još spomenuti da se steče uvjerenje da su presv. Djevici poznate naše boli i patnje. Nju motrimo svu uronjenu u more čemera. S koje god strane hoćemo da je pogledamo, vidimo samo more gorčine. S mnogo više prava nego staro-

[35]) G. Borgonovo, *Maggio liturgico*, 93.

zavjetna NOEMI mogla je da govori ona: **»Nemojte me zvati NOEMA** (tj. lijepa), **nego me zovite MAR'A** (tj. gorka), **jer me Gospodin ispuni gorčinom«** (Rut 1, 20.)

SPASITELJSKI KARAKTER MARIJINIH BOLI

Teško breme boli nije se nekim slijepim slučajem oborilo na pleća presv. Djevice. Ona se dragovoljno toj boli podložila. Predmet njezine boli bio je Isus, i ona je svoju bol dragovoljno združila s njegovom spasiteljskom trpnjom u svrhu spasenja svijeta, kojeg ju je sudbina najdublje u srce dirala. Sve što je trpjela, trpjela je radi Isusa, za stvar radi koje on siđe s nebesa, naime radi nas ljudi i radi našega spasenja. U moru čemera njezinih boli ne možemo naći ni kapljicu koja ne bi bila posvećena mišlju na Isusa i od čeg ne bi imalo koristi upropašćeno čovječanstvo. Dok je gledamo podno križa uronjenu u moru boli gdje privija na grudi mrtvo tijelo Isusovo, ako je promotrimo pozornije, vidjet ćemo da ona u onome mrtvome tijelu pritiska na srce grešno čovječanstvo koje je on otkupio i njoj predao. Tako je ona, Majka boli, postala suotkupiteljicom čovječanstva, Majkom milosti, Utočištem grješnika. Ona, Kraljica mučenika, ujedno je svojim bolima Majka lijepe ljubavi, nova Eva novog, preporođenog potomstva i Utjeha žalosnih.

NAŠE BOLI U ZRCALU MARIJINIH

Ako nakon ovoga promatranja potražimo dodirnu točku između presv. Djevice i nas, izvan sumnje je da ta točka postoji u bolima koje su njoj i nama zajedničke. Ta, ona je u srcu imala sabrane sve patnje, trpljenja i sva stradanja čovječanstva.

Ali postoji li i dodirna točka s ciljem i načinom kojim je presv. Djevica trpjela?

Nema sumnje da na svijetu ima mnogo trpljenja. Pače, sav svijet je preplavljen morem boli.

Ali da li na svijetu ima i duha kojim je disala presv. Spasiteljeva Majka pa da te boli postanu spasiteljske boli?

Promotrimo li stav ljudi prema bolima i križevima, vidjet ćemo nepregledno mnoštvo kako bezglavo juri niz Golgotu, dok ih malo ima, prave su iznimke, koji s Isusom združeni čine spasiteljski križni put na Golgotu, penjući se na sam vrhunac. Opće je načelo u svijetu: što dalje od križa i boli, što više lagodnosti i užitka!

Međutim, dok ostaje karakteristično za ovaj svijet bijeg od križa, kolikim se sve dragovoljnim naporima ne podlažu ljudi u ništetne svrhe! Kada bi jednaki napor uložili da svojim bolima podignu svijet za jednu stepenicu više moralnog života, bio bi već ne jedanput cijeli svijet preporođen.

Jedan engleski književnik (Beverley Nichols) pozabavio se u jednome članku londonskog »Daily Mail« zahtjevima koji se postavljaju jednoj djevojci koja reflektira da se posveti izvjesnome zvanju. Takva djevojka mora pozitivno odgovoriti između ostaloga na ova pitanja:

»Možete li stajati na glavi?...

Možete li nogom baciti s očeve glave cilindar, a da mu se ne dodirnete nosa?...

Možete li plesati na vršku nožnih prstiju?«...

Bez sumnje da je dotična djevojka morala izvršiti izvjesni napor radi treniranja u ovim i drugim postavljenim zahtjevima.

Koja korist od ovih i ovima sličnih napora?

Je li svijet postao išta sretniji ili bolji radi toga?

Uistinu, čudno je to raspoloženje čovjekovo! Radi ništavih stvari, radi jedne napuhane lopte koja se kotrlja u prašini spreman je slomiti rebra i glavu. A za moralno poboljšanje ne može podnijeti ni ubod igle!

»Nije se našao nijedan filozof«, kaže Shakespeare, »koji bi podnio strpljivo bol zuba.«

Zašto tako bezglavi bijeg sa Golgote?

Jer još nismo upoznali onoga koji je na križu trpio i koji je svojim svetim križem svijet otkupio.

Još nećemo da shvatimo da sjedinjeni s Kristom u bolima, kao Marija, postajemo skupa s njime suotkupitelji svijeta.

Toliko smo slijepi te ne vidimo da je neusporedivo bolje naprezanje koje smo uložili zato da svojim trpljenjem pridignemo na više zemaljsku kuglu negoli u gimnastici željeznu loptu.

U mjestu Fukuoku u Japanu postoji »Udruženje bolesnika« u kojem je učlanjeno oko 20.000 što gluhih, što nijemih, što pacijenata raznih drugih bolesti. Udruženje se obratilo na sve vjere i na sve nevjere da mu jave kakvim sredstvima raspolažu kojima bi se moglo pomoći bolesnicima. Primivši razne odgovore, odbacili su sve ostale religije i filozofije, a pozvali su katoličkog biskupa iz tog mjesta da

njihovim bolesnicima održi nekoliko propovijedi. Ustanovili su da je katolička Crkva jedina u stanju riješiti problem boli. Uvidjeli su smisao njihova života i korist njihova trpljenja.

Nakon nekoliko propovijedi, prijavila se velika većina bolesnika kao pripravnici na krštenje.

Imajmo toliko kršćanske svijesti da znamo svoje patnje združiti s patnjama Isusovim i Marijinim, pa da se one razliju za spasenje i blagoslov svijeta. Ne dopustimo da nas u shvaćanju vrijednosti patnja postide pogani! Uvidimo da su patnje slične silnog rijeci čija energija, kada se iskoristi, daje svjetlo i pokreće velike motore.

Primjer:

Gđa GVADELUPE SILVA, majka meksičkog mučenika Joakima koji je mučen na Ime Marijino 1926. g., prava je kršćanska majka koja je po uzoru presvete Djevice herojski u spasiteljsku žrtvu prikazala život svoga sina. Vijesti iz novina, koje su među ubijenim javljale i ime njezina sina Joakima, djelovale su kao oštre strijele na majčino srce. »Prve ure« — pripovijeda ona — »stajala sam bez svijesti. A kada se strašna realnost, koju nisam mogla vjerovati ni čuti, ukazala u svoj svojoj okrutnosti pred mojim očima, stala sam ponavljati kao izvan sebe: Joakime, što se dogodilo, sinko moj, živote moj...? Ne, nije moguće, nije se ništa dogodilo jer nas Bog brani!...« — Vjera i Božja milost tješile su majku posred njene gorke žalosti.

»Kad je Joakim izlazio na svoju agitaciju« — piše ona — »ja sam govorila presv. Srcu Isusovu: Gospodine, ako je moguće, odaleči od mene ovaj kalež. Ali neka bude volja tvoja!... Sad mu kažem: Gospodine, neka život moga sina posluži spasu naše domovine!«

Tako je majka izvanrednom snagom znala odoljeti strašnoj kušnji. Nakon nekoliko dana već se potpuno bila razveselila i iznijela nad sobom potpunu pobjedu.

»Živio Krist Kralj! — Živjela presveta Gvadelupska Djevica!« piše ona svojoj sestri 23. listopada 1926. i nastavlja:

»Ah, koju mi je žalost donio naš Gospodin! Ali ja sam prikazala njemu svoje muke i svoju žrtvu. Jučer sam i danas molila od njega oproštenje za vrijeme sv. Mise i rekla sam mu da ne samo Joakim nego i svih ostalih sedam mojih sinova pripadaju njemu, a ne meni!...«

Ovu modernu kršćansku majku ne smatramo ništa slabijim duhom od starozavjetne herojske majke Makabejaca koja je za Božji zakon i svoj narod žrtvovala sedam sinova.

Neka Kraljica mučenika obasja naše oči svjetlošću koja izvire iz križa da upoznamo vrijednost boli pa da ih združimo u spasiteljsku žrtvu skupa s njome i s njenim Sinom!

Cvjetić: Naučimo se svakog jutra svoje napore, boli i patnje združiti s bolima i patnjama Isusovim i Marijinim da ih tako posvetimo i budu na spasenje nama i drugima.

Uzdah: Djevice prežalosna, moli za nas!

14. MARIJINA SMRT I NAŠA SMRT

SMRT U SVIJETLOM IZGLEDU

Tema današnjeg razmatranja — Marijina smrt — zvuči nekako neprijatno. Pojam smrti stvara u našim očima nešto mračno, nešto strašno. Ali nije takva Marijina smrt. Razmišljao sam koji bi bio najljepši dan života presv. Djevice. Došao sam do zaključka da je to bio zadnji dan; reći ću još više: zadnji čas njezina života spada u najmanju ruku među najljepše momente koje je ona proživjela na zemlji.

U jednom prethodnom razmatranju uspoređen je život presv. Djevice sa suncem.

Kada bi se tražila jedna nova predodžba da se dočara život presvete Djevice, ne bi se našlo prikladnije slike i predodžbe za to nego što je cvijet.

Bl. Djevica naličila je cvijetu dok je razlijevala miomiris svoje pobožnosti u hramu kao dijete;

naličila je cvijetu dok je kao djevojčica razlijevala oko sebe miomiris čistoće, poniznosti, poslušnosti i žarke ljubavi;

naličila je cvijetu kao Majka, sva rumena od božanskog ognja Duha Svetoga kojim je oplođena, razlijevajući oko sebe miris sličan balzamu, miomiris samoprijegora, ljubavi, žrtve;

naličila je cvijetu poslije Kristova uzašašća, posjedujući u sebi čar sve božanske mudrosti, krijući u svome Srcu sva čudovišta božanskoga života i obdarena najizvrsnijim darovima koje je Krist svojim uzašašćem podario ljudima.

Pa ako je cijeli život presv. Djevice sličan cvijetu, nije li imala biti slična cvijetu i njezina smrt?

Takva je uistinu i bila Marijina smrt. Smrt je bila kruna njezina života.

Na grobljima se susrećemo sa spomenicima slomljenih stupova, bez krune i kapitela;

nalazimo upaljene baklje okrenute prema zemlji.

To ima značiti da je smrt nekome prekinula svijetle snove; da je pogasila plam ideala.

Smrt nije dopustila da život dotičnih bude okrunjen ili da dogori plamečkom koji je zapaljen.

Ovakva poganska, nimalo kršćanska predodžba smrti, nikako ne pristaje bl. Djevici. Iz dosadašnjih razlaganja o njezinu životu moglo se upoznati kako se njezin život odvijao uvijek i bio čitav usmjeren na Boga, pun nesebične i dobrohotne ljubavi prema bližnjemu. Njezin život uistinu je bio nalik cvijetu koji se diže visoko prema suncu, a iz sebe nadaleko razlijeva miris.

Što je onda njezina smrt mogla biti drugo ako ne skrajni stepen ovih njezinih težnji?

Što drugo ako ne pjesma Suncu dok se srce talilo u žaru ljubavi prema bližnjemu?

Takva je bila smrt presv. Djevice.

SMRT NA VRHUNCIMA LJUBAVI Kao što su postojale starozavjetne žrtve paljenice, u kojima bi se cijeli prinos sažgao Bogu na slavu tako da od te žrtve ne bi ostalo ništa, isto takva je bila i smrt presv. Djevice.

Ona je umrla izgarajući sva na ognju ljubavi svoga Srca.

Umrla je od ljubavi.

Ne treba se čuditi ovoj vrsti smrti. Nama smrtnicima, koji živimo u polarnim krajevima ljubavi, neobična je ova vrsta smrti. Mi umiremo od bijede i studeni; umiremo obaviti polarnim noćima, puni strepnje i drhtaja. Ali presv. Djevica, koja je za cijeloga života iz svih sila težila da se što bliže božanskome Suncu vine, ona nije mogla umrijeti drukčije ako ne sažgana u ognju božanskoga Sunca, sva sažgana u ljubavi.

Poganska nam mitologija priča kako je ono Dedal načinio sebi i svome sinu Ikaru krila od voska i na njima pokušavao letjeti, da tako umaknu Minosu koji ih bijaše zasužnjio. Dedal je vruće preporučio sinu da ne leti ni odveć visoko ni odveć nisko. No kada se digoše u zrak, Ikar zaboravi na opomenu koju mu bijaše dao otac i poleti visoko tako te mu sunce rastali krila i strovali se u more.

Pogani nisu poznavali krila duševnih moći na kojima se Marija bez prestanka sve više dizala k nestvorenome Suncu. Ovo ju je Sunce konačno silom teže posve pritegnulo u mjesto svjetlosti i sjajnosti. Što je bila dalje zemlji a bliže nestvorenome Suncu, to većim je čeznućem žudila da posve u nj zaroni.

SMRT U ZNAKU BLAŽENE NADE Ako smo već navikli gledati u smrti nešto mračno i strašno, ne smijemo takvim očima punim mraka promatrati smrt presv. Djevice.

Nije li bezumno poći tražiti nešto mračno na biću koje se poput nje diže prema Suncu i dospijeva na samu granicu da u nj sva zaroni?

Ako smo navikli pri smrti slušati tužaljke, one ovdje ne pristaju. Mariju prati raspoloženje onih koji nakon mučna i dobro obavljena posla očekuju nagradu, plaću, vijenac pobjede. Mjesto žalosnim uzdisanjima i jecanjima, njezina je smrt popraćena radosnim klikom, Pavlovim klikom: **»Dobar sam boj vojevala, trku svršila, vjeru održala. Uostalom, meni je pripravljen vijenac pravde koji će mi dati Gospodin u dan onaj, pravedni Sudac; ali ne samo meni nego i svima koji su ljubili dolazak njegov«** (2 Tm. 4,7 sl.).

POSMRTNI TRIJUMF Takvom je vjerom i raspoloženjem presv. Djevica završila ovozemni život. Po svjedočanstvu crkvenih Otaca došao je po nju sam njezin božanski Sin, to sjajno Sunce koje obasjava nebeski Jeruzalem. Tada se privine ljevica njegova pod glavu njezinu, u ljubavi je ogrli desnica njegova. Bijele legije anđela i nebeskih duhova, koje su tvorile sjajnu pratnju pri Isusovu ulasku u nebo, okupiše se sada po drugi put oko nje kao bijeli leptiri oko raskošnog cvijeta da prave i njoj pratnju pri ulasku u nebo. Ušla je tamo ne samo dušom nego, kao i njezin božanski Sin, i tijelom, jer se njezino djevičansko tijelo, od kojega sebi uze tijelo Spasitelj svijeta, nije trošilo za drugo ako ne za žrtvu u kojoj je on prinio svoj vlastiti život. Ona je s dušom i tijelom, svakolika, postala žrtvom ljubavi na slavu Božju i spasenje svijeta. Zato je s dušom i tijelom ušla u nebo da uživa slavu u koju je njezin božanski Sin ušao. Ušla je s tolikom slavom da su se nebeske čete u čudu pitale: **»Tko je ona koja ide gore iz pustinje tamo, naslonjena na dragoga svoga?«** (Pj. n. Pj. 8,5.) I opet se pitahu: **»Tko je ona koja sja kao zora, lijepa**

kao mjesec, čista kao sunce, strahovita kao ratna vojska«? (Isp. 6,10).

NAŠA SMRT PO PRIMJERU MARIJINE SMRTI

Nakon ovog promatranja Marijine smrti, koja bez sumnje stvara nešto svijetlo u nama, postavlja se pitanje: koju dodirnu točku da nađemo između presv. Djevice i nas?

Može li uopće biti govora o nekoj dodirnoj točki dok su nam oči zablještene od tako silne svjetlosti i sjaja njezine smrti?

Da, može i mora postojati ta dodirna točka. Život, kako ga je shvatila ona, moramo ga shvatiti i mi ako želimo da postanemo dionici one slave u koju je Krist slavodobitno unišao, a ona ga u tome slijedila. Ako nećemo da smrću naše oči zastre mrak, otvorimo ih dok je još navrijeme te život uredimo po kršćanskim načelima.

Stavimo svoj život na tračnice koje su jedino i isključivo namijenjene da nas povedu u vječno blaženstvo, a te tračnice su ona dvostruka zapovijed koju je naš Spasitelj dao, a glasi: **»Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, i svom dušom svojom i svom misli svojom. Ovo je najveća i prva zapovijed. A druga je ovoj jednaka: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe. O ovim dvjema zapovijedima visi sav zakon i proroci«** (Mt. 22,37—40); visi naš smisao života, naše vječno blaženstvo ili prokletstvo.

Ako se smrt želi učiniti manje strašnom, ili želimo da bude svijetla, ili, kao i Marijina, najljepši dan života, tada se moramo trsiti da u životu dovedemo do što jačeg izražaja ove dvije zapovijedi.

Ima li išta poželjnije nego ono radi čega strepimo, mislim — smrt učiniti najljepšim danom života?

ŠAROLIKA GLEDANJA NA SMRT

Nema li se zavidjeti smrti jednog sv. redovnika PAVLA cistercita koji se, dok mu se približavala smrt, blago smiješio?

Ili smrti jednoga Suareza koji je klicao: »Nisam znao da je tako slatko umrijeti?«

Ili smrti jednoga sv. FRANJE Asiškoga koji je dočekuje velikom žudnjom pjevajući pjesmu Suncu i davši da se pjeva psalam?

> Kada je umro glasoviti pisac ADDISON, dade dozvati k smrtnoj postelji svoga zeta Warwicka. Warwick je provodio jako neuredan život. Addisonu je to zadavalo strašnu muku. Warwick odmah dotrča na poziv i upita svoga tasta: »Evo me! Što ste me tražili? Imate li štogod važno da mi saopćite? Recite mi samo! Svaka će mi vaša riječ biti sveta.«
>
> Tada Addison uz veliko naprezanje reče mu posve već oslabljenim glasom: »Pozvao sam vas da vidite s kolikim mirom može umrijeti jedan dobar kršćanin.«

Da, kršćanin koji je znao zašto je na svijetu i čiji je život protekao u znaku ljubavi Boga i bližnjega, taj se kršćanin ne može bojati smrti.

> Jedan starac se uvijek srdio kada bi mu se spomenulo smrt. Rekao je da bi radije privolio da ga đavao strpa u jednu vreću punu buha i u njoj da ga vuče strmim stazama punim kamenja uzbrdo i nizbrdo negoli da umre!

Ovako može govoriti samo onaj koji bi na pitanje: »Što je smrt« znao odgovoriti samo kao Konfucije jednome svom učeniku: »Sinko moj, kako hoćeš da ti rečem što je smrt ako još ne znam što je život.«

> Nekoliko drugih primjera osvijetlit će raznovrsno poimanje smrti pa da se uzmogne donijeti zaključak čiji je život vredniji: naš kršćanski ili neznabožački.
>
> Jedan američki penzioner ostavio je u oporuci svome nasljedniku obavezu da mu kroz 20 godina svakog dana nosi na grob jedan broj novina na koje je cijeli život bio preplaćen.
>
> Jedna stara dama ostavila je u oporuci da joj se tijelo spali a pepeo da se prospe u more sa palube parobroda koji otplovi za Evropu. Njezina želja bila je ispunjena.
>
> Jedan je zaželio da mu se tijelo spali i pomiješa s pepelom njegova najvjernijeg psa te se metne u zajedničku žaru.
>
> I ovoj želji bi udovoljeno.

Tako se na ovima ispunila ova izreka HEINEA: »Do zadnjeg časa mi sa sobom igramo komediju.«

Oni bi mogli uz izvjesnu promjenu staviti na grob ono što je na svoj grob stavio pisac CASTELZI u Hütteldorfu kod Beča: »Ovdje počiva čovjek koji je obožavao umjetnost i čast. Nije vrijedio mnogo za života, a sada ne vrijedi apsolutno ništa.«

Takav je svršetak svakoga čovjeka koji je zemaljskim životom iscrpio smisao života.

Lijepo kaže V. HUGO: »Za heroja, za vojnika, za čovjeka akcije, za čovjeka materije sve svršava pod jednim kubičnim metrom

zemlje. Za čovjeka ideje naprotiv sve počinje odatle. Biti mrtav znači biti svemoguć.«

Primjer:

Evo jednog primjera kojim raspoloženjem umire kršćanin koji je za svoju vjeru založio sve na zemlji: IVAN EMANUEL BONILLA, mladi meksički mučenik, bio je strijeljan u cvijetu mladosti, na sam Veliki petak, 15. travnja 1927. Mjesto da plače za svojom mladošću punom zlatnih snova, on u oproštajnom pismu svojoj zaručnici ovo piše: »Draga Lucijo! Pri skrajnjim časovima moga života šaljem ti ovo pismo. Bogu se svidjela žrtva moga života; moja će se krv proliti do zadnje kapi za priznanje vjere i Stvoritelja svemira... Mi smo negda mislili da budemo sretni ovdje na zemlji, ali Bog nije tako odredio i rastavlja nas. No to je samo privremeni rastanak... Navijeke ćemo se združiti u drugom životu...«

Ne zaboravimo nikada da je po kršćanskome nazoru naš život samo predvečerje velikoga blagdana, bdijenje uoči blažene vječnosti. Na zemlji je mrak, ali tamo na obzorju već sviće, sjene nestaje, magle se kidaju, dima nestaje, duša se budi. U tajanstvenoj daljini već sjaju zrake, sviće dan — vječni dan bez mraka. Već ozvanja vječni uskrsni Aleluja[36]).

Neka velika i slavna Majka Božja misli i srca naša uzdigne put nebesa, k slavi koju sa svojim božanskim Sinom ona dijeli!

Neka nam udijeli da kroz vremenite i zemaljske stvari prođemo tako te ne izgubimo vječne i nebeske. Naša smrt neka bude »dies natalitia« — rođendan na novi blaženi život koji ne umire nikada. Amen.

Cvjetić: Uredimo svoj život tako da nas nimalo ne bude strašila misao na smrt. To će biti po dobroj sv. ispovijedi. Naučimo se moliti svakog dana tri zdravomarije za dobru smrt.

Uzdah: Majko dobre smrti, moli za nas!

[36]) A. Ušeničnik, *Filozofija života*, Mostar 1922, 108.

15. »ZDRAVO, ZVIJEZDO MORA!«

JEDINA PRAVA ZVIJEZDA

Nakon što smo ispitali dodirne točke između života presv. Djevice i našega života, njezin lik ukazuje se sav svijetao, stojeći visoko iznad nas i svega što odiše čisto materijalnom zaokupljenošću ili životom po tijelu.

Pa dok gledamo na nebu našega svijeta i vremena kako tolike i toliki svojataju ime »z v i j e z d a«;

dok motrimo kako se među »zvijezde«, koje uključuju u sebi pojam svjetlosti, ubrajaju i oni koji samo zaslijepiše oči ili uzvitlaše prašinu;

toliki meteori koji su radi neke prolazne odlike izazvali senzaciju da ih iza toga namah nestane u noći..., —

zar se »zvijezdom« ne bi imala pravo nazivati Žena obdarena najvišim i neprolaznim odlikama?

Da taj titul ne bi nosila ona koja nam svojim životom kazuje istinski put k pravoj sreći i neprolaznome blaženstvu?

Ako itko od ljudi sazdanih od praha ima pravo da se makar i nedopušteno kiti titulom »zvijezde«;

ako se postaje tako smion te se »zvijezdama« nazivlju one i oni koji podražuju čovjekove strasti i mute njegov pogled ili ga vode u propast, —

ne smije se osporiti pravo da bude smatrana istinskom »zvijezdom« čovječanstva ona u čijem svjetlu čovjek upoznava svoje pravo dostojanstvo a u srcu kuša spokojnost, mir, blaženstvo.

Ima pravo na naslov »zvijezde« ona koja čovjeka vodi putem obnove k usavršavanju da konačno pod njezinim vodstvom zaroni u dubinu vječne svjetlosti i blaženstva bez konca.

Bl. Djevica u posjedu je istinite svjetlosti kojom naš božanski

Spasitelj obasjava sve duše (Iv. 1,9). Preko nje se ta spasiteljska svjetlost izlijeva kao kroz kanal.

Da ne bi kojigod nju zamijenio sa svakom drugom zvijezdom; da bi se mogla lučiti ona ZVIJEZDA od svake druge »zvijezde«, sv. IVAN je u Otkrivenju pokazuje obučenu u sunce, dok se zvijezde savijaju oko nje i tvore joj krunu (12,1). One, da bi mogle sjati, moraju biti blizu nje i napajati se njezinim sjajem i njezinom ljepotom.

S pravom dakle Marijin apostol, crkveni otac sv. ĆIRIL ALEKSANDRIJSKI, njoj kliče:

»Zdravo, o Bogorodice Marijo, ti bogatstvo cijeloga svijeta, dostojno naše hvale, neugasiva svjetiljko!«[37])

Crkveni otac sv. EFREM presv. Djevicu zove najblistavijom Zvijezdom od koje se rodio Krist.[38])

»Marija je«, kaže sv. ILDEFONS, »Zvijezda koja nam je rodila onoga koji cijeli svijet obasjava;

po kome je na m o r u ovoga svijeta zasjalo svjetlo istinito«.[39])

Veliki Marijin ljubitelj sv. IVAN DAMAŠČANIN zove nju Zvijezdom Jakovljevom »koja svijetli svjetlom Božanstva i koja je izašla onima koje je zastirala tama«.[40])

»Marija je«, kaže sv. BERNARDIN SIENSKI, »Zvijezda, budući da je ostala nepomična na svome nebu, tj. u svome Sinu, u njegovu životu odražavanjem svih kreposti, u njegovoj smrti suosjećanjem radi nje.«[41])

»Kraljevska Zvijezda koja vodi vjernike na putovanju kroz ovaj svijet da ne skrenu sa staze kreposti to je Marija«, kaže BERNARDIN de BUSTIS.[42])

ZVIJEZDA MORA

Kada bi se u terminologiji ne znam kako dugo tražio jedan izraz kojim će se najprikladnije predstaviti naš položaj na svijetu i uloga koju s obzirom na taj položaj ima da ispuni bl. Dj. Marija, ne bi se našao sretniji od onoga kojim se presv. Djevicu uspoređuje

37) *Homilia* IV.
38) *Serm. de Laud. B. V.*
39) *Serm. 1 De Assumptione B. V.*
40) *In Octoec. Graecorum.*
41) Tom. III, *Serm. 1.*
42) *Serm. 6 de Nomin. Mar.*

sa Zvijezdom, Zvijezdom sjevernjačom, a svijet i ljudski život na njemu sa morem, sa uzburkanim i tminama obavitim morem.

Što je Zvijezda sjevernjača mornaru koji se sa krhkom lađom nalazi na uzburkanoj pučini u noći, to je nama u životu Marija.

Ovaj odnos između presvete Djevice, Majke Spasiteljeve i naše duhovne Majke, izražen je himnom »ZDRAVO, ZVIJEZDO MORA!« himnom u kome su progovorili najdirljiviji osjećaji čovjekove duše i jedva da ima išta veličanstvenije i dirljivije od ove pjesme.

Sastav himna pripisuje se sv. Bernardu (+1153). Himan je, međutim, poznat već u IX stoljeću i nekoji ga pripisuju VANANCIJU FORTUNATU (+609), koji je sastavio također neke druge krasne i dirljive himne.

Himan »Zdravo, Zvijezdo mora« i »Stala plačuć tužna Mati« skupa s velikim marijanskim antifonama kojima se zaključuje božanski Oficij, među kojima da napomenem posebno »Zdravo Kraljice!«, izrazi su vjere koja molitvu pretvara u poeziju i sadrže najdublju teologiju.[43])

Tekst ovoga himna glasi:

»Zdravo, Zvijezdo mora,
Nježna Majko Krista,
Vazda Djevo čista,
Dveri rajskih dvora.

Anđeo ti nevin
Pozdrav zbori lijepi,
Mirom nas okrijepi,
Kvar naknađuj Evin.

Veze grijeha ništi,
Ozdravljaj sljepoću,
Uklanjaj teškoću,
Sva nam dobra išti.

Majkom se pokaži:
Onom rad nas što je
Posto dijete tvoje,
Molbe nam prikaži.

43) B. M a t t e u c c i, *La Madonna nelle lettere*, u Enciclopedia Mariana, Milano 1954., 655 sl.

Djevice nad svima,
Smjerna ko ni koja,
Stvori čeda svoja
Smjernim, nevinima.

Daj da čisti sretno
Žićem putujemo,
K Spasu prispijemo
u veselje vječno.

Ocu, Sinu, s njima
Duhu Svetom dika
I čast prevelika:
Ista slava trima.«[44])

Prema ovako dubokim i dirljivim akcentima ljudske duše nije mogla ostati indiferentna

MUZIKA

»Ave, maris Stella« (Zdravo, Zvijezdo mora) je himan djetinje pobožnosti upravljen Mariji, pouzdanoj Zvijezdi na moru života; himan pun svijetlih slika, pozivanja na majčinske osjećaje koje je pjesnik, izrazio blagim i smirenim ritmom trohejskog trimetra. Na nj su bile primijenjene tri melodije, ali jedna je nadživjela druge... koja je opće poznata.«[45])

Ono što je muzičar UGO SESINI kazao o pjevanju u Crkvi, općenito važi na poseban način za ovaj himan, iz kojega kao iz rijetkočega drugoga progovaraju najdublji ljudski osjećaji: »U mnogovrsnosti i anonimnosti muzičkoga stvaranja«, piše on, »osjeća se velika kolektivna duša Crkve koja se sa četiri strane svijeta sjedinjuje u Mističnome tijelu i znade se izraziti terminima koji su pregazili stoljeća.«[46])

Od klasičnih muzičara na »Zdravo, Zvijezdo mora« ispoljio je svoj umjetnički talenat THOMAS LUIS de VICTORIA (+1611) i glasoviti organista katedrale u Rouen-u JEAN TITELOUZE (Žan Titeluz, +1633).

44) *Crkveni himni.* prev. Ivan Pavelić, Zagreb 1945., 336 sl.
45) G. Anichini—Cassiano Da Langasco, *La Madonna nella musica,* u Enciclopedia Mariana, 691 sl.
46) *Nav. mj.,* 692.

Na nama je da u skladu sa opće judskim osjećajima presvetu Djevicu uzmemo za ideal i voditeljicu.

Glasoviti njemački pjesnik SCHILLER kazao je: »Izvan života dva puta su otvorena: jedan vodi k idealu, drugi u smrt.«[47]).

Zalud ćemo među stvorovima tražiti ljepšeg ideala od presv. Djevice. Ljepšeg i moćnijeg od nje nema. Usmjerimo, dakle, pogled k njoj i slijedimo je!

Engleski pjesnik Ed. YOUNG kazao je: »Odveć nisko gradi koji gradi ispod zvijezda.«[48])

Naš model i ideal mnogo je uzvišeniji. Da primijenim na nju riječi knjige Mudrosti — »sjajnija je od sunca i natkriljuje sav svijet zvijezda« (Mudr. 7,29).

Ona je u Božjem obećanju Žene pobjednice nad zmijom (1 Mojs. 3,15) zasjala kao Zvijezda našim praroditeljima u času pada u grijeh;

u izabranim starozavjetnim ženama, kao u Juditi, Esteri, svakojakim slikama obraćala je misao staroga svijeta na Spasitelja koji je imao doći, a nakon Spasiteljeva dolaska, kroz svjetske tmine i posred uzburkane pučine nama ukazuje put u slavu.

Ona je, kaže sv. TOMA AKVINSKI: »Zvijezda mora, jer kao što se pod vodstvom zvijezde mora mornari usmjeruju prema luci, tako pod Marijinim vodstvom kršćani idu k slavi.«[49])

»Marija je«, kaže sv. PASKAZIJ, »Zvijezda mora, koju posred pustih valova pučine imamo slijediti vjerom i čudoređem da ne utonemo u valove potopa.«[50])

Mi ćemo u slijedećim razmatranjima kao sa spektrom ispitati svaku i pojedinu misao izraženu u ovom tako uzvišenom himnu da upoznamo kako se isplati imati za voditeljicu tako uzvišenu Zvijezdu.

Primjer:

U jednoj bolnici ležao je na smrti starac koji je bio osuđen na galiju radi svakovrsnih zlodjela koje bijaše počinio. Proveo je mnogo godina na prisilnom veslanju na moru. Prošao je kroz mnoge oluje, proživio je mnoge ne-

47) *Gedichte,* Die idealische Freiheit
48) *Night Thoughts.*
49) *In expositione Sal. Ang.*
50) *Lib. I in S. Matthaci Ev.*

prespavane noći. Tijelu nije nalazio pokoja a u duši mu se nikada nije stišavala bura. Sada, na smrtnoj postelji, zaželi svećenika. Pristupio je k njemu jedan sin sv. Franje, tog vjesnika mira, a stari galijot započe svoju ispovijed:

»Oče! Ja sam velik grešnik. Ima pedeset godina što se nisam ispovijedio. Pokvareni drugovi odvukoše me stramputicom. Pobjegao sam od kuće u 14. godini i od tada sam živio u grijehu. Prije nego sam napustio kuću, htjedoh ponijeti sa sobom jednu uspomenu svoje majke, jednu Gospinu medaljicu.

Ja sam nastavio životom u grijehu. Kršio sam sve zapovijedi, bludio sam svim stramputicama... Jednu stvar ne propustih nikada: svakog dana molio sam jednu zdravomariju u čast Gospi.

Ove večeri ne htjedoh je reći. Rajbješnjen bolešću, htjedoh medalju od sebe odbaciti. No tada se iz večernjeg mraka najednom oglasi pozdrav Gospi. Ja sam bio dirnut. Gospa mi je u pameti sijevnula kao zvijezda na ovoj uzburkanoj pučini života, koji mi tako dugo zastirahu tmine. Ja hoću da idem putem koji mi ona ukazuje; ja svojoj duši tražim pokoja... Oče! Iskažite milosrđe prema mojoj bijednoj duši koja je žrtva valova...«

Redovnik je podigao svoju desnicu nad ovom ojađenom dušom izgovarajući riječi oproštenja i mira:

»Ja te odrješujem od grijeha tvojih...«

»Gospodin ti dao mir!«

A kada je počela svitati zora i ponovo se oglasio pozdrav Gospi, duša starog galijota pod vodstvom Marije, Zvijezde mora, nakon nemirne pučine života, bijaše se uhvatila čvrstih obala blažene vječnosti.

Marijo, Zvijezdo mora!

U umnim i ćudorednim tminama života, usred valovlja koje podižu naše strasti odvajajući nas od pravoga puta i ne priuštujući nam pokoja, upiremo svoj pogled na tebe koja sjaš nezasjenjenom svjetlošću i usred svih bura i oluja ostaješ nepomična kao Zvijezda stajačica. Mučnu nam neizvjesnost zadaje mrak, tjeskobu i zebnju nam uzrokuju valovi... No na pogled tebe, sa stotinama milijuna zahvalno prigibljemo svoje koljeno i puni vjere da nas ti vodiš k svjetlu istine koje obasjava svakoga čovjeka (Iv. 1,9) i k onome koji je jedini »mir naš« (Ef. 2,14) radosno ti kličemo:

»Zdravo, Zvijezdo mora!«

Cvjetić: Učinimo djelo pokajanja i bl. Gospi povjerimo sudbinu svoga života.

Uzdah: O Marijo, Zvijezdo mora,
Svijetli nama do na kraj!

16. »NJEŽNA MAJKO KRISTA«

UZVIŠENI AMALGAM VELIČINE I NJEŽNOSTI

Drugi stih velebnog himna »Zdravo, Zvijezdo mora« glasi: »Nježna Majko Krista«, ili prema latinskome: »Božja Majko nježna« (Dei Mater alma). Ovaj stih daje puno opravdanje našeg usmjerenja k Mariji kao k Zvijezdi.

Marija je Majka Božja. To je dostojanstvo od koga u redu stvorenja većega nema. Ovim dostojanstvom bl. Djevica stupila je na sam prag Božje neizmjernosti i svemogućnosti. Sv. ANZELMO, crkveni naučitelj, piše: »Nema stvora koji bi bio jednak Mariji; samo je Bog veći od nje.«[51]) A crkveni otac sv. AMBROZIJE pita: »Tko je uzvišeniji od Majke Božje? Tko većim sjajem odsijeva od nje koju je sjajnost Očeva (Sin Božji) izabrao (za Majku)?«[52])

Kao Majka Božja i sudionica u otkupljenju ljudskoga roda Marija je Kraljica neba i zemlje, dijeleći gospodstvo sa božanskim Sinom apsolutnim gospodarom i kraljem svega.

Ova povezanost bl. Djevice sa Sinom Božjim ima da nam ulije sigurnost u njezino vodstvo. Sin Božji je savršeni odsjev Očev, a ona, njegova presveta Majka, obasjana je sjajnošću svoga božanskog Sina, koji za sebe kaže: **»Ja sam svjetlo svijeta«** (Iv. 8,12). Rođenjem njezina božanskog Sina granulo nam je ono božansko **»Sunce pravednosti«,** koje daleko prije njegova ishoda najavi prorok Malahija (4,2); pohodilo nas je **»Sunce s visine«** (Lk. 1,78), utjelovljeni Bog naš.

Kojim drugim svjetlom, dakle, da bude obasjana Majka ovoga utjelovljenog Boga ako ne svjetlom toga istog Sunca koje nam je granulo njegovim rođenjem od ove neokaljane Djevice?

---

[51]) *Or.* 52, PL 158, 956.
[52]) *De Virg.* 2, 2, 7, PL 16, 209.

Marija je Zvijezda koja nam sipa zrake, ne druge ako ne zrake ovoga Sunca.

Toliko je Marijino dostojanstvo i tako auktoritativnu ima moć da nas prinudi te je slijedimo.

Ali nema li da nas zastraši toliko njezino dostojanstvo i tako velika moć kojom može da nas prinudi da je slijedimo?

Kao što zvijezda u noći, što je blistavija, to veću sigurnost i radost ulijeva, takva je i ova naša blagoslovena Zvijezda mora. U njoj je kao ni u jednome od stvorova našla mjesto uzvišena sinteza neizreciva d o s t o j a n s t v a i majčinske n j e ž n o s t i. Zato Pjesnik nedokučljivo dostojanstvo Božjeg materinstva ove izabrane Žene obavija u nježnost da nas ne obori sila tako velikoga veličanstva. Ona je »Majka Božja n j e ž n a«. To je uzvišeni i jedinstveni amalgam za koji pobožnim piscima ponestaje riječi da ga dovoljno izraze.

Bl. Djevica ne samo da ne straši veličanstvom nego i zasluženu pravdu i srdžbu Božju prema nama blaži. Njezino Srce, rekao bih, ne pozna drugih osjećaja osim osjećaja ljubavi i milosrđa prema nama, bijednim grešnicima.

Pred Izraelcima išao je Gospodin **»danju u stupu od oblaka da im pokazuje put, a noću u stupu od ognja da im svijetli da bi mogli putovati danju i noću«** (2 Mojs. 13,21).

Pred nama ide ova blagoslovena Zvijezda kao stup od oblaka koji nas štiti od žege božanskoga gnjeva;

pred nama ide i kao stup od ognja, obasipajući nas dobročinstvom svoga milosrđa.

Zrake ove blagoslovljene Zvijezde jesu pramenovi ljubavi velikoga majčinskog Srca ove uzvišene Žene.

Mjesto osjećaja straha pred ovom Zvijezdom, sv. BERNARD, veliki Marijin ljubitelj, predstavlja svu jezovitost noći kada bi bili lišeni blagotvorne svjetlosti ove Zvijezde pa dovikuje: »Ukloni sunce što obasjava svijet pa gdje je dan? Ukloni Mariju, tu Zvijezdu mora, pa što ti ostaje ako ne tmurna magla, sjena smrti, tama koja baca u očaj?«

MARIJA U ULOZI MAJKE NJEŽNE KROZ POVIJEST I DANAS

Marijinu ulogu u svojstvu »Majke nježne« veliki papa LAV XIII riše ovako: »Marija je velikodušno preuzela jedinstvenu i s bolima skopčanu ulogu materinstva i vršila je tu službu nakon što je u blagovalištu Zadnje večere nebeskim po-

svećenjem udaren početak. Već tada prvencima kršćanskoga puka dala je ona okusiti svoju udivljenja vrijednu pomoć svetošću svoga primjera, dragocjenošću svojih savjeta, svojom okrijepnom utjehom i snagom svoje svete molitve; u punom sjaju ukazala se ona kao Majka Crkve, kao Učiteljica i Kraljica apostola. Ovima je dijelila od božanskoga bogatstva onih stvari koje je ona »čuvala u srcu svome« . . . I nakon svoga Uznesenja po Božjoj odluci preuzela je Marija bdjeti nad Crkvom, dijeliti nam majčinsku pomoć i milost u tolikoj mjeri te upravo bezgraničnom vlašću snabdjevena za sva vremena posta djeliteljicom milosti koje izviru iz tajne otkupljenja ljudskoga roda, kao što je bila pomoćnica pri izvođenju istoga djela otkupljenja. Radi toga kršćanske duše osjećaju se s pravom kao po naravi najusrdnije pritegnute k Mariji, pune pouzdanja dijele s njom svoje nakane i pothvate, svoje tjeskobe i radosti, povjeravaju joj djetinjskim osjećajem svoje brige i dužnosti«[53]).

Tako se Marija u povijesti Crkve očitovala kao »Majka nježna«; takvom se očituje ona i danas. Ona svojom nježnom, majčinskom ljubavlju utire put do Krista onima koji još uvijek čame u tami poganstva ili su se kao zvijezde lutalice otrgli od Krista i izgubili u tami.

> Gospa Fatimska na svome »putovanju« svijetom naišla je na neočekivano oduševljen prijem kod naroda koji se nalaze izvan Crkve njezina božanskoga Sina. U sjevernom Nepalu, broju od svega 300 katolika pridružile su se 3.000 Hindusa i muslimana, dok su 4 slona prenosila kip u crkvicu za blagoslov i krunicu. Načelnik Naiada pročitao je dobrodošlicu. Dvanaest je sati prolazila masa skoro isključivo nekršćana, dok su se svete Mise neprekidno služile od dva sata ujutro do devet i pol. Jedan je stari Indijanac rekao: »Ona nam je pokazala da je vaša vjera iskrena; nije kao naša. Vaša je vjera, vjera ljubavi — naša straha«[54]).

NEMA BLAGOTVORNIJE RUKE OD MAJKE NJEŽNE

Uzalud bismo tražili jednu poželjniju ruku da nas vodi na putu do cilja izvan ove blagotvorne ruke Majke nježne.

S pravom moderni televizijski govornik FULTON SHEEN (Fulten Šin) kaže: »Za istočne narode, koji stenju pod jarmom straha

---

[53]) *Adiutricem populi.*

[54]) F. S h e e n, *Žena,* prev. sa tal., Zagreb 1960. (cikl.), 40.

— straha od zlih duhova, i za moderne zapadne narode koji žive u strahu što potječe od gubitka vjere — odgovor bi morao glasiti: »Cherchez la femme!« (Šerše la fam). — Obratite se Ženi koja će vas voditi Bogu... Ona je milost gdje nema milosti; ona je Došašće gdje nema Božića«[55]).

Američki romanopisac NATANAEL HAWTHORNE (Hozorn) pisao je: »Uvijek sam zaviđao katolicima na onoj slatkoj i svetoj Djevici i Majci koja sja između njih i Božanstva. Ona ne propušta od Božanstva ono što bi za naše smrtne oči bilo previše jako, a dozvoljava da se u ljudska srca slijeva ljubav Božja koja je blagošću ove Žene postala shvatljivijom i ljudskijom«[56]).

NAŠA ZAHVALNA LJUBAV Dok se osjećamo dionici tolike blagotvornosti ove Majke nježne, očitujmo svoju zahvalnu ljubav nasljedujući njezinu blagotvornu nježnost u našemu odnosu s bližnjim. Tako ćemo najbolje dokazati da smo se odgojili na blagim grudima ove izabrane Žene.

Ruski književnik DOSTOJEVSKY piše: »Učiniti za života sretnim jedno stvorenje barem u jednoj stvari, ja bih obvezao na to svakoga čovjeka u punoj njegovoj snazi«[57]).

FILIP BROOKS (Bruks) kaže: »Nitko nije posve velik ako ne osjeća da ga je Bog nadario obiljem također zato da njima čini dobro bližnjemu.«

Jedna francuska izreka glasi — »Noblesse oblige« (nobles obliž). Plemenito osjećanje nuka na plemenito djelovanje. Ako se osjećamo djecom »Majke nježne«, očitovat ćemo se takvima i djelima i cijelim životom u svome odnosu prema našemu bližnjemu.

Primjer:

> Dr R. M. HYNEK, mada rođen i odgojen u katoličkoj obitelji, izgubio je vjeru, pače: odrekao se vjere i postao je borbeni bezbožac. »Bio sam« — piše on — »odlučni neprijatelj svakoga religioznog osjećaja i smatrao sam sebe višim od svih tih slabosti. Kao zagrižen bezbožac uzeo sam udjela u kongresu slobodnih mislilaca koji se održao u Pragu 1905 g.« — Pa ipak taj »zagriženi bezbožac« u svojoj spavaćoj sobi zadržao je sliku Gospe Lurdske. »Ne mogu nikako protumačiti«, piše on, »kako je ona odoljela bi-

[55]) *Nav. dj.*, 43.
[56]) Kod istoga, *nav. dj.*, 74.
[57]) *Mladić.*

> jesu moga bezboštva... Možda je tim jednim znakom Majka milosti i milosrđa htjela očitovati da me nije napustila.« — I Dr HYNEK se obratio.
>
> On sam opisuje doživljaj svoga obraćenja: »Bilo je proljeće 1925. U društvu nekolicine od svoje rodbine... uspeo sam se na brdo u jedno glasovito Marijino svetište... Našao sam se pred nebeskom Majkom ja, rasipni sin, grešnik pred tom pučinom ljubavi i milosrđa, pred djeliteljicom svih milosti i molio sam je za potpuni povratak, za savršeno obraćenje... Možda sam na nju mislio u najtmurnijim časovima kada sam zazivao Kaliju (hinduška božica), Astartu, Izidu ili Cibelu? Ona, blagoslovljena, je žena koja svojom brižljivošću prati zabludjele, koja se sigurno nikada nije udaljila od mene. Ona htjede pomoći mi i spasiti me. Bila je ona koja me uzela za ruku i privela svome Sinu.«[58])

Čvrsta i blaga ruka Majke Božje nježne neka proizvede u nama bezgranično povjerenje i neka nas privede k Isusu!

Cvjetić: U svim potrebama, naročito duševnim, obratimo se s pouzdanjem velikoj i nježnoj Majci Božjoj.

Uzdah: Majko Božja nježna, ti nas zagovaraj!

[58]) D. Grasso, *La Vergine nelle conversioni contemporanee* u Virgo Immaculata, XIII, Romae 1957., 39, 46.

17. »VAZDA DJEVO ČISTA«

ZNAČENJE ODLIKE DJEVIČANSTVA NA ZVIJEZDI MORA

Nakon što je Pjesnik Zvijezdu mora oslovio Majkom nježnom, on joj dalje kliče: »V a z d a D j e v o č i s t a.«

Isticanje odlike djevičanstva na našoj blagoslovljenoj »Zvijezdi mora« nema se podnipošto shvatiti samo kao jedan ukrasni titul, najmanje pak kao nešto sporedno.

Odlika djevičanstva znači porast s j a j n o s t i ove Zvijezde u koju smo usred tmina usmjerili svoj pogled. Sjajnost je njezine čistoće tolika, te, kako naučava sv. TOMA AKVINSKI, same anđele njome nadvisuje[59]).

Sv. ANZELMO, crkveni naučitelj, tvrdi da izvan Boga veća sjajnost čistoće ne da se zamisliti[60]).

»Ima li išta plemenitije od Majke Božje?« — pita sv. AMBROZIJE.« Ima li išta svjetlije od one koju izabra sama Svjetlost?«[61]).

Ali odlika djevičanstva uključuje s obzirom na nas i osjećaj s i g u r n o s t i.

Od svih strasti koje čovjeku ometaju mirnu plovidbu i skreću ga sa pravoga puta, putena strast je najjača. I čovjek koji se pomućenih očiju nalazi usred divljih i blatnih vrtloga, u jednoj pruženoj djevičanskoj ruci, kao što je ruka ove djevičanske Majke, gleda garanciju spasenja.

Čovjek koji je pao žrtvom putene strasti naliči razlivenoj vodi bez otjecanja, baruštini bez snage da probudi život, pače: postaje leglo zaraze i donosi smrt.

[59]) *Opusc.* VIII.
[60]) *Lib. de Concept. Virg.*
[61]) *Lib. II de Virg.*

A čista djevičanska duša?

Čime da je usporedimo?

Ona naliči rijeci u koju uviru mnogi pritoci, pa je poprimila silni kapacitet, tako te je kadra pokrenuti gigantske kotače koji tu energiju čine blagotvornom ljudskome društvu i njome tjeraju mrak.

GODFRID BUJONSKI, legendaran radi svoje snage, kazao je: »Moja je mišica snažna, jer je moje srce čisto.«

Crkveni pisac TERTULIJAN tvrdi da za vrijeme progonstva najčvršći i najodvažniji bijahu čisti mladići i djevice.

Što onda da kažemo o ovoj djevičanskoj Ženi koju ni porod nije mogao lišiti djevičanske odlike?

Crkveni pisac ORIGEN kratkim, ali markantnim potezima riše odlike ove Djevice: »To je DJEVICA koja je rodila Sina da veže jakog, oružanog, i bezbožnoj zmiji da satre glavu; da uništi njegove puteve i da otme plijen njegov; da obnovi Adama, da podigne pali ljudski rod koji ranije bijaše odbačen radi lakomislenog povjerovanja žene.«[62])

Ufanje u ovu Zvijezdu raste također i zbog toga što možemo sa sigurnošću računati da ćemo upravo u djevičanskome srcu naći mjesta za sebe i razumijevanje za svoje potrebe. Djevičansko srce je šire od pučine. Ono nije ekskluzivističko, jer se u isključivo vlasništvo nije predalo nikome. Zato svaki pojedinac može sa sigurnošću računati na ljubav i zauzetnu skrb srca sa djevičanskom odlikom.

K l a s i č n i s v i j e t imao je također u velikoj cijeni djevičanstvo. U njemu je gledao omogućen pristup do božanstva i vjerovao je u snagu zagovora djevičanskih bića. Znade se koliku su moć vršile kod Rimljana v e s t a l k e, čuvarice svetoga ognja.

Kod p r i m i t i v a c a mnoge priče u suštini odgovaraju u ovoj stvari nazoru klasičnoga svijeta. Tako kod plemena B a r o n g a, jedno od južnih plemena B a n t u, postoji zanimljiva legenda o SABULANI, prijateljici bogova. Narod je tištala teška oskudica. Ostao je uzaludan svaki pokušaj da se koriste plantaže koje su bile zrele za žetvu. Rasrđeni bogovi osujetili bi svaki takav pokušaj sa strane ljudi. Oni smioniji, koji su segnuli za medom na jednome stablu, ostali su bez ruke. Jedina nada preostala je u jednoj mladoj djevojci imenom SABULANA. Ona, natjerana proroštvom, imala je umilostiviti bogove.

[62]) *Hom. I in Diversis.*

Ušla je u šumu gdje su zasjedali svi bogovi. Na pitanje kako se ona usudila ući u njihov krug, dok se ne usuđuju k njima zaći ni sami snažni muževi, i što hoće, SABULANA ne kaza drugo ako ne: »Ja sam SABULANA kćerka stepe«, tj. bezazlena i netaknuta kćerka. Bogovi se nato umilostiviše i obasuše je svim darovima za njezin narod.[63])

U svim civilizacijama koje sanjaju, misle ili pjevaju o jednome susretu između zemlje i neba za spasenje čovjeka, djevičanstvo se od moralne i estetske prakse diže do jednoga svemirskog i spasiteljskog počela. Putem djevičanstva čovjek, pritisnut bolešću, rob strasti, žrtva smrti, traži da usred nestalnih znakova vremena odgoneta smisao vlastitog udesa[64]).

SIGURNOST I BLAGODAT ŽIVOTA USMJERENA NA ZVIJEZDU DJEVIČANSKU

Naša epoha nosi na sebi izraziti pečat putenosti i iživljavanja. Plodovi iznašašća i toliko dragocjene energije čovjekova duha najvećim dijelom stavljaju se u službu putenosti i razbludnih užitaka. Čovjek pozvan da bude gospodar i kormilar strasti, postao je njihova igračka, porasla je u njemu nesigurnost, opala je cijena života. Nalazeći se u takvoj situaciji, jedini mu je spas da, usmjerivši se prema djevičanskoj Zvijezdi, stegne svoje niske tjelesne prohtjeve i razveže tako visoku i blagotvornu duhovnu energiju u sebi. Bili neoženjeni ili oženjeni, nalazili su se u posjedu djevičanstva ili bili bez njega, djevičanstvo ostaje uvijek crta do koje razine čovjek ima nastojati izdići svoj život. U mjeri, u kojoj se toj crti približi, oslobađa on toliko blagotvornu duhovnu energiju i briše sa svijeta životinjsku notu.

Dinamičkoj i pogonskoj karakteristici naše epohe treba dati djevičansku oznaku, jer ako se ona ima svršiti u putenosti, svršava se u besmislu i bescilju. Treba se sjetiti, kako reče glasoviti minhenski kardinal FAULHABER, da su i na nebeskome svodu zvijezda Djevica i Lav susjedi[65]).

»Rijeke ljubavi nevidljivo, ali moćno struje iz djevičanskoga života u sva područja, osobito u brak. Gdje je presušio djevičanski život, brakovi postaju neplodni i rastočeni. Kriza obitelji ne bi

[63]) R. Pettazzoni, *Miti e legende.* — Kod C. Fabro, *L'Immacolata nella storia del mondo*, u Virgo Immaculata XIII, 129 sl.
[64]) Isti, *nav. dj.*, 132.
[65]) *Zeitfragen*, 9.

postala tako velika kada bi se u odgovarajućoj mjeri uvijek cijenilo djevičanstvo«[66]).

Protestant F. W. FÖRSTER, govoreći o onima koji u samostanima zavjetuju djevičanstvo, ovako ocjenjuje jedan takav pothvat: »... primjer posvemašnjeg odricanja podnipošto nije atentat na život, već doprinos životu. Naprema tako jakoj zavodljivoj sili sjetila, zlata, svake vrste ispraznosti, ljudi imaju apsolutno potrebu sugestivne snage netaknute veličine koja se otcijepila od svega ... Crna magija sotone ne da se pobijediti drukčije ako ne bijelom magijom Krista«[67].

Govoreći o blagodati duhovne energije, isti protestantski pedagog kaže: »Sveto pismo nam dovikuje: **'Podvrgnite sebi sve stvari'** Ali nam također veli: **'Tražite najprije kraljevstvo Božje ... i sve ostalo past će vam u dio!'** budući da znade da materija može biti oblikovana samo duhom. S jednoga takvog stanovišta i najveće koncetriranje čovjeka u unutarnjem životu, koji je prividno svijetu najviše tuđ, ujedno znači za ekonomsku civilizaciju porast energije; i najdosljednije oslobođenje od svijeta u isto vrijeme znači porast gospodstva nad svijetom«[68]).

Tako, eto, svjetlost djevičanstva kojim odsijeva »Zvijezda mora«, postaje jedan »znak na nebu« u kojem može naći oslobođenje naša epoha, zarobljena od niske sjetilnosti. »Ljudi« kaže FÖRSTER »uvijek pljuvaju na najuzvišenije stvari i ismijevaju ih, ali ipak u isto vrijeme osjećaju da ne mogu staviti život u red bez svjetlosti i snage koje im dolaze od njih«[69]).

Primjer:

Mjeseca svibnja 1879. predstavi se župniku naše Gospe od pobjede u Parizu jedan vojnik noseći Gospi na dar svoju vojničku medalju koju je u dobi od 20 godina primio na bojnome polju. Taj gest nije mu inspirirala zahvalnost što je u teškim okršajima iznio pobjedu nad svojim nacionalnim neprijateljem i sačuvao život, nego što je izišao kao pobjednik iz jedne druge, mnogo opasnije i mučnije borbe. Ovog je vojnika kao mladića uznemirivala jedna mutna strast i odvraćala ga od njegova konačnoga cilja. Često je bio žrtvom te strasti, ne priuštujući mu

[66]) Pfaffenbichler, nav. dj., 53 sl.
[67]) *Etica e pedagogia della vita sessuale*, sa njem. prev. L. E. Bongioanni, Torino 1911., 220.
[68]) *Nav. dj.*, 259.
[69]) *Nav. dj.*, 220.

mira i izlažući ga opasnosti da u njezinim mutnim vrtlozima nađe vječnu propast. Što je bivao godinama zreliji to je u njemu više jačala strast. Zato odluči da će bl. Gospi prinijeti na dar medalju ako mu priušti da barem za dva mjeseca ne podlegne toj sramotnoj strasti. Više puta bijaše na dohvatu pobjede, ali tada bi opet najednom pao. Konačno se 4. travnja spomenute 1879. dohvatio željene mete, i primivši sv. Pričest u svetištu Naše Gospe od pobjede, ispunio je svoj zavjet. Prinoseći dekoraciju obrazložio je svoj poklon ovako:

»Dekoraciju sam dobio na bojnome polju 1870. u dobi od 20 g. života. Nakon toga morao sam iskusiti da srčanost, koja se iziskuje za borbu protiv neprijatelja, ne znači ništa prema onoj koja je potrebna da se pobijede strasti. Pobjedu, koju protiv ovih izvojštih danas, pripisujem prečistom Srcu Majke Božje. Ona, kojoj ide zasluga, neka primi ovaj maleni darak. Želio bih da se stavi blizu njezina kipa. Ne utvaram sebi da je borba svršena. Pače, bojim se novoga poraza ako mi ne pomogne ona koja me pomagala u ova dva mjeseca. Ova medalja neka Mariji govori za mene. Ona neka bude jedan znak zahvalnosti sa strane njoj pobožna sina i ujedno neka služi za dokaz moći Majke vazda djevičanske.«

»Vazda Djeva čista«, neka nas učini pobjednicima u burama sjetila i neka nam osigura dolazak u luku mira i vječnoga blaženstva!

Cvjetić: Izmolimo tri zdravomarije za sv. čistoću. Nastojmo steći naviku moliti tako jutrom i večeri.

Uzdah: Djevice vazda blagoslovljena, moli za nas!

18. »DVERI RAJSKIH DVORA«

S MARIJOM NA DOHVATU CILJA Blažena nada i sigurnost koju ulijeva u Pjesnika pogled na Mariju, blagoslovljenu Zvijezdu mora, u četvrtome stihu prve strofe toga himna pretvara se u glasni klik pozdravljajući je »Dveri rajskih dvora«, ili kako latinski original glasi: »Felix coeli porta« — »Sretna rajska vrata«.

Kako velika sigurnost u pobjedu i postignuće cilja izbija iz ovoga stiha! Usred tame, usred svih valova koje podižu oluje, mi — slijedeći Mariju — možemo da pjevamo kao pobjednici;

možemo da kličemo kao oni koji su došli do cilja.

U svjetlu ove Zvijezde nestaje neizvjesnosti i mučnih problema. Ova Zvijezda vodilja ujedno je »rajska Vrata« na koja se ulazi u vječni pokoj i blaženstvo. To su **»sretna rajska vrata«!**

PRARODITELJI SPAŠENI OD OČAJA Nemoguće se je uživjeti u onaj kobni čas kada se iza naših roditelja, protjeranih iz zemaljskoga raja, zatvoriše vrata. Oni su se našli na neobrađenom i neiskrčenom terenu. Nije bio utrt nijedan put. Nije bilo nijednih vratiju na koja bi mogli pokucati. Sama svjetlost sunca pričinjala im se kao noć.

Ipak, oni nisu bili bez nade. U onoj jezovitoj moralnoj tami Božje milosrđe propustilo im je zraku svjetlosti u obećanoj Ženi (1. Mojs. 3, 15). I oni su se zaputili prema toj Ženi vjerujući da će im se u njoj otvoriti vrata milosrđa i da će, ušavši na ta Vrata, naći spasenje.

Potomci praroditelja u izabranim nekim ženama, kao u DEBORI, JUDITI, ESTERI, koje su donijele spasenje izraelskome narodu, gledali su kao kroz pukotine zatvorenih vratiju zrake svjetla

Božjeg milosrđa koje će se izliti na svijet putem obećane Žene kada na ta Vrata dođe Spasitelj, to »Svjetlo svijeta« (Iv. 8, 12).

Sami neznabožački narodi, poimence: Kaldejci, Perzijanci, Druidi u Galiji bili su usmjereni na jednu Ženu koja svijetu nosi spasenje.

Ta Žena je presveta Djevica koja je, kako sv. Crkva pjeva, »vječno Svjetlo izlila na svijet, ISUSA KRISTA, našega Gospodina.«[70]).

SPASENJE NAŠE NA MARIJINIM VRATIMA

Presveta Djevica nije samo dala svijetu Spasitelja, nego je ostala do konca svijeta Vrata na koja se u svijet izlijeva milosrđe i na kojima jedino možemo naći spasenje.

Crkveni otac i naučitelj sv. IVAN DAMAŠČANIN bl. Djevicu naziva spasonosnim Vratima onih koji se spasavaju po vjeri[71]).

»Marija je«, kaže isti svetac, »Božja Vrata ukazujući našoj bijednoj duši božanske sjajnosti«[72]).

Ona je »Vrata božanske svjetlosti obasjavajući tmurnu noć naših duša nematerijalnim bljeskom svoje svjetlosti[73]).

Ona je »Vrata milosti koja ljudima otvara nebeska vrata«[74]).

Sv. BONAVENTURA presvetu Djevicu naziva »prohodnim nebeskim Vratima« — »Porta pervia coeli«[75]).

»Fioretti« — »Cvjetići«, u kojima se nalaze krasne legende iz prvih početaka franjevačkoga reda, nalazi se i ova:

Brat LEON, drug sv. Franje Asiškoga, imao je potresno viđenje. Pričini mu se da se nalazi posred jedne nepregledne poljane. Tu se imao održati posljednji sud. Na zvukove anđeoskih trublji slijevalo se tamo nepregledno mnoštvo svijeta. Posred polja mogle su se vidjeti dvoje ljestve: jedne bijele, druge crvene. Dizale su se od zemlje i doticale su se neba. Na vrhu crvenih ljestava stajao je ISUS KRIST u izgledu strogoga suca, a na vrhu bijelih stajala je njegova presveta Majka puna sućuti i milosrđa. Franjo, zabrinut za spasenje sinova, počne ih pozivati da se penju u raj po crvenim ljestvicama. Ali bez uspjeha.

[70]) Predslovlje na Misi bl. Dj. M.
[71]) *In Parac. B. V. M.*
[72]) *Tamo.*
[73]) Isti, *Orat. 1. de Nativ. B. V. M.*
[74]) Isti, *In Parac. B. V. M.*
[75]) *In Litan. Psalt. B. V.*

Istom što bi im uspjelo uspeti se nekoliko stepenica, rušili su se na zemlju. Franjino zagovaranje kod Krista za duhovnu djecu nije bilo uslišano. Tada Franjo siđe na zadnju stepenicu ljestvice, počne svoju duhovnu djecu hrabriti pozivajući ih da pribjegnu k bijelim ljestvama nad kojima je stajala Majka milosrđa. I uistinu! Franjina djeca po onim ljestvicama penjala su se sigurno i uđoše u nebo.

Sveti Oci, naučitelji, crkveni pisci ne nalaze riječi da uvjere kako je siguran ulaz i spasenje onima koji su se usmjerili prema Mariji, nebeskim Vratima. Nju gledaju u slici novoga Jeruzalema koji sv. IVAN riše da ima dvanaestera vrata: **»Od istoka troja vrata, i od sjevera troja vrata, od juga troja vrata i od zapada troja vrata«** (Otkr. 21, 13). Tumače da su ta vrata postavljena na sve četiri strane svijeta zato da bi označila dobrostivost ove velike Majke Božje koja gori žudnjom da svi ljudi dođu do spoznanja istine i budu spašeni.

»ZAGRLI MARIJU KOJA JE RAJSKA VRATA«

Kako je mila ona riječ kojom se za obreda blagoslova svijeća na Svijećnicu pozivamo: »Zagrli Mariju koja je rajska Vrata!«

Mi možemo da nađemo sigurnost samo držeći se njezine ruke jer — kako se u navedenome obredu ističe — »ona nosi Kralja slave novoga svjetla«.

Neotkupljeno čovječanstvo bez toga spasiteljskog svjetla koje Marija nosi strepi pod tiranijom zlih duhova, a oni koji su okrenuli leđa Mariji, tim blagoslovljenim Vratima i Svjetlu koje kroz nju izbija, bježe kao dezerteri osjećajući u nečistoj savjesti progonitelja na smrt.

Nekršćanski narodi Istoka u posjedu su religije koja se osniva na strahu od đavla i zlih duhova. Imaju tek neznatnu praktičnu spoznaju duha dobra. Na Tibetu, npr., zemljoradnici oru svoja polja na cikcak da bi protjerali sotonu. Još pred malo godina prinosili su kao žrtvu dijete da bi ublažili zloga drskog duha. U Kini, u Šangaju, nalazio se kip jedne božice sa stotinu ruku. Pred njom se palilo više tamnjana nego i pred jednim drugim kipom. Budistički svećenik tumačio je u hramu kako ruke ove božice označuju osvetu i da je treba ublažiti češće ako se želi izbjeći osveti.

Čovjek na Zapadu također se boji i osjeća nesigurnost. To se ima pripisati pomanjkanju vjere i traženju nadomjestaka vrhunravnim i vječnim vrednotama u zemaljskim, materijalnim, vremenitim stvarima.

»Onaj koji nikada nije upoznao Krista, osjeća strah; onaj koji ga je upoznao i izgubio, boji se.[76])

Zagrliti Mariju znači u nepostojanosti zagrliti sigurnost, u kratkotrajnosti vječnost, u prolaznosti neprolaznost, u osudi na smrt život.

S pravom bl. Djevici sv. AMBROZIJE kliče:

»O slavna među djevicama, najviša među zvijezdama! U svome krilu nosiš malahna onoga koji je tvoj Stvoritelj. Što nam nesretna Eva oduze, ti nam svojim svetim Plodom vraćaš. Ti rastvaraš vrata raja da u nj mogu ući bijednici. Ti si Vrata velikoga Kralja i sjajna kuća svjetlosti. Otkupljeni narodi, dajte hvalu Bogu radi života kojega nam darova po Djevici!«

Primjer:

Nedaleko od Nimege, blizu granice Njemačke i Holandije, u maloj općini Kevelaer, nalazi se crkvica presvete Djevice koja je predmet mnogih hodočašća. Hodočasnici tamo pješače u sabranosti. Ne čuje se ako ne romon molitve očenaša, zdravomarije. Djeca, starci, starice, bolesnici idu tamo u kolima koja vuku konji. Oni u kolima mole skupa sa pješacima.

Pred više godina među kočijašima bio je jedan protestant, dobar otac obitelji. Pobuđen primjerom hodočasnika, molio je i on pobožno zdravomarijo skupa s njima. Jednoga dana na povratku s ovih hodočašća osjeti se slab i legne u postelju. Njegovo se stanje danomice pogoršavalo sve više i konačno se nađe na smrti. Posjedovao je potpunu prisebnost razuma. Osjetivši blizu konac života, zamoli ženu da mu dozove jednoga katoličkog svećenika s kojim se upoznao na hodočašćima bl. Gospi. Žena se našla smetena. Nije mogla pojmiti kako to da njezin muž traži upravo katoličkoga svećenika mjesto njihova pastora. Ali bolesnik nije opozvao svoju molbu i žena mu učini na volju. Kada je došao u kuću svećenik, bolesnik mu ispripovijedi kako je i u postelji bolestan nastavio ponavljati molitvu koju je naučio na hodočašćima, molitvu: »Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grešnike sada i na čas smrti naše.« — »Ona je bila ona«, zaključi bolesnik, »koja me je pobudila na ovaj korak da Vas pozovem k sebi.«

Nakon nekoliko pitanja svećenik pronađe bolesnika u najboljemu raspoloženju za prelaz na katoličku vjeru i podijeli mu svete sakramente, a bolesnik blago usnu u Gospodinu. Nakon mnoge vožnje ovaj kočijaš dospio je pred »rajska Vrata« koja mu se spremno otvoriše. Njegov primjer slijedila je cijela njegova obitelj.

Neka i nas put života dovede pred »sretna rajska Vrata«, i bl. Djevica neka nam obrati blago i milostivo svoje lice!

Cvjetić: Izmolimo 3 zdravomarije za tvrdokorne grešnike.

Uzdah: Vrata nebeska, moli za nas!

[76]) F. J. Sheen, *Il primo amore del mondo*[3], prev. sa engl., 1954, 246 sl.

19. »ANĐEO TI NEVIN — POZDRAV ZBORI LIJEPI, MIROM NAS OKRIJEPI — KVAR NAKNAĐUJ EVIN«

MOLBA PROGNANIKA ZA SMIRENJEM

Pjesnik, oslovivši u prvoj strofi presv. Djevicu titulima koji bude nadu, ulijevaju sigurnost, stavlja u usta prognanih sinova Evinih dirljivu molitvu za smirenjem.

Nakon što se pred zatvorenim vratima zemaljskoga raja postavila straža kerubina s ognjenim mačem braneći prognanicima ulaz (1. Mojs. 3, 24), sudbina Evine djece bila je sudbina prosjaka, potucalica bez pokoja.

Ali gle! evo nove Žene kojoj ne pristupa više anđeo s ognjenim mačem, nego sa pozdravom (Lk. 1, 28).

Nije li ova Žena kadra donijeti smirenje prognanoj djeci?

Nema li možda ona krepost promijeniti udes tih bijednih potucalica?

Pjesnik je neprevarljivim svjetlom vjere u ovoj novoj Ženi, u djevičanskoj Majci upoznao svitanje spasiteljskoga svjetla; gledao je okončanje nemira; prepoznao je u njoj protuustuk Evi. Zato joj iz najotajstvenijih dubina svoga bića vapi:

»Anđeo ti nevin
Pozdrav zbori lijepi,
Mirom nas okrijepi,
Kvar naknađuj Evin«.

U latinskome izvorniku posljednji redak glasi:

»M u t a n s E v a e n o m e n« —
»M i j e n j a j i m e E v e«.

ČOVJEKOV NEMIR

N e m i r je općenit udes koji prati čovječanstvo. Ljudska povijest nije zabilježila epohu, nije pronašla biće koje bi bilo izuzeto od nemira. Takvo je stanje bilo u neotkupljenom čovječanstvu;

simptomi nemira pratili su pokoljenja i nakon otkupljenja; isti nemir trga, upravo razdire modernoga čovjeka.

Starozavjetni patnik JOB stavljao je krvave upitnike nad nemirom koji ga je mučio;

propovijed na Gori, koju je izrekao onaj koji se proglasio reformatorom čovječanstva (isp. Mt. gl. 5—7), ne cilja na drugo ako ne na smirenje nemirna čovjekova srca;

srčiku spisa velikoga kršćanskog genija prvih vjekova naše ere, sv. AGUSTINA, tvori nemirna čovjekova duša;

PASCAL je pisao o ljudskome nemiru;

KIERKEGAARD, u prošlome stoljeću, temelji svoju filozofiju na teroru;

HEIDEGGER, njemački moderni filozof, egzistencijalista, kazao je: »Dasein ist Sorge« — »Bivstvovanje je briga.«

Kad bi se ne znam kako dugo tražila jezgrovita i sažeta definicija čovjekova udesa, neće se nikada naći prikladnija od one mukotrpnoga JOBA: **»Čovjek, od žene rođen, kratka je života, bježi kao sjena i ne ostaje«** (Job. 14, 1 sl.).

SHAKESPEARE (Šekspir) prenosi to u dramatičan ton kada u svome »Machbeth-u« (V, 5) piše: »Vani, nosi se vani kratkotrajna svijeću! Život nije drugo ako ne hodajuća sjena; siromašni akter koji se šepiri i previja za trajanje njegova časa na pozornici.«

IZVOR ČOVJEKOVU NEMIRU

Filozofi, psiholozi, liječnici, društveni reformatori nastupali su svakovrsnim teorijama o porijeklu čovjekova nemira. Neki izvor nemiru traže u društvu, neki opet u čovjekovu ustrojstvu ili u psihološkoj njegovoj strani.

U stvari, čovjekov nemir rađa se iz razvezanih njegovih požuda.

Ratovi, borbe u društvu samo su projekcije nemira iz čovjekove nutrine. Uči nas to sv. JAKOV apostol kada piše: **»Odakle ratovi i odakle borbe među vama? Zar ne od naslada vaših koje vojuju u vašim udima«** (4, 1)?

Te naslade nisu drugo ako ne pohote koje se kao vojnici oružjem služe našim udima za grešne čine. (G. ESTIUS — J. HOLZAMMER, Komentar na ovo mjesto.)

Pobliže te naslade označuje sv. IVAN kazavši: **»Sve što je na svijetu, požuda je tijela i požuda očiju, i oholost života«** (1 Iv. 2, 16).

P o ž u d a t i j e l a je neuredna težnja za putenim nasladama;

p o ž u d a o č i j u označuje lakomost i nezasitnu pohlepu za zemaljskim stvarima, blagom i bogatstvom;

o h o l o s t ž i v o t a je neuredno isticanje sebe uz cijenu krnjenja Božje časti, Božjega gospodstva i ljubavi bližnjega.

Tu je žarište nemira i ratnih plamenova.

»To je«, kako naziva FULTON J. SHEEN (Šin), »novo profano trojstvo koje čovjeka odvlači daleko od presvetoga Trojstva i od smisla života«.[77])

Stanje čovjeka predana strastima sv. JAKOV predstavlja kao stanje onoga koji se nalazi i plovi usred suprotnih struja. On piše:

»Želite i nemate;
ubijate i zavidite, i ne možete postići;
borite se i vojujete, i nemate« (4, 2).

Kako kod toga naći mir?

LIJEK NAŠEMU NEMIRU

Sv. AGUSTIN piše: »Mir tijela sastoji se u harmoničnom skladu njegovih dijelova; mir niže duševne strane u sređenom mirovanju svijeta nagona; mir više duševne strane u harmoničnoj povezanosti spoznaje i čina.«[78])

Čovjek, dakle, da nađe mir mora krenuti prema unutrašnjosti, a nipošto prema periferiji stvorova.

> Grčki klasičar PLUTARH priča kako je jedan čovjek na razne načine pokušavao uspraviti na noge jednu lješinu. Na koncu odustane od jalovih pokušaja kazavši: »Tu nedostaje jedna stvar unutra.«

Sv. IGNACIJ LOJOLSKI kaže: »Tko traži duševni mir, neće ga naći dokle god nosi u sebi temelj nemira.«

Da bi iz čovjeka iščezla disharmonija, da bi u njemu prestao nemir, treba liječiti disharmoniju s r c a. Ovo se pak ne da liječiti a da se nad sobom, nad strastima ne učini nasilje. Biva to putem askeze.

[77]) *Peace of Soul*, London 1958., 22.
[78]) *De Civitate Dei* 19, 13, PL 41, 640.

To je put kojim ima udariti i moderni čovjek, pače; posebno moderni čovjek kojega muči nemir veći nego i u jednoj epohi ranije. A s k e z a, mrtvljenje, pokora, ma kako te riječi zvučile oporo i činile se krute, to je sve neophodno potrebno. Čovjek koji je pobijedio silu teže zemlje, ima da pobijedi i silu nagona da nađe mir. »Onaj koji bi htio posjedovati sve što pruža materijalni napredak vremena; onaj koji trči za svim senzacijama, toga će stvari rastrgati i nikada neće doći do svoje unutarnje harmonije. Takav neće ni Boga naći. Ne kao da bi dostignuća modernoga tehničkog napretka bila zla, obratno, izopačenost je u tome da se čovjek njima daje zaboraviti i ne razumije više da ih mora držati u pravome redu i u pravoj mjeri učiniti da mu služe konačnome cilju. Bez a s k e z e ne da se više uspostaviti izgubljeni unutarnji red i harmonija današnjega čovjeka.«[79])

MARIJA — NOVA EVA

U težnji za mirom ne postoji ljepši ideal od djevičanske Otkupiteljeve Majke. Po njoj je došao na svijet utjelovljeni »MIR« (Mih. 5,5), kako ga je prorekao MIHEJA prorok, jer je u njoj, u tome blagoslovljenome novom Edenu, našao smirenu zemlju, našao je da šute pohote.

Mjesto putene pohote, MARIJU resi zavjet d j e v i č a n s t v a (isp. Lk. 1, 34);

mjesto pohlepe za zemaljskim stvarima, mi gledamo kako se njezin život bez prestanka odvija u okolnostima s i r o m a š t v a;

mjesto ohola izdizanja glave, ona u času uzdignuća na najviše dostojanstvo, na čast Božjega materinstva, vrši čin p o n i z n o s t i davši svoj pristanak na to riječima: **»Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječima tvojim«** (Lk. 1,38).

Marijino »neporočno d j e v i č a n s t v o lijek je u obiteljskim razmiricama, koje nastaju većinom uslijed nečistoće i bluda;

primjer gotovo skrajnog s i r o m a š t v a Majke Božje suspreže ljudsku lakomost za bogatstvom, iz čega se rađaju razmirice u društvu;

p o s l u š n o s t i duboka p o n i z n o s t Majke vječnoga

[79]) D o m. T h a l h a m m e r, *Der disharmonische Mensch*, u Der grosse Entschluss, 13 (1958), 243.

Kralja i svemogućega Boga može da unese pokornost i sklad u društvo, snošljivost među vladarima i narodima.«[80])

Crkveni Oci s pravom Mariju pozdravljaju kao novu EVU.

Došavši k nama sa harmonijom u Srcu i cijelome biću i noseći lijek našemu nemiru, ona udovoljava našoj najdubljoj težnji, vapaju:

»Mirom nas okrijepi,
Kvar naknađuj Evin.«

Ispunila je našu molbu:

»Mijenjaj ime Evi!«

»Bl. Dj. Marija je«, kaže sv. IVAN ZLATOUSTI,
»EVA EVI suprotna.
EVA je stvorena, i potpala je pod prokletstvo;
SVETA DJEVICA se rodila, i svima je otvoren raj raskoši;
EVA se uznijela, i Adam je istjeran iz raja;
SVETA DJEVICA se rodila, i razbojnik je u raj unišao;
EVA je poučena za prouzročenje kvara; prihvatila je ušima lukavo ubistvo;
SVETA DJEVICA se rodila, i kada je čula glas anđela, zbunila se!«[81])

Iste misli izražava sv. ANTONIN pišući:

»EVA EVI suprotna!
Eva je naime svoju djecu učinila Božjim neprijateljima,
MARIJA nas je s Bogom izmirila.«[82])

MARIJA je, dakle, uistinu EVA po kojoj je sišao na zemlju grijehom upropašten mir i svaki blagoslov.

Ona ostaje posrednicom mira i blagoslova do konca.

Primjer:

Marijinu posredništvu ima se pripisati obraćenje K. L. BUDENZa, ravnatelja jednoga američkog protuvjerskog lista. Predavši se strastima, napustio je vjeru svojih roditelja i pokušavao je naći kompromis između katoličke vjere i svoga bezbožnog nazora. Povodom jedne polemike sastao se s glasovitim američkim televizijskim propovjednikom, biskupom Mons. Sheen-om (Šin-om), u jednome restoranu i odmah zametne s njim razgovor o socijalnim

[80]) O. J. Bakotin, *Marija Kraljica mira,* u Bogoslovskoj smotri 21 (1943), 150.
[81]) *Orat. in Nat. B. Virg.*
[82]) U *Summa,* p. IV, tit. 15, c. XIII.

problemima kojima je bio sav zaokupljen. Mons. Sheen neko vrijeme ga je slušao a zatim ga prekine predloživši: »A sada razgovarajmo o bl. Gospi.« Tako i učiniše. BUDENZ završava pripovijedanje ovim riječima:

»Odmah sam upoznao beskorisnost i zloću svoga života. Mir koji ozračuje Marija, onaj mir, u čijem sam posjedu bio prvih svojih godina, počeo je ponovno da me pojačanom sjajnošću obasjava. U jedan čas pričini mi se da čujem pozdrav anđela Gabrijela: Zdravo Marijo, milosti puna...! Ovaj svijet je ludnica bez blagoslova Magnificat... Punina i svetost života, što sam ih bio napustio, ponovno su stajale preda mnom. Bilo je još navrijeme da ponovno stečem mir, koji je plod pobožnosti prema Mariji. Odahnuo sam na ovu pomisao...«[83])

Sa poprišta unutarnjih borbi i protivljenja, gonjeni i bacani valovima strasti zaklonimo se u ovu blaženu luku u kojoj šute oluje i vlada mir. Zazovimo Mariju!

Cvjetić: Tko osjeća nemir, nezadovoljstvo, neka pribavi sebi mir u sakramentu sv. Ispovijedi.

Uzdah: Kraljice mira, moli za nas!

[83]) Kod D. Grasso, *nav. čl.,* 43 sl.

20. »VEZE GRIJEHA NIŠTI, — OZDRAVLJAJ SLJEPOĆU«

UZROK NEMIRU

Pjesnik, koji je u prethodnoj strofi molio presvetu Djevicu za mir, moli je da u čovjeku uništi i od njega odstrani ono odakle izvire sav nemir i nezadovoljstvo, naime, grijeh i sljepoću, vapeći:

»Veze grijeha ništi,
Ozdravljaj sljepoću!«

Još izrazitiji je latinski tekst:

»Solve vincla reis,
Profer lumen caecis.«

»S krivca lance skini,
Slijepcu daj da vidi!«

Grešnik teškim grijehom očituje prezir prema Gospodinu Bogu, kuje urotu, pravi atentat na njega. Plod je toga poremećenje harmonije, čiji se kvar teško osjeća u srcu.

»Nema mira bezbožnicima, veli Gospodin« (Iz. 48,22).

KAINOVA KRIVICA I SLJEPOĆA KROZ STOLJEĆA

»Prevelika je kazna moja a da bih je mogao snositi. Izgoniš me, eto, danas iz dobre zemlje! Moram se kriti pred tobom. Moram bježati i lutati po zemlji. Tko god me susretne, ubit će me« (1 Mojs. 4,13 sl.).

Ovo su riječi KAINOVE Gospodinu u času kada je osjetio svu težinu zločina bratoubojstva, kada je ugledao zemlju crvenu od nevine krvi brata Abela.

Osjećaj težine zločina i nemir koji otuda izvire ponovio se u svima koji svjesno zatisnuše uši na Božji glas kojim nešto zapovijeda ili zabranjuje. Gomilanjem grijeha i opačina rastao je broj potucalica sličnih Kainu;

rastao je broj duhovnih slijepaca koji tapkahu u mraku puni neizvjesnosti i straha.

Jedan potresni spomenik vidljivo prikazuje opći osjećaj krivnje koji pritište čovjeka. To je glasovita Laokonova grupa, stvorena u kasnoj klasičnoj starini. Dvije gigantske zmije ovile su čvrsto LAOKONa skupa s njegovim sinovima, štrcajući šiljastim zubima otrov u živo meso. Dovoljno je malko dublje promotriti taj spomenik da se uoči strašni osjećaj krivice i sva muka savjesti koja razdire krivca čovjeka.

Svoju nemirnu savjest prije Otkupiteljeva dolaska ljudi su pokušavali na razne načine smiriti ili se osloboditi od muke koju im je zadavala. Prinosili su žrtve, ne isključivši ni krvave ljudske žrtve; duševni nemir projektirali su na bojna polja dizanjem ratova; breme savjesti pokušavali su rasteretiti podizanjem gigantskih građevina. Ali sve uzalud.

Ni filozofski sistemi, koje su izmišljali, ne samo da nisu raspršili čovjekovu sljepoću, nego su je samo povećavali. Nije nikakva satira, nego najdublja konstatacija koju je rimski satiričar JUVENAL izrazio riječima: »Prva osuda krivca je ta da neće moći nikada biti oslobođen od suda svoje savjesti.«[84])

Talijanski klasični pjesnik LODOVICO ARIOSTO prikazao je jalovost pokušaja zabašurenja savjesti u svome eposu »Bijesni Orlando« stihovima:

»Miser chi mal oprando si confida
Che ognor star debba il maleficio occulto;
Chè quando ogn'altro taccia, intorno grida
L'aria e la terra istessa in ch'è sepulto.«

Jadnik taj je koji radeć' zlo pa se nada
Da će zločin njegov biti vječno skriven;
Mada svako šuti, okolina sva mu tada,
Zrak i zemlja kriče gdje je on pokriven.«[85])

[84]) *Satire*, XIII, 104.
[85]) *Orlando Furioso*, VI, 1.

Francuski državnik H. MARET kazao je: »Onaj koji je doživio zlo, može ga zaboraviti, ali nikada onaj koji ga je počinio.«[86])

Takav osjećaj krivnje prati čovjeka ne samo kroz život nego se ni smrću ne oslobađa zle savjesti.

Prema 125. poglavlju stare egipatske »Knjige mrtvaca«, toga najstarijeg zakonika na svijetu, srce svakoga preminuloga mjeri se na vagi pred Osirisom, sucem mrtvaca. Nad vagom lebde božanstva 42 na broju da kazne isto toliko vrsta grijeha.

Prema grčkoj mitologiji, na vratima podzemnog svijeta stoji Minos koji izriče osudu zloj savjesti.

Pri ovakvom stanju, ne biva li posve razumljiv vapaj, krik koji je Pjesnik prenio u stihove himna »Zdravo, Zvijezdo mora«?

Ali Pjesnik tim stihovima ne utvrđuje samo jednu kobnu istinu, nego izražava vjeru da

MARIJA NOSI OSLOBOĐENJE OD OKOVA ROPSTVA, PROSVJETLJENJE SLJEPOĆE

Marija je ona koja je sudjelovala u rušenju »kneza ovoga svijeta« (Iv. 12,31), kako božanski Spasitelj naziva đavla. Ona ni za čas nije potpala pod njegovo mračno ropstvo, budući da je bila bez grijeha začeta. Zato je odvijeka ona bila preodređena da donese svijetu Spasitelja i po njemu spasenje i prosvjetljenje od sljepoće.

Neotkupljeno čovječanstvo gledalo je nju u slici Korablje u kojoj su našli spas pred općim potopom Noa, njegova djeca i životinje tu zaklonjene.

Otkupljeno čovječanstvo može da nađe olakšanje i prosvjetljenje jedino gledajući u nju, jer nepromjenljivom Božjom odlukom ona ostaje i dalje posrednica darova koji su plod djela otkupljenja. Privinuvši na svoje prečiste grudi mrtvo tijelo Spasitelja svijeta, tu žrtvu pomirnu za naše grijehe, ona je privinula na svoje Srce i grešno čovječanstvo. Preuzela je ljubav i skrb za grešnike istim čuvstvom koje je imala prema svome božanskom Sinu, našemu Otkupitelju. Ona, budući da je Majka milosrđa, Majka je unesrećenih i Majka grešnika. »Marija je«, kaže crkveni otac i naučitelj sv. IVAN DAMAŠČANIN, »neokaljani šator, čisteći nas svojim zagovorom od svih ljaga grijeha.«[87])

[86]) *Pensées*, 16.

[87]) *In Paracl. B. V. M.*

»Ona je«, kaže sv. EFREM SIRSKI, »naša pomiriteljica«[88]), »pomiriteljica svijeta«[89]), »obnoviteljica palih«, kako je naziva sv. ANSELM[90]), »obnoviteljica izgubljenog svijeta«[91]).

MARIJA OSTAJE UFANJE SVIJETA OTPALOG OD BOGA

U SHAKESPEAREovu (Šekspirovu) **»Macbethu«** nad Lady Macbethom, koja do ludila progonjena od zle savjesti šapćući ispovijeda svoj zločin »gluhome jastuku«, liječnik izjavljuje: »Njoj je od veće potrebe svećenik nego liječnik.«

Moderni čovjek pokušava dati drugu diagnozu svoga oboljenja i nemira koji se otuda rađa. Hoće da strahoviti glas Božjega prijekora omete šumom tehnike. Božjim očima, koje proziru do najtajnijih dubina, htio bi da umakne bijegom u svemir. Život pun inteligencije, duhovne ljepote i čudovišta što ih stvara milost u njegovoj duši hoće da potroši među ograničenim prostorom i u ograničenu vremenu, na površini, u prašini, među prolaznim fazama, funkcijama koje ga izjednačuju s biljnim i životinjskim svijetom; u svjetlu sunca koje, kada je izašlo, hrli prema zapadu i pozna pomrčinu usred dana. Time je čovjek učinio sebe jednim velikim krivcem i slijepcem. Jedini mu je spas da prizna staru bolest koju baštinimo od naših praroditelja i da se prizna slijepim. Treba da ispovijedi neefikasnost svakoga lijeka izvan onoga koji nam u Otkupitelju svijeta pruža Marija. Treba da vapi kao što su vapila pokoljenja:

»Veze grijeha ništi,
Ozdravljaj sljepoću!«

Priznanje grijeha i sljepoće, ispovijedanje potrebe otkupljenja s visine bit će popraćeno oproštenjem koje još uvijek i iznova nosi naša pomiriteljica i — kako je zove sv. IVAN DAMAŠČANIN — »prosvjetiteljica onih koji borave u tami.«

Primjer:

Henrik B., iz odlične obitelji, iz okolice Milana, dođe u taj grad da tu završi svoje studije i steče naobrazbu koja je njegovu staležu dolikovala.

[88]) *Serm. de laud. B. V.*

[89]) Sv. Ivan Damasč., *In hymn. ad SS. Virg.*

[90]) *In Psalt. B. M.*, p. l.

[91]) *De excell. Virg.*, c. X.

U prvo vrijeme živio je na visini ćudorednoga života, no kasnije se pokvari u društvu zlih drugova tako da je i sam postao zavodnik.

Kroz osam godina provodio je tako sablažnjiv i nećudoredan život da se gori ni zamisliti ne može.

Jedne večeri, zapustivši se na sastanak gdje se strastima puštaju sve uzde, prođe ispred jedne crkve iz koje je odzvanjalo pobožno pjevanje. Privučen znatiželjnošću i velikim prilivom mnoštva, htjede i on ući da vidi i čuje što se tu zbiva. Jedan se svećenik upravo bio popeo na propovjedaonicu, i baš u onom času preporučio je pobožnim vjernicima u molitve jednoga mladića koji, izmoren uslijed razuzdana života, htjede se vratiti Bogu. Započnu se pjevati Gospine litanije. Svi kleknu. Klekne i naš mladić. Nakon osam godina bio je to njegov prvi vjerski čin. Ali to je bio ujedno i spasonosni utjecaj milosti. U njegovoj duši bjesnjela je žestoka borba između dobra i zla. Kada se u litanijama došlo do zaziva: »Utočište grešnika, moli za nas!«, iz njegove duše se izvi također dubok uzdah: »Utočište grešnika, moli za nas!«

Svršila je služba Božja. Vjernici se raziđoše. Mladić je ostao na svome mjestu i ne zapazivši da je već sam u crkvi. Onaj koji je imao zatvoriti vrata, prene ga iz misli u koje je bio uronuo, i iziđe. Pođe kući. Ali misao na grijehe koje je počinio ne dade mu zatvoriti oka.

Netom je svanulo, otrči u crkvu, baci se pred noge svećenika i tu strese sa sebe teško breme grijeha koje ga je tištilo. Kada je bio odriješen, osjeti se preporođen, stisne svećeniku ruku, cjeliva je i počne je kvasiti suzama kličući: »Oče, oče moj, kako sam sretan! Malo prije bio sam nagrda, a sada mi je Bog oprostio. Napunio mi je srce milošću i mirom. Od sada bit ću uzor kršćanin. To obećajem Bogu i Gospi. Obećajem to Vama koji ste mi pribavili ovoliku sreću. Dopustite mi da Vas zagrlim.« Svećenik i pokornik nađoše se u zagrljaju lijevajući suze od radosti i utjehe i zahvaljujući Gospi, Utočištu grešnika na tako osobitoj milosti.

»Neka zanijemi tvoje milosrđe, o blažena Djevice«, govorim ti sa sv. Bernardom, »neka zanijemi tvoje milosrđe, ako se netko sjeti da te je u svojim potrebama sazvao, a da mu ti nisi pomogla... Tko.., o Blagoslovljena da izdrži dužinu i širinu, visinu i dubinu tvoga milosrđa? Jer po tebi je nebo napunjeno, pakao ispražnjen, obnovljene su ruševine svijeta, bijednicima koji su iščekivali, čeznuli za životom ovaj je podaren.« Sigurni smo, dakle, da će nas tvo-

je milosrđe zahvatiti ma gdje se nalazili i ma kako bio težak teret naših grijeha. Zato ti s pouzdanjem vapimo:

»UTOČIŠTE GREŠNIKA, MOLI ZA NAS!«

Cvjetić: Nakon svakog pada i u časovima nezadovoljstva, koje se rađa iz neurednog stanja u duši, s pouzdanjem se obratimo bl. Djevici, Utočištu grešnika. — Izmolimo i Zdravo Kraljice.

Uzdah: Utočište grešnika, moli za nas!

21. »UKLANJAJ TEŠKOĆU, — SVA NAM DOBRA IŠTI«

BEZGRANIČNA VJERA U MOĆ ZAGOVORA

Nema mjere vjeri koju Pjesnik himna »Zdravo, Zvijezdo mora« ispovijeda u Marijinu ulogu. Nema granica ufanju koje očituje s obzirom na moć njezina zagovora. On u bl. Djevici gleda, kao što ona i jest, novu Evu koja je u stanju promijeniti svu zlu sudbinu što nam je prouzrokovala svojim neposluhom prva Eva. Gleda je kao nositeljicu novog raja, kao ostvariteljicu izgubljenih nada i jalovih čežnji, pa joj se živom vjerom i pouzdanjem obraća stihovima:

»Uklanjaj teškoću,
Sva nam dobra išti.«

Izrazitiji je latinski tekst koji glasi:

»Mala nostra pelle,
Bona cuncta posce.«

»Tjeraj naše jade
Sve isprosi dare.«

NADOKNADA IZGUBLJENIH DOBARA

Neki satrap Male Azije, istjeran iz svoga kraljevstva i došavši u Atenu, upozna se s najvećim grčkim pjesnikom Euripidom i poveza se s njim tijesnim prijateljstvom. On je običavao reći: »Izgubio sam, istina, jedno kraljevstvo, ali sam u naknadu stekao prijatelja. Ova mi nadoknada dostaje.«

U neisporedivo uzvišenijem i potpunijem smislu možemo s obzirom na bl. Djevicu kazati to mi »prognani sinovi Evini.« Mi smo uslijed neposluha prve naše majke Eve razbaštinjeni i lišeni raskoši zemaljskoga raja, ali smo u presv. Djevici dobili novu Evu, koja

u svom istinski majčinskom Srcu krije pohranjenu svu našu pravu sreću i blaženstvo.

Prva Eva očitovala se sebična. Htjela je sebi priuštiti jedno dobro veće od onoga što ga je posjedovala. Zatvorila je oči na strahovite posljedice koje su imale stići njezino potomstvo.

Ova nova Eva odriče se vlastite udobnosti i penje se na Golgotu, pušta da joj mač boli probode Srce da u njemu tako pohrani naše spasenje i našu vječnu sreću.

Tko nije sposoban uočiti razliku između prve i druge Eve u ljubavi i skrbi prema nama?

Dok je prva Eva tako lakomisleno protepla svoja i naša dobra, ova blagoslovljena nova Eva dopušta da joj bude probodeno Srce da u njemu nađemo zaklon i osiguramo dobra koja su nas jedina kadra usrećiti.

»Ona je«, kaže sv. ANDRIJA KREĆANIN, »Posrednica čijim nas zagovorom Gospodin čini udionicima u svojim dobrima.«[92])

»Postavljena je Posrednicom«, kaže sv. IVAN DAMAŠČANIN, »da postigne spasenje roda našega.«[93])

ZAINTERESIRANA ZA NAŠE POTREBE KOJE DOBRO POZNA

Bl. Djevica ne nosi tek puki naslov Posrednica, nego je najživlje zainteresirana za naše potrebe. Kaže nam to Golgota na kojoj je svu svoju sreću i sam svoj život pregorjela i skupa sa svojim božanskim Sinom prinijela kao žrtvu za nas, unesrećenu Evinu djecu. Ovim činom ona je tu ujedno stekla i pravo da dijeli dobra koja su potekla iz ovolike žrtve.

Ne može, dakle, biti sumnje u njezinu moć i volju da odaleči od nas jade koji nas poslije pada u grijeh prate i da nas žudjenim dobrima obaspe.

Da li ona pozna naše nevolje i da li znade za naše želje?

Ali ako je bl. Djevica od Boga izabrana zato da popravi zli udes koji nam je prouzrokovala prva Eva;

ako je od Boga postavljena zato da bude naša voditeljica, pomoćnica, tješiteljica, majka, —

kako bi joj mogle ostati skrivene stvari radi kojih je nama dana?

---

[92]) *In trid. Maior. Hebd.*
[93]) *In Octoec. Graec., 7*

O da! Ona u Bogu vidi sve naše potrebe; ona sluša sve naše molbe. Ne može joj izbjeći jedan vapaj, jedan uzdah. Ona u Bogu prozire najtajnije nakane naše pameti, najnezamjetljivije želje našega srca. Gleda pred sobom otkrivenu našu dušu s njezinim potrebama, tjeskobama, pogibeljima.

Bl. AMADEJ kaže da tajanstvene životinje, što ih spominje prorok Ezekiel, a koje sa svih strana bijahu pune očiju (gl. 1), ne vide i ne istražuju napore, boli, ljudsku bijedu oštrinom kojom ih zapaža bl. Djevica.

Istina, naš život prate mnoga zla koja se ne dadu izbjeći jer su posljedica grijeha. Trudovi, napori, boli, smrt zajednička baština su svih ljudi nakon pada. Ipak, bl. Djevica ne ostaje kod toga skrštenih ruku. U najmanju ruku ona će u one koji trpe izliti spasonosni balzam koji će učiniti boli snošljive ili čak slatke.

Najbolji dokaz providnosne skrbi bl. Djevice prema nama jest svjedočanstvo koje dolazi sa strane onih koji tako malo misle na presv. Djevicu, sa strane protestanata.

Jednoga dana na glavnome oltaru Marijine crkve u Mergentheimu uz kitu svježih ruža bi nađena krasna pjesma koju je tu odložila jedna protestantkinja. Evo što u toj pjesmi ona izražava:

»Iz daleke domaje u tuđi grad dođoh bolesna i iscrpljena tijelom i dušom. Nitko za mene nije pitao. Tada nađoh na jednoj kući vrata otvorena; nađoh ih daleko od oholih tržišta, skromna i pristupačna svakome gostu. Nađoh tu šarenilo cvijeća i svjetlost svjetiljke i žuboreći izvor koji od svih bolesti liječi. Svakog dana nađoh prigotovljen svoj duhovni kruh, uho koje sluša potrebe moje i mojih dragih. Nađoh ljubav koja nosi moje breme. Osjetila sam, dirnuta do u dno duše, da pod plaštem tvoga milosrđa, o slatka Majko, za svakog kršćanina ima mjesta«.

Slijedila su iza toga dva početna slova, imena i prezimena, s oznakom: »Jedna evangelistkinja iz Prusije u znak duboke harnosti«.[94])

KAO JUTARNJA ZORA...: Bl. Djevica se u Svetom pismu uspoređuje sa zorom radi svoje ljepote i drugih odlika.

Nije li ona zora zato što nam misao na nju donosi utjehu sličnu onoj koju nakon mučne i neprospavane noći bolesnicima donosi jutarnja zora ili što je prosvjetljenje donosi duši obuzetoj tminama očaja?

[94]) *Sendbote des Götlichen Herzens Jesu*, 1926., 134.

Kada dakle znademo zašto nam je dobri i milosrdni Bog dao Mariju;

kada znademo da je ona izabrana da popravi ruševine prve Eve i tako postane nova Eva;

kada znademo da je svesilni i milosrdni Gospodin radi toga snagom opasao bokove njezine a sućuti i milosrđem ispunio grudi njezine,

s kakvim sve pouzdanjem da se ne obratimo k njoj i da joj ne kliknemo

»Uklanjaj teškoću,
Sva nam dobra išti«?

Zašto pasti u očaj? Čemu umišljati da je naša nesreća veća negoli nam može biti pružena pomoć?

Zar je zmija, koja je zavela prvu našu majku, moćnija u pogubnim posljedicama, koje popratiše prvi grijeh, negoli svesilni i milosrdni Bog u milostima i darovima koje htjede na svijet prosuti po ovoj novoj Evi po kojoj mu se svidje otkupiti i spasiti svijet?

Ne važi li ovdje riječ sv. PAVLA koji kaže: **»Gdje se umnožio grijeh, većma je izobilovala milost, pa kao što je vladao grijeh u smrti, tako i milost da vlada pravdom za život vječni po Isusu Kristu Gospodinu našemu** (Rm. 5,20)?

Gledajmo ovu Ženu! Ona je nova Eva. Opasana je i snabdjevena snagom da pridigne prvu našu palu majku i da otkloni sva zla koja svojim padom ona prouzrokova.

Primjer:

Bilo je to za invazije Francuza u Španjolsku, prije francuske revolucije u kojoj je protukršćanski i protuvjerski duh bio došao do takvog izražaja te su Španjolci smatrali Francuze poganima i bezbožnima. Među oficirima, koji su ratovali u Španjolskoj, nalazio se i pukovnik CHALBRAND. Ovaj viši oficir bio je dobro odgojen i svoj duboki religiozni osjećaj čuvao je i na bojnome polju. Pri ulazu u Španjolsku nađe gostoprimstvo kod jedne kršćanske obitelji koja je uveliko štovala bl. Djevicu. Gazdarica mu pruži krunicu i reče mu: »Uzmite je da se stavite pod Marijinu zaštitu. Krunica Vam usred najveće pogibli može biti od koristi«.

»Rado je primam«, odgovori pukovnik, »i dajem vam riječ da ću je vazda nositi na sebi kao znak zaštite i spasenja«.

Mjeseca siječnja 1809, pukovnik Chalbrand bio je zatočen i odveden u jedno mjestance, četiri kilometra daleko od Olivance. Tu je bio zatvoren u jednu usku ćeliju koje su prozori gledali na glavnu cestu. Ne prođe dugo, i mnoštvo svjetine se sjati oko prozora da vidi zarobljenika, napadajući ga pritom i grdeći ga. Bacali su na njega blato i kamenje. On je bio nemoćan oteti se tim napadajima. Bijes je svjetine rastao i započeše mu se prijetiti bodežima. Pukovnik je neko vrijeme snosio mirno te drske ispade, ali na koncu izgubi strpljivost. Vidjevši bodeže uperene protiv sebe, razbješnjen tolikim prostaštvom, približi se tako te su ga mogli lako probosti. Razgalivši grudi povika: »Probodite me, razbojnici, slobodno me probodite, pa da bude jednom zauvijek svršeno!«

Pukovnik je, razumljivo, očekivao najgori svršetak. Ali dogodi se obratno. Najednom začuje glasove: »On je kršćanin! Kršćanin je! Prestanite! Ne napadajte ga dalje!« Nastao je obrat. Mjesto pogrda, pukovnik je počeo primati iskaze sućuti i dobrohotne ljubavi.

Što se dogodilo?

Kada je u očaju pukovnik razgalio grudi, pokazala se krunica koju je primio na dar od one žene. Ta krunica djelovala je kao bojni znak one koja je prema Svetome pismu *strašna kao svrstana vojska*« (pj. n. pj. 6, 3).

Presveta Djevica otjerala je od ovoga sužnja sve jade i podarila mu sve dare.

Puni pouzdanja upiremo svoje oči u tebe, o moćna Gospodarice, »po kojoj se kidaju okovi, opraštaju zločini, nalazi se izgubljeno, obnavlja se staro, krijepi se slabo, uzvisuje se nisko, napreduje započeto, usavršuje se nesavršeno, dovršuje se savršeno, čisti se srce, rasvjetljuje se um, raspaljuje se duh, tali se nutrina, ukrasuje se vanjština... razrješuje se duša« (Sv. ANSELM Lucen.).

Po tebi se nadamo izbaviti od svih zala i ući u posjed svih dobara.

Cvjetić: Pobudimo kogagod na pouzdanje u bl. Gospu.

Uzdah: Marijo, Posrednice svih milosti, moli za nas!

22. »MAJKOM SE POKAŽI!«

NAJDIRLJIVIJA ŽICA

Da se dirne Srce presv. Djevice, od koje se prose i isčekuju tolike milosti, nema ništa uspješnije nego apelirati na odliku koja će pobuditi u njoj najdublje osjećaje ljubavi, blagosti, milosrđa. Zato je Pjesnik u himnu »Zdravo, Zvijezdo mora« podsjeća na titul na koji se ona ne može sustezati a da ne iskaže milost. On joj dovikuje:

»Monstra te esse Matrem!«

Pokaži da si Majka!

»Majkom se pokaži!«

Koji čovjek može ostati ravnodušan i bezosjećajan ako mu se predbaci da ne ispunja zahtjeve koje mu postavlja njegov stalež, njegova služba ili zadaća koja mu je povjerena?

Kako bi onda presv. Djevica, ta najuzvišenija Majka, mogla ostati ravnodušna na ovakvu jednu riječ, ili bolje: na krik unesrećene svoje djece?

MARIJA JE UISTINU NAŠA DUHOVNA MAJKA

Da je presveta Djevica uistinu naša duhovna Majka, postojana je nauka svetih Otaca i službenoga crkvenog naučavanja.

»Marija je«, kaže sv. AGUSTIN, »Majka Kristovih udova, a to smo mi. Ona je to zato jer je ljubavlju dala prilog da se u Crkvi rode vjernici koji su udovi Krista-Glave«[95]).

Sveti oci pape, kao BENEDIKT XIV, PIJO VIII GRGUR XVI, PIJO X, BENEDIKT XV, PIJO XI, PIJO XII, u jedan glas presvetu Isusovu Majku zovu i našom duhovnom Majkom.

[95]) *De sancta virginit.*

Bl. Djevica u svome božanskom Sinu, kojega je začela, na otajstveni način ona je i nas začela.

Rodila nas je pak na život u času kada je na Golgoti dragovoljno prikazala u žrtvu život svoga božanskog Prvorođenca.

Rodila nas je iz Srca probodena »mačem boli« (isp. Lk. 2,35), s plamenima ljubavi kojom je skupa sa božanskim Sinom i sebe prikazala u žrtvu samo da mi živimo.

Božanski Spasitelj je njezino duhovno materinstvo prema nama svečano proglasio s križa kao s kakve uzvišene katedre. Davši joj Ivana za sina (Iv. 19,26—27), dao joj je i nas u njemu. Da je božanski Spasitelj svojoj presvetoj Majci u Ivanu i nas predao, »postojano je mišljenje Crkve« — piše sv. O. LAV XIII.[96])

MAJKA OSJEĆAJEM

Presv. Djevica ne nosi neki prazni titul majke prema nama. Nije ona Majka samo imenom, već i najdubljim osjećajima.

Ako stvaralačka Božja riječ nužno nosi sa sobom učinak;

ako je Stvoritelj riječju stvorio tako silnu šarolikost stvorova;

ako je svakoj funkciji dao sve što je potrebno da se ona prema njegovoj zamisli ispolji . . . —

kako bi ostala bez učinka stvaralačka riječ koju utjelovljena Božja Riječ, Sin Božji, izgovara na Golgoti sav okrvavljen »radi nas i radi našega spasenja« (Credo)?!

Ne može da postoji nikakva sumnja. Riječ Božja koja je proizvela nepregledne pučine i dubine koje se ne dadu prozreti, stvorila je i u Mariji, našoj duhovnoj Majci, pučinu ljubavi, sa čijom se širinom i dubinom ne da mjeriti nikakva stvorena ljubav. Ta, ona je bila poškropljena krvlju utjelovljene Ljubavi koja je umirala za čovjeka! Koje bi onda druge osjećaje mogla imati ona koja je s tom utjelovljenom Božjom Ljubavi imala zajednicu tijela i duha?

Riječ »Majko« s naših, mada okaljanih i grešnih usana, ta riječ u njezinim ušima zvuči kao riječ koju je čula s prečistih i božanskih usana u času bijega u Egipat i za vrijeme boravka s njime u progonstvu;

riječ »Majko«, što je čuje od nas, u njezinim je ušima kao Isusova riječ kad je od nje tražio kruha da utaži glad; kad je od nje tražio vode da utaži žeđ, a ona mu je skupa sa kruhom i vodom davala srce;

[96]) Enc. »*Adiutricem populi*«.

kad joj umorni, klonuli, skrhani od napora, zaplakani, tjeskobni upravljamo riječ »Majko«, ona kao da sluša svoga Isusa gdje je tim imenom zove i spremna je dati život. . ;

riječ »Majko« budi u njoj strašne prizore koje je proživljavala gledajući Sina na križu;

riječ »Majko« u Mariji obnavlja cijelu Golgotu.

Kako bi dakle mogla ostati bez osjećaja na vapaj, krik što ga sluša od stotina milijuna svoje djece u progonstvu, u dolini suza, na krik: »Majkom se pokaži?!«

Marijini majčinski osjećaji prema nama ne dadu se ničim osporiti. Zato sv. oci pape, kada ističu njezino duhovno materinstvo, ujedno ističu da je ona »Majka preljubazna«[97]).

»Majka milosti i milosrđa«[98]).

»Majka moćna i dobrostiva[99]).

Marijina ljubav i skrb za nas do konca svijeta ovjekovječena je u Otkrivenju sv. Ivana, gdje je prikazana kao »ŽENA obučena u sunce«, koja je trudna i muči se da rodi (Otkr. 12,1—2).

»Muke rađanja ove čudesne žene, kako tumači papa sv. O. PIJO X,, »označuju neizmjernu ljubav kojom sa svoga kraljevskog prijestolja Djevica bdije i neprestanom molitvom se zauzima da bi broj odabranih bio potpun«[100]).

SINOVSKI OSJEĆAJI PREMA MAJCI

Presveta Djevica, koja imenom i osjećajem vrši ulogu Majke prema nama, traži kao naš odgovor djetinje osjećaje prema njoj i nepokolebivo pouzdanje u nju.

Tko bi joj to mogao uskratiti ako se znade što je ona nama?

I dok se svijet sve više tehnicizira i ukrućuje,

dok iste majke zatajuju u svojim majčinskim osjećajima,

nije li nam više nego išta potrebna komunikacija srcem i osjećajima s jednim višim svijetom gdje se majčinska ljubav nalazi netaknuta, čista, na najvišemu stepenu njezina žara?

Taj viši svijet jest Marijino Srce koje obuhvaća cijeli svijet.

Na grobnoj ploči kardinala PIE u crkvi naše drage Gospe kod Poitiersa nad natpisom stoje riječi: »Tuus sum

[97]) »*Gloriosae Dominae*«.
[98]) »*Ineffabilis Deus*«.
[99]) »*Magnae Dei Matris*«.
[100]) »*Ad diem illum*«.

ego, mater« — »Majko, tvoj sam!« To je natpis nad čitav njegov život. Već kao dijete posvetio se on Majci Božjoj. Formulom: »Tuus sum, Mater!« pristupio je k stepenicama oltara na ređenje za svećenika, kasnije za biskupsko posvećenje. Istim riječima opraštao se on i od Marijine katedrale svakog puta kada je morao krenuti na putovanje. Ovim riječima rastao se on kao kardinal i sa životom kao 65-godišnjak (18. V 1880).

»Tuus sum ego« — »Tvoj sam, Majko!« neka bude leit-motiv i našega života pa će toplina majčinog Srca ublažiti krutost progonstva i donosit će nam u ovoj dolini suza utjehu.

Da bismo došli u posjed žudjenih dobara, ne trebamo poduzimati leta u svemirski prostor, niti trebamo razbijati atome.

Tajna naše sreće nije pohranjena ni u gvožđu ni u čeliku; ne nalazi se ni u zlatu ni u dragome kamenju.

Naša je istinska sreća osnovana na komunikaciji s Marijinim majčinskim Srcem. To je veza sa shraništem svih dobara.

Primjer:

U Dommeldingenu, oblasti Luxemburga g. 1936. postavljen je jedan Gospin lik koji govori o ljubavi i dosjetljivosti djece prema dragoj nebeskoj Majci. Lik je nabavljen samim i isključivim milodarima djece. Njih 150 na broju prištedili su od svojih sitnih darova toliko te se mogao nabaviti Gospin lik, slikan na staklu u bojama. Najmanji među njima dao je kao prilog 4 novčića, a to je bila sveukupna njegova imovina. Ispod Gospina lika stoje riječi posvete a glase:

»Ovaj je lik dar dječice zahvalne svojim majkama. Neka bi majke u teškim časovima došle amo moliti za svoju djecu da ih Marija sa svojim ljubljenim Čedom blagoslovi i zaštiti na tijelu i na duši.

Neka bi djeca amo dolazila da za svoje mame isprose zaštitu Božje Majke!«

Svakodnevnim molitvama i žrtvama gradimo i mi spomenik harne djetinje ljubavi prema tako velikoj Majci!

Cvjetić: Stvorimo svoj program tako da sastavni dio našega dnevnog života bude pobožnost prema dragoj nebeskoj Majci.

Uzdah: Majko ljubazna, moli za nas!

23. »ONOM RAD NAS ŠTO JE — PROSTO DIJETE TVOJE (Molbe nam prikaži)«

APEL NA RAZUM I OSJEĆAJE

Pjesnik himna »Zdravo, Zvijezdo mora« prinijet će blagoslovljenoj Ženi molbu. Ta molba je predsudna. Radi se o životu i postizanju cilja prognanih sinova Evinih. U pitanju je ili život, vječni život ili smrt.

Što će u molbi iznijeti?

Čime će je potkrijepiti?

Koju će okolnost Pjesnik navesti da bi sklonio srce ove Žene te se za stvar prognanika zauzme?

Pjesnik sa dva stiha motivira opravdanost svoje molbe. Iz motiva se ujedno zrcali narav onoga što on prosi i sigurnost u uslišanje. Obraćajući se presv. Djevici Pjesnik molbu adresira:

»Onom rad nas što je
Posto dijete tvoje.«

Pjesnik u ovim stihovima, kako se vidi, koncetrira snagu razuma i osjećaja.

Ako je Sin Božiji »radi nas i našeg spasenja sišao s nebesa« (Vjerovanje nic.-carigr.), kako bi se mogao ponijeti prema nama hladan i dezinteresiran za naše vječno spasenje kada je upravo radi toga s nebesa sišao? Zar će minirati svoj vlastiti plan?

Protiv ovakve jedne pretpostavke buni se zdrav razum.

Ali nije sam razum koji Pjesnika bodri na pouzdanje. Na sigurnost u povoljan ishod molbe jamče njemu osjećaji, najdublji osjećaji što već u samome prirodnom redu postoje.

S razumnom razložnosti molbe on dira najdublje majčinske osjećaje govoreći onoj koja će prikazati za njega molbu:

»Tvoje dijete je onaj kod koga se imaš za nas utećiti!«

MARIJINA POVEZANOST SA SINOM MOTIV NAŠEG UFANJA

Kinezi u svome načinu pisanja pojam dobrote izražavaju tako da stave jedno uz drugo oznake za »majku« i »dijete«.

Ako igdje u odnosu između majke i djeteta ima da dođe do izražaja dobrota, to u prvome redu dolazi u odnosu između bl. Djevice i njezina božanskoga Sina.

Sve što Sin Božji ima kao čovjek uzeo je iz djevičanskoga tijela bl. Djevice.

Naše je tijelo postalo od očeve i majčine krvi. Isusovo je pak samo od Majčine, tako da se može reći da je s obzirom na tijelo Marija Isusu otac i majka. Ona je Isusu majka u punijem smislu nego što su druge majke svojoj djeci. To znači da je i njezina ljubav prema božanskom Sinu bila nad ljubavlju svake majke.

Ali nije samo bila iznimna ljubav Marije kao majke prema Isusu, nego i Isusa kao Marijina sina prema Majci.

Tako ističe jedan učeni pisac (E. NEUBERT): »Ako je Sin Božji htio da Marija bude dostojna Majka Božja, htjede se također on sa svoje strane od početka očitovati dostojnim Sinom ove Majke, tj. htjede je ljubiti sinovskom ljubavlju kakva se dolikuje jednome Bogu.«

Sin Božji u svojoj bezgraničnoj ljubavi prema svojoj Majci

odvijeka je nju preodredio za Majku, prije svih stvorova;

nakon pada u grijeh naših praroditelja, pri donošenju odluke o spasenju svijeta, njoj je dodijelio prvorazrednu zadaću u tome planu;

preodredio je da od časa začeća bude ne samo očuvana od svakoga grijeha nego i svim milostima i nečuvenim povlasticama obdarena.

Htjede od nje, i to samo od nje, uzeti ljudsku narav i htjede biti posvema ovisan o njoj[101]).

Ona ga je pri dolasku na svijet dojila majčinskim mlijekom;

pri odlasku sa svijeta na Golgoti ogrijevala ga je majčinskom ljubavlju.

Ovdje je njezinim posredništvom započeo lancem čudesnih djela (Iv. 2, 1—11);

kada ju je dušom i tijelom uzeo na nebo, nastavio je da nam, ne drukčije nego preko nje, dijeli sve potrebno za dušu i tijelo.

[101]) *Maria nel dogma*, 45 sl.

Može li postojati tjesniji vez između majke i sina nego što je ovaj?

Može li se onda govoriti o mogućnosti da Sin zabaci majčinu molbu ako mu je ona prinese?

Pisac RIKARD od sv. Lovra kaže da se bl. Djevica kao zagovornica zauzima za nas kod božanskoga Sina i prikazujući mu svoje djevičansko krilo i majčinske grudi zadobiva nam oproštenje grijeha[102]).

S pravom zaključuje PROHASZKA: »Marija nam je najviši simbol moći dobrote«[103]).

KUCAJI MAJČINSKOG SRCA ZA NAS

Jedna legenda o živome majčinskom srcu živo nam predočuje bezgraničnu majčinu ljubav prema djetetu:

> Jedan propalica sklopio je s đavlom ugovor i obećao mu je svoju dušu. U ime toga knez tame imao je ovome nesretniku pribaviti sreću i bogatstvo. Đavao na koncu postavi još jedan zahtjev: od nesretnika zaište majčino srce. Nesretni čovjek pristane i na to. Jedne noći zakolje majku, izvadi joj iz grudi toplo srce da ga uruči đavlu. S krvarećim majčinim srcem, koje je još kucalo, pohrli on u noći k đavlu, ali se na putu spotakne o kamen i tresne o zemlju. Tada začuje jedan šapat iz majčina srca koji mu je govorio: »Sine, jesi li se ozlijedio?«

Ovako nekako govori i Marijino majčinsko Srce nama u noći pokvarenosti, usred gramzljivosti za bogatstvom i užicima, zaboravljajući pri tom na onoga koji je radi nas postao njezino dijete.

Žrtvovao je svoj život, činio je da mač boli prostrijeli Srce njegove ljubljene Majke, a čovječanstvo sotoni prodaje neprolazna i vrhunaravna dobra za varave užitke!

Na ovakav jedan podli čin Marija nam u svojstvu ljubezne Majke otkriva mačem boli probodeno Srce, daje nam osjetiti kucaje toga Srca, puna tjeskobe poručuje nam iz Fatime: Obratite se, vratite se Bogu! Ja sam i dalje spremna da vas zagovaram kod svoga Sina. Pribjegnite u moje majčinsko Srce; tu ćete naći siguran zaklon!

[102]) *De laud. Virg.*, lib. 2.

[103]) *Majka*, 111.

Na nama je da postanemo dionici one neshvatljive povezanosti zemlje s nebom koja je ostvarena neraskidljivom zajednicom Marije s Božjim Sinom, s našim Spasiteljem.

Primjer:

ANDRÉ FROSSABD, poznati francuski novinar, koji se nakon lutanja pučinom bez cilja usmjerio prema blagoslovljenoj »Zvijezdi mora«, ovako u jednome intervjuu opisuje svoj život i usmjerenje prema konačnome cilju:

»Od pet godina pohađao sam bezbožne ćelije u kojima je jednu od vodećih uloga imao moj otac. Nisam bio kršten. Uostalom, u kojoj bih se religiji i dao krstiti? Kod mojih predaka protestantskog i židovskog porijekla nitko nije prakticirao vjeru. Bili su radikalni. Moj otac bio je toliki nevjernik te se nije uopće trudio da bude antiklerikalac. Za njega Bog nije postojao.

Odrastao sam u takovoj religiji. Svršio sam svoje nauke iz umjetnosti. Čitao sam bezbožnike: Rousseaua i Voltairea, moga svetog zaštitnika. Nisam podržavao nikakve veze s kršćanima. Đavao u tri osobe zvao se za mene gospodar, vojnik i svećenik.

A ipak, ja sam se obratio...

Od 19 godina postao sam dopisnik u novini Paris-soir. Jednog dana čekao sam s jednim drugom ispred Morguee rezultat jedne mrtvačke obdukcije. Bili smo tu i pljuckali u rijeku Seineu. Tada me moj prijatelj najednom zapita:

— Koji je tvoj ideal?

— Imao sam ih dvadeset pet: umjetnost, graditeljstvo, žene, sport...

Uhvaćen u neprilici rekoh:

— Veslanje. Možda radi brodova po Seinei.—

On prasne u smijeh i odlučio je da me preodgoji...

Jednog dana pošli smo skupa na ručak. Imao je svoja stara kola B. 14. Zaustavili smo se na ulici Ulm pred kapelom Sestara klanjanja za zadovoljštinu. Najprije sam malko čekao, a onda sam ušao iz umjetničkog kurioziteta. Bila je to gotika osušenih bakalara sa zelenim cvijećem, pozlatama i crnim figurama koje su šutljivo ulazile među sjedalice. Bio sam uvijek bezbožni volterijanac..., vedri i mirni ateista koji je za tu večer bio ugovorio jedan »rendez-vous« s mladom Njemicom...

I odjednom, — dogodilo se...

Dekor je za mene iščeznuo. Taj svijet je postao žut, pomiješan s plamenovima svijeća koje sam motrio. Iz toga je izišao jedan drugi svijet, svijetao i plav, beskonačnost na čijem je vrhuncu bio Bog. I snažno su se usjekle u mene dvije riječi: »Vječni život!« U isto vrijeme osjetio sam se spašen kao brodolomac na moru. Susreo sam Boga Oca kao što se susreće jedna osoba. Odjednom sam osjetio da sam dijete Božje...[104])

Neka i nas sigurnom rukom povede konačnom cilju ona koja je, kako se izražava bl. AMADEJ, nosila onoga koji nosi svemir; koja je dojila Sina koji je punio njezine sise mlijekom i sva stvorenja svojim darovima hrani.

Neka nas povede u vječni pokoj ona na kojoj je počivao Sin Božji, vječni pokoj svih duša!

Cvjetić: Neka nam ne prođe dan a da ne iskažemo koju pobožnost bl. Gospi.

Uzdah: Majko Božje milosti, moli za nas!

[104]) »La Vie«, 812 (1961), 11.

24. »MOLBE NAM PRIKAŽI«

APEL OSUĐENIKA

Nakon što je Pjesnik Mariji dirljivo rekao: »Majkom se pokaži«;

nakon što ju je podsjetio na najtjesniju povezanost s Božanskim Sinom, našim Spasiteljem u stihovima: »Onom rad nas što je — Posto dijete tvoje«, —

domeće joj riječ iz kojih se vidi da se sve spasenje ima očekivati od nje;

govori joj tronutim glasom: »M o l b e n a m p r i k a ž i.«

Čovjek se tu predstavlja kao osuđenik na smrt. Njegova je parnica završena, osuda izrečena. Sam sebi ne može pomoći. Samo intervencija jedne utjecajne osobe može tu da učini nešto u stvari pomilovanja. Takva je Marija s obzirom na sudbinu čovjekovu. Sav spas čovjekov je u njezinoj ruci. Zato joj Pjesnik govori s pouzdanjem: »M o l b e n a m p r i k a ž i!«

> Mi živimo u epohi svakojakih osiguranja. Može se osigurati ne samo život nego i jedan prst; ne samo kuća nego i najmanja stvar u njoj. Pa ipak svijetom vlada panika, strah.
>
> Glavna radnja W. H. AUDENova eposa *»Vijek tjeskobe«* odvija se u baru treće avenije u New Yorku. Tu su četiri podsjetnika jedne noći za vrijeme drugoga svjetskog rata raspravljali o apokaliptičkim događajima modernoga svijeta. I kamo god su bacali pogled, unutra ili izvana, bilo da su gledali prošlost ili budućnost, samo su se susretali sa strahom, zdvojnošću, s jurnjavom u ništa. Nigdje sigurnosti ni obrane.

Protivno ovome pesimizmu koji izjeda svijet Marija i za našu epohu stoji kao garancija spasenja i života.

TEMELJ NAŠE NADE

Naglasivši povezanost između bl. Djevice i njezina Sina te povezanost u spasavanju svijeta, nije li opravdano u njezinim rukama gledati postavljen udes našega života i smrti?.

Zar je pogrešan naš sud o njezinoj moći da nas zagovara kod Boga?

Zar je isprazno naše pouzdanje u nju ako se sam Gospodin Bog ponudio da uz njezino sudjelovanje spasi čovjeka?

One žive slike u Svetomu pismu, kao što su Josip egipatski i Estera, a u kojima se gleda uloga ove blagoslovljene Žene s obzirom na nas i njezino značenje za nas, te žive slike samo donekle rasvjetljuju ulogu ove izabrane Žene prema nama. Dok zamišljam kako nebo i zemlja kao bez daha čekaju na njezinu privolu da bude Majka Spasitelja svijeta, da reče: **»Fiat — Neka bude«** (Lk. 1,38), vidim da mi njoj s puno više razloga negoli u doba gladi Egipćani Josipu možemo kazati: **»Naš je život u tvojoj ruci«** (1 Mojs. 47,25);

vidim da njoj sa sigurnošću možemo kazati ono što je u formi pitanja Mardokej kazao kraljici Esteri, kad je zatražio od nje da se i uz cijenu samoga života sva založi te se pomrse Amanove spletke i ne bude istrijebljen židovski narod, poručivši joj: **»Tko zna nisi li ti upravo zato postala kraljica u ovo vrijeme«** (Est. 4,14)?

Kod Marije nema nikakve sumnje da je zato izabrana za Majku Spasitelja svijeta da spasi život nama osuđenima na smrt.

S kojim pouzdanjem, dakle, da joj ne kažemo: »M o l b e n a m p r i k a ž i«?

NAŠE PRAVO NA MOLBU ZA POMILOVANJE

Mi nemamo samo razloga da se nadamo. Nama pripada pravo da molimo za pomilovanje. Ako je blažena Djevica privolila da prihvati ulogu posrednice, ona ima dužnost da tu službu i vrši. A mi znamo kako je ona svoju ulogu posrednice spasenja svijeta izvršila ovdje na zemlji. Estera je bila riskirala svoj život da spasi od propasti svoj ljubljeni narod;

bl. Djevica nije samo pregorjela svoj život nego i život onoga koji joj bijaše neizrecivo dražI od vlastitoga života;

život svega svoga života;

život božanskoga Sina.

A sve je to učinila za to da spasi njegove neprijatelje, dapače ubojice;

da spasi nas.

SVECI NAS BODRE

Vjeru u moć zagovora presvete Majke Spasiteljeve krijepe u nama sveci i oni koji su bolje od nas iskusili što znači Marija — krivcu čovjeku.

Sv. BERNARD zove presvetu Djevicu svim razlogom nade svoje kada kaže: »Sinci, ona je moje najveće pouzdanje, ona je sav razlog mojeg ufanja.«

Sv. IVAN DAMAŠČANIN kliče: »Gospođo! U tebe sam od srca postavio ufanje svoje i uprtih očiju o tebi ovisim«, tj. od tebe očekujem spasenje svoje.

Sv. TOMA Akvinski Mariju zove svojom nadom života.

Sv. EFREM kliče: »O pouzdana Djevice! Mi nemamo drugog ufanja izvan tebe. Pod krilima tvoje blagosti štiti i čuvaj nas.«

Sličan klik Sv. ALFONSA: »Djevice presveta! Primi nas pod svoje okrilje ako hoćeš da se spasimo, jer nemamo druge nade da ćemo se spasiti izvan tebe.«

Nije, dakle, nimalo pretjerano kada sveci pomanjkanje pobožnosti prema bl. Djevici gledaju kao znak osuđenja.

RIKARD od sv. Lovre kaže da će u moru ovoga svijeta izginuti svi oni koji ne budu primljeni u ovaj brod, tj. koji ne budu zaštićeni od bl. Djevice Marije. Stoga, dodaje on, »kad god vidimo gdje se dižu valovi ovoga mora, treba da vapimo k Mariji: »Gospo, spasi nas, pogibosmo.«

Tako joj se utjecahu sveci, kao jedan sv. IVAN DAMAŠČANIN, koji vapi: »Kraljice neokaljana i čista, spasi me, izbavi me od vječne osude!«

SIGURNOST U POMILOVANJE

Iz vapaja ovoga sveca kao i stiha »Molbe nam prikaži«, o kojem govorimo, ne izbija li sigurnost da će Bog njezin zagovor uvažiti?

Ta ona nema na sebi ništa što bi vrijeđalo Božje oko ili bi izazivalo njegov gnjev, jer je sva neokaljana, čista.

U ovome stihu »Molbe nam prikaži« slušam, istina, ispovijed grešnosti, osjećaj duboke nevrijednosti i nedostojnosti, ali osjećam ujedno i sigurnost da zagovor ove Žene, izabrane među svim potomstvom Evinim, ne može biti bez učinka. Kao da joj Pjesnik u ime cijeloga roda ljudskog govori: »Mi smo postali nevjerni, mi smo okaljani, mi smo predmet srdžbe Božje i nemamo pravo pristupa k njemu.

Ali Ti si čista, neokaljana;
ti si ostala netaknuta kakva si izišla iz ruke Stvoritelja,
na tebi počiva blagonaklonost Božja.

Zato ti posreduj za nas!

»Molbe nam prikaži«, ti, čija pojava osvaja a riječ dira u srce.

Ako se osjećaš zapušten, ostavljen od svakoga, možda i od Boga odbačen, upoznaj tko je ova Žena koja je postavljena da nas zagovara! Tada nećeš pasti u zdvojnost.

> Kada veliko zvono jedne crkve u Aurayi u Bretanji zazvoni »Anđeo Gospodnji«, ljudi dotičnoga mjesta otkriju glave, kleknu i tako klečeći izmole pozdrav Gospi. To ih zvono podsjeća kako je bl. Djevica spriječila jednu tragediju.
>
> Jedan siromašan čovjek, imenom Tunja, kome razbojnici ubiše dva sina, u očaju htjede dokrajčiti život.
>
> Bilo je to jednog petka. Bijaše već stavio uže oko vrata, kadno u obližnoj župi oglasi se zvono na pozdrav Gospi. Začuvši glas zvona, odluči najprije pozdraviti Gospu. Poklekne, prekriži se i izmoli anđeoski pozdrav. Ali tad kod molitve dođe k sebi i odustane od strašnoga nauma. Legenda kaže da je bl. Gospa na svaku zdravomariju spuštala konop tako da se na svršetku konop našao na zemlji. Na uspomenu toga svakog petka velikim zvonom zvoni se pozdrav Gospi.
>
> Legenda nastavlja: »Toga dana đavao za vrijeme molitve mora sagnuti koljena na mjestu gdje je unesrećeni otac imao počiniti samoubojstvo. I ne može zavesti u napast dušu onih koji slušaju pozdrav Gospin od petka.«

To je legenda. Nije međutim legenda, nego evanđeoska povijest da je kraljevstvu sotone odzvonilo onoga časa kada je presv. Djevica za ljubav na smrt osuđena čovjeka anđelu, vjesniku spasenja, kazala: **»Evo službenice Gospodnje!«** (Lk. 1,38.)

Time je privolila da preuzme za nas ulogu posredništva. I dekret smrti bi dokinut. Njezinim posredništvom mi smo spašeni. Jedan pobožni pisac kaže: »Ona je ona koja je pred Bogom našu stvar mudro započela, započetu mnogim navodima brani i privodi k sretnomu svršetku.«[105]).

U svijetu nesigurnosti i panike pred smrću Marija ostaje i dalje garancija sigurnosti i spasenja.

---

[105]) Irac. De Vorag., in *Mariali*, serm. 2, A.

Primjer:

IRMA BARSI, protestantkinja, u časovima veće opasnosti vidjevši kako katolici mole »Zdravo Marijo«, i sama je počne moliti. Ona sama opisuje te časove:

»Obujmila sam čvrsto rukama prestrašeno dijete i počela sam i ja moliti: 'moli za nas sada i na čas smrti naše'«.

Spašena i zdrava izišavši iz pogibli, pođe ravno u jednu katoličku crkvu i na koljenima se stade izgovarati molitvu zahvale pred jednim Gospinim kipom. A kada bi je počela mučiti sumnja da li ima ostati protestantkinja ili preći na katoličku vjeru, obraćala se u tim časovima molitvom bl. Gospi i ona joj je ukazala pravi put.

Njezine su riječi: »Zazivala sam iz svega srca Djevicu da bi mi pritekla u pomoć.«[106])

Prinesimo i mi s pouzdanjem dnevno molitvu za pomilovanje. Ne sumnjajmo da će se »naša dobrostiva i brižljiva zagovornica kod svoga Sina«[107]) odazvati na naše usrdne vapaje: »Moli za nas grešnike sada i na čas smrti naše. Amen.«

Cvjetić: Svakog dana jutrom, na podne i navečer izmolimo što pobožnije anđeoski pozdrav.

Uzdah: Svrni, Zagovornice naša, one svoje milostive oči na nas!

[106]) D. Grasso, *nav. čl.*, 41.

[107]) Sv. Grgur Naz., *In trag. de Christo patiente.*

25. »DJEVICE NAD SVIMA«

IZNIMAN SJAJ S NEPOMUĆENIM MIROM

Nakon niza molbi koje je Pjesnik našega himna prinio iznimnoj Ženi vjerom u moć njezina zagovora, osjeća najveću opasnost od žestine i bijesa putene pohote. Suočujući se s tom divljom strašću, koja hoće da mu pomuti oči i skrha lađu života, Pjesnik podiže oči i gledajući u Zvijezdu iznimnoga sjaja i nepomućenoga mira vapi joj:

»Djevice nad svima«, da iza toga nadoveže:

»Smjerna ko ni koja!« (što će tvoriti predmet našega razmatranja slijedećega dana).

Pjesnik je već u prvoj kitici istakao blistavu odliku Marijina djevičanstva.

Pri kraju himna on s pojačanim ushićenjem izdiže tu njezinu odliku. Od bića, koje resi iznimno djevičanstvo, očekuje on da će zadobiti pročišćen pogled i smirenu plovidbu k cilju kome žudi.

DJEVIČANSTVO SHRANIŠTE BLISTAVIH IDEALA

WILIAM JAMES kazao je: »U heroizmu je sadržan misterij života:« Ista se stvar može reći za djevičanstvo. Izvori života nisu svi ondje gdje ih stavlja nepročišćen izgled.

Ženidbom se, istina, množe ljudi, ali krepošću se preporađaju na viši život.[108]).

Čovjek nikada nije sposoban tako daleko vidjeti i duboko prozreti kao u nepomućenome djevičanskom stanju;

[108]) V. Farraoni *Il canto della verginità*[3], Milano 1947., 7.

nikada ne odsijeva takvom vedrinom kao u vrijeme dok iz djelokruga njegova života ostaje izolirana putena strast;

nikada nije njegovo djelovanje pod jačim impulsom volje i nikada nije prožeto jačim, uzvišenijim i smelijim stvaralaštvom kao u vrijeme dok šuti njegova putena strast.

»Čistoća učvršćuje karakter i s gospodstvom nad sobom čini veselima i odvažnima.«[109]).

Ne samo nedozvoljeno udovoljenje putenoj pohoti izvan braka nego i odveć istaknut seksualni život u braku dovodi do omlohavljenja za visoke ideale i žrtve, za koje se znade tako lako oduševiti u stanju netaknutog djevičanstva.[110])

Bludnost je jedna od najvećih pogibli koja ugrožava čovječanstvo.

Ako postoji strast koja čovjeka odvodi u živinstvo, to je bludnost;

ako postoji strast koja se stavlja na put čisto ljudskome razvoju, to je i opet ona.

Proučavajući pojedine narode na zemaljskoj kugli i motreći žalosni problem kako nekoji narodi ostaju na stadijima niže civilizacije, dok se drugi razvijaju, znanstveni istraživači su se pitali nema li se tome tražiti poglaviti uzrok u bludnosti.

Snažni narodi žive čisto.

Čistoća je rezervoar ljudske energije.[111])

> Što je na uzvišeniju službu netko pozvan, to ujedno ima poziv na čišći život od ostalih. Tako u većoj ili manjoj mjeri kod nekih starih koliko primitivnih toliko civiliziranih naroda svećenici prije obavljanja svete službe imaju da obdržavaju uzdržljivost ili su na to doživotno obvezani. Postojale su posvećene djevice slično rimskim vestalkama, obvezane na savršenu čistoću ili barem za vrijeme dok su bile u svetoj službi. Tako u Srednjoj i Južnoj Americi, zatim, iako rjeđe, u crnačkoj Africi i na Kanarskome otočju, u Indiji, u Perziji, u Egiptu, u staro doba kod semita i kod starih Grka i Rimljana.[112])

[109]) J. Leclercques, *Leçons de droit naturel*[4], III, La famille, Namur-Louvain 1958., 178.
[110]) Isti, *nav. dj.*, 178 sl.
[111]) Isti, nav. dj., 180. 182.
[112]) Isp. Westermarck, *The history of human marriage*, t. I. 395—400.

Djevičanstvo je u životu ljudskoga roda od tolikog značenja te, kako jedan moderni pisac tvrdi, dolazi odmah iza božanstva, skupa s njime ima se smatrati najstarije. Djevičanstvo je pratilo čovječanstvo kao traženje vidljive i nevidljive ljepote u vremenu. Simboli pak oslobođenja, strastveno iščekivanje Majke Spasiteljeve, u stvari nisu bili ništa drugo nego odsjev ljepote i uzvišenosti bezgrešne Majke Kristove.[113])

NAJBOGATIJE SHRANIŠTE DUHOVNOG BOGATSTVA U »DJEVICI NAD SVIMA«

Mada je u neotkupljenome stanju čovječanstva bila priznata ljepota, uzvišenost i moć djevičanstva, uza sve to taj kult bio je prevagnut kultom plodnosti. U djevičanstvu se gledao jedan visoki, tajanstveni i čisti izvor pun svježine, ali za život pravo značenje je imala plodnost.

Bezgrešna Spasiteljeva Majka nosila je u sebi združeno i djevičanstvo i plodnost na način kako poganska fantazija, koja se kretala u sferama seksusa, nije imala sposobnost ni zamisliti.

»Ona je«, kaže crkveni otac sv. PETAR KRIZOLOG, »Djevica uistinu blagoslovljena, koja je zavrijedila i milost nadnaravnoga začeća i iznijela je krunu netaknutosti.«[114]).

One koje su tjelesno rodile ne mogu je prezreti radi neplodnosti;

djevice je ne mogu odgurnuti od sebe radi gubitka djevičanskoga sjaja.

Rodiljama prednjači netaknutošću, djevicama plodnošću.

Do blagoslovljenog ploda utrobe svoje nije došla kroz igru i buru putene strasti;

taj blagoslovljeni plod ili božanski depozit **»pun milosti i istine«** (Iv. 1,14) čuva puna dostojanstva i mira daleko iznad mutnih i bijesnih virova usred kojih plove Evina djeca bacana tamo i amo uslijed razvezane putene pohote.

Marija je, kako je nazivlju sveci, »slava djevica« (sv. EFREM), »slava djevičanstva« (sv. LOVRO JUSTINIJANSKI), »ogledalo« i »slika djevičanstva« kojom ona jedna pruža pravilo života svima.[115])

[113]) C. Fabro, nav. čl., 140.
[114]) *Serm.* 143.
[115]) *Lib. II Virg.*

Marija, Majka Spasiteljeva, uistinu je »Djevica nad svima.«

SPAS ČOVJEKOV U DJEVIČANSKOME MARIJINU POSREDNIŠTVU

Stari narodi djevičanstvo nisu pomatrali samo kao depozit čistih i uzvišenih ideala, ili kao odliku kojom moraju biti urešeni oni koji obavljaju službu božanskoga kulta, nego su u prinosu njih u svojstvu žrtve gledali sredstvo utaženja rasrđenoga božanstva i zadobivanja zaštite i spasa u času pogibli.

> Poznato je kako je Agamnenom žrtvovao kćerku IFIGENIJU da bi uspio ratni pohod na Troju; kod Židova Jefte žrtvuje svoju kćerku u ime zavjeta koji je prinio Bogu da bi mu dao pobijediti Amonce (Sud. gl. 11).

Iz svega slijedi da »misterij djevičanstva obavija sobom čovjekov udes i na njegovu obzorju čovječanstvu se predstavlja nada u božanski spas, u koliko se djevičanstvo smatra put kojim se čovjek uspinje k Bogu, a Bog silazi i stvara vezu s čovjekom[116]).

Razumljiva i opravdana je, dakle, nada koja Pjesniku himna »Zdravo, Zvijezdo mora« blista nad pomolom Marije, blagoslovljene Zvijezde mora u svojstvu Djevice i to ne bilo koje, nego »Djevice nad svima.«

Što je MARIJA u svojstvu Djevice značila za čovječanstvo, može da nam osvijetli izjava protestantskog pedagoga F. W. FÖSTERA koji kaže: »Zaista, ono što je Virgo Immaculata (Djevica neoskvrnjena) značila za ljudsku kulturu — a kultura znači podjarmiti svijet sjetila — mnogo je uzvišenije od onoga što je postigla moderna tehnika u carstvu izvanjskih prirodnih sila.«[117])

A Marijina spasiteljska uloga nije završena. Dapače, kao rijetko kada u povijesti ljudskoga roda osjeća se potreba da se ukaže njezin lik u svojstvu Djevice. Naše doba, uronjeno u meso i putenost, završit će se kao i neke stare kulture smrću i pustoši, ne provru li viši izvori života duha kakav u sebi krije »Djevica nad svima.«

Pročistimo svoj pogled svjetlošću djevičanske Zvijezde i snagom te svjetlosti potisnimo mračne putene strasti koje nam ugrožavaju mirnu plovidbu. Nepomućenom svjetlošću svoje duše poslužit ćemo kao svjetiljke drugima, jer duše koje su slobodne od mutnoga taloga same, od sebe svijetle onima u mraku. i onima u kaljuži kazuju put do bistrog i životnog vrela.

Postoji li ljepši način provesti život nego čistom dušom svijetliti drugima?

Primjer:

Jednog dana apostolskome vikaru Yunanu (Kina) pristupi napola slijepi starac podupirući se teško o svoj štap. On zapita apostolskog vikara-biskupa:

— Jesi li ti kršćanin?

— Da, ja sam kršćanin — odvrati biskup.

— Štujete li vi presvetu Djevicu?

— To ne treba ni pitati. Mi je štujemo više nego sve anđele i svece, ali ipak ne u istome stupnju kao Boga.

Starac tada sa suzama na oku padne na koljena i klikne:

— Konačno sam pronašao.

Ispriča svoj udes. Dok je još bio glavar sela, prošao je onuda jedan katolički liječnik koji mu je pripovijedao o katoličkoj vjeri, poučio ga u vjerskim istinama i na koncu mu je dao jedan križ, katekizam i molitvenik. Opraštajući se reče mu da će se sigurno susresti s misijonarom, ali neka uz njega ne prione ne bude li dotični častio presvetu Djevicu.

— Od tada je prošlo 40 godina — nastavi starac. — — Radi svoje vjere bio sam omražen, progonjen, obrobljen. Moji su dani izbrojani. Molim te, dakle, Božji čovječe, podijeli mi sada sveto krštenje na koje sam čekao punih 40 godina.

Starac je primio krštenje.

Majka Spasiteljeva, u svojstvu Djevice, bila je starcu Zvijezda do konačnoga cilja.

Neka presveta Djevica bude i nama Zvijezda do luke vječnog pokoja!

»Blistaj Djevo, blistaj Zvijezdo,
U raj sveti ti nas vodi!«

(Iz »K tebi oči podižemo«)

Cvjetić: U teškim i bezizglednim okolnostima života obraćajmo s pouzdanjem svoj pogled Djevici i Majci kojoj u času spajanja tih nespojivih strana anđeo vjesnik utjelovljenja kaza: »Kod Boga ništa nije nemoguće.«

Uzdah: Kraljice djevica, moli za nas!

116) C. Fabro, *nav. čl.*, 131.
117) *Christus e la vita umana*, Torino 1927, 185.

26. »SMJERNA KO NI KOJA«

ČVRSTA TOČKA I SIGURNA RUKA USRED OPASNIH VIROVA

Pjesnik Marijina himna »Zdravo, Zvijezdo mora«, uz iznimno djevičanstvo koje motri na blistavoj Zvijezdi i u kojem gleda garanciju spasenja, on motri i smirenost, nepomućeni mir, čvrstu točku koja mu usred opasnih virova i suprotnih struja kazuje siguran pravac i luku mira.

Bludnost, kojom se čovjek najviše snizuje do životinje, ima za pratilicu podivljalost koja ga odvlači s prave staze i izbacuje ga iz kolotočine čovječanstva.

Tvrdoća, surovost, nečovječnost karakteristične su oznake bludnika.[118])

Pjesnik, koji u našem himnu vjerno i dirljivo izražava čovjekove osjećaje i nade, osjeća radost što u Mariji, Zvijezdi mora, uz djevičanstvo nalazi drugi protuustuk opasnoj suprotnoj struji, što nalazi blagost, pa joj na stih »Djevice nad svima« nadovezuje »S m j e r n a k o n i k o j a«.

DIVLJANJA PUTENE STRASTI

Putena strast slična je nabujaloj blatnoj rijeci brzici koja grabi i nosi sa sobom drvlje i kamenje, stabla, kuće i ubija sve koje zahvati. Slična je iskri od koje nastane požar koji sve uništi.

Ahil, Pelejev sin, isti je onaj Ahil koji se razgnjevio zato što su mu odnijeli priležnicu te pred mrtvim neprijateljem moli bogove neka ga pretvore u ljudoždera da može zubima zagristi u ono meso. Ahil govori majci srebrenih nogu:

»Neka su proklete svađe bogova i smrtnih ljudi
I žučnost koja učini da i pametan čovjek bukne

[118]) J. L e c l e r c q u, nav. dj., 180.

Gnjevom koji je slađi od meda i koji u srcu
Ljudskom buji i poput ognja bukti.«

Čovjek, kojega je zahvatila putena strast, ne gleda, ne poznaje i ne štedi nikoga. On znade izgubiti sve ljudske osjećaje i postati okrutniji od svake zvijeri. Za njega ne znače više ništa ni roditelji, ni domovina, ni vjera, ni Bog.

Ističem: ni vjera, ni Bog.

Koliko ih sve ima kojima je demonska putena sila porušila u srcu sve oltare i pogasila sve luči, u čijem svjetu ranije razlikovahu dobro od zla, dopušteno od nedopuštena.

HERODIJADIN bludni život stajao je Ivana Krstitelja glave. (Isp. Mk. 6, 17—28.)

Znademo iz povijesti kolikim je profanacijama kršćanskih svetinja urodila i koliko je krvi izazvala putena strast engleskog kralja HENRIKA VIII kada je usplamtio nečistom ljubavlju prema Ani Boleni, tražeći od pape da mu proglasi prvi brak poništenim. Prije toga toliko se zalagao za kršćanske istine da je od pape Lava X bio dobio naslov »Braniteli vjere«. A kada mu nasljednik Lava X, papa Klement VII, ne htjede dopustiti rastavu od zakonite žene, on Englesku otcijepljuje od Rima i podiže progonstvo protiv papinih pristaša; i žrtvom njegove nečiste strasti padoše mnogi.

Eto kako putena strast jednog branitelja vjere znade preobratiti u progonitelja vjere!

Slučaj Henrika VIII zabilježila je povijest.

Dnevno iskustvo i dnevni doživljaji otkrivaju bezbrojne pojave u kojima se putena strast očituje jednako krvoločna i bezobzirna, nikoga ne štedeći, gazeći sve pa i ono najsvetije.

MIRAN TOK ČISTA ŽIVOTA

Dok se čovjek, u kome gori putena strast, očituje surov i drzak i u očima mu se crveni krv, onaj naprotiv, u kome je ova strast sputana, cijelom svojom vanjštinom odražava smirenost i blagost, a iz očiju mu sja radost.

»Djevičanstvo je mir, radost. Veselje srca je njezin naravni pratilac. Jer ako je borba protiv strasti teška, svaka pobjeda nosi jedan val nove radosti. Pošto je pak život pun borbe, pun je i pobjeda, pun je i radosti.

Čist život je, dakle, jedna neprestana radost, radost svih dana, svih časova: »radost je pobjednika«[119]).

Sv. FRANJO govorio je: »Iz čistoće srca i žara molitve rađa se radost duha.«

A sv. AMBROZIJE: »Kušat ćeš, djevice, u nutrini svoga srca najmilije naslade: bit ćeš slatka i blaga sebi samoj.«

»Nasljeduj Krista« dodaje: »Ako ima na zemlji radosti, nju posjeduje čovjek čista srca.«

A mi nadodajemo: ako se našao čovjek čist, koji je kušao sav mir i svu radost i koji je od preobilja mira u sebi razlijevao oko sebe blagost, to je na prvome mjestu Marija koja se svojom djevičanskom čistoćom izdiže nad svima — Marija »Djevica nad svima.«

DJEVICA S ULJEM BLAGOSTI

Ako je, kako se tvrdi, čovjekova vanjština odraz unutrašnjeg života, što se onda na licu i cijeloj vanjštini jedne djevičanske duše, kakva je Marija, imalo odražavati drugo ako ne vedrina, radost, mir i blagost?

Nije li se o tome sretno izrazio sv. BERNARD, koji Mariju zove obećanom zemljom kojom teče med i mlijeko?

Opat GVERIKO kaže da krilo bl. Djevice neprestano donosi plod milosrđa.

Pa što bi drugo i moglo izvirati iz izvora milosrđa, kliče sv. BERNARD, ako ne milosrđe? Stoga je bl. Djevica u Svetom pismu nazvana maslinom: »K a o m a s l i n a l i j e p a n a p o l j u« (Sir. 24, 19). Jer kao što iz masline ne izlazi drugo ako ne ulje koje je simbol blagosti i milosrđa, tako se iz bl. Djevice ne razlijeva drugo ako ne blagost i milosrđe.

O blagosti presv. Djevice govori nam onaj mir kojim se ona podložila krutom bijegu u Egipat, ugnuvši se bijesu kralja Heroda, koji je u svome krvološtvu pripremio pokolj nevine dječice.

O blagosti presv. Djevice govori nam mir kojim je popraćen cijeli njezin život koji se odvijao u naporima i oskudici.

O blagosti presv. Djevice govori nam osobito Golgota na kojoj, mjesto da zazivlje osvetu na ubojice svoga ljubljenog božanskog Sina, moli za oproštenje, prikazujući u žrtvu pomirnicu uz božanskog Sina i sebe samu.

Treba li tražiti veći dokaz blagosti?

---

[119]) V. F a r a o n i, *nav. dj.*, 56.

Nije li to jedinstveni primjer blagosti koju je igda očitovalo jedno stvorenje, a koju je blagost mogla očitovati samo ona koja se također djevičanstvom izdiže nad svima?

SMIRENA SRCA OČIJU UPRTIH U DJEVICU SMJERNU

Na pogled ove Djevice smjerne, koja je oličena blagošću kao nitko među stvorenjima, ima da se smiri naše srce. Gledajući nju, mi držimo siguran pravac i snažnom rukom možemo da zaveslamo.

Težište modernoga čovjeka tvori snaga, akcija. U tome gleda garanciju boljih dana, preobraženje zemlje, ostvarenje sanja u raju.

Međutim, pretežnije od izvanjskoga stvaranja jest izgradnja samoga čovjeka s izrazitim crtama čovještva putem blagosti i dobrote što je karakteristika čistih duša. Samo od takve aktivnosti može se očekivati opći procvat, jer, kako kaza biskup PROHASZKA, »na toplini sunčanog srca zakržljale duše cvatu na nov život.«[120])

I LACORDAIRE (Lakordér) je kazao: »Nadasve budite dobri! dobrota je ono što najviše razoružava ljude.[121])

»Nažalost, kako ističe MONTAIGNE (Montenj), »većina ljudi su sposobni za velike akcije nego za dobra djela.«[122])

Ostaje, međutim, istina da su velike akcije blagotvorne samo onda kada su razmekšane uljem blagosti koja je plod uravnoteženog života tj. kada se drži u pokornosti najsilnija putena strast.

U Mariji je čistoća;
u Mariji je blagost i dobrota.

Gledajmo u tu Zvijezdu i slijedimo njezinu svijetlu stazu!

Iz jezovitog šuma gigantske tehnike koja nas, dok je u rukama raskalašena i surova diva, puni strahom, Marija nas vodi u zemlju kojom teče med i mlijeko.

P r i m j e r :

U talijanskome gradu B o l o n j i postoji ulica »Strada della misericordia« — »Ulica milosrđa«. Legenda ovaj naziv dovodi u vezu sa herojskim činom milosrđa jedne majke.

U jednoj kući te ulice živjela je jedna pobožna udovica. Imala je jedinca sina koji joj je bio sav ponos i radost. Jednoga dana ovaj njezin jedinac sin u obližnjoj ulici porječka se s jednim prolaznikom. Ovaj je bio nagle ćudi i

---

[120]) *Majka lijepe ljubavi*, 113.
[121]) *Misli. Dobrota.*
[122]) *Razne misli.*

u bijesu koji ga spopao, ravno u srce zabode bodež sinu sirote udovice. Ubojica, vidjevši na tlu žrtvu svoga bijesa, pobježe i zatraži zaklon i zaštitu pred pravdom u obližnjoj kući. Nije ni slutio da je to kuća majke kojoj je on ubio sina. Ona također ne znajući koga je on ubio, pobuđena milosrđem, pruži mu siguran zaklon. Kada su progonitelji čovjeka ubojice potrčali njegovim tragom i stigavši u kuću sirote udovice zaiskali da im izruči ubojicu, ona je čuvala tajnu mjesta na kojem se ubojica zaklonio. Ali kada joj doskora doniješe u kuću umorenog sina, postalo joj je jasno koga je ona zaštitila.

Počne joj se trgati i cijepati srce.

Što će učiniti?

Koju će zadovoljštinu tražiti protiv onoga koji joj je ugasio svjetlost i udovištvo zavio u novu crninu?

Ona, s mrtvim sinom u krilu, mislila je na jedinstvenu herojsku Ženu na Golgoti i gledala je užasniji prizor od njezina. Smogla je snage da oponaša tu jedinstvenu herojsku Ženu koja je oličena blagošću prihvatila poziv s križa da bude Majka nas ubojice njezina jedinca Sina.

Razoružana tim prizorom, sirota udovica rekla je ubojici: »Ti ćeš od sada u mome srcu zauzimati mjesto umorenog sina. Ti ćeš mi biti sinom!«...

Gledajmo i mi čvrsto u Djevicu smjernu da nas s prave staze ne zanese bijes i da stazu života ostavimo obilježenu blagošću i dobrotom!

Cvjetić: Provedimo dan tako da stišamo srdžbu i očitujemo se dobrohotni prema svima, posebno prema onima koji su nam nepoćudni.

Uzdah: Djevice blaga, moli za nas!

27. »STVORI ČEDA SVOJA — SMJERNIM, NEVINIMA«

USRDNA MOLITVA ZA BLAGOST I ČISTOĆU

Pjesnik Marijina himna blistavu Zvijezdu pred sobom oslovio je »Djevicom nad svima«, »smjernom ko ni jednom« da joj dometne usrdni vapaj za postignuće istih vrlina nadovezujući stihove:

»Stvori čeda svoja
Smijernim, nevinima.«

U latinskome tekstu ističe se kod toga i unutarnji razdor, disharmonija koja u čovjeku vlada uslijed grijeha što bl. Djevicu ima da pobudi na sućut i milosrđe. Pjesnik je naime moli:

»Nos culpis solutos
Mites fac et castos.«

»Grijehu ti nas otmi,
Smjerne, čiste tvori.«

Pjesnik uslijed grijeha osjeća u sebi poremećenu uravnoteženost. Boji se k tome da ga srdžba ne odvuče od pravoga pravca a životinjska nečista strast da ga ne pritegne u dubine. Zato s pouzdanjem gleda u nepomičnu Zvijezdu koju je Stvoritelj postavio za putokaz grešnim ljudima na nemirnoj pučini, i gledajući u nju, nada se naći smirenje bića i pročišćenje osjećaja.

Pjesnik molitvu za blagost i čistoću spaja skupa, jer je podivljalost karakteristična oznaka bludnosti.[123]) U bl. Djevici Mariji gleda protuustuk onoga što njega muči i pred čime on strepi.

[123]) Leclercq, nav. dj., 180.

BLAGOST CVIJET ČISTOĆE

U kreposti čistoće općenito se gleda čuvaricu duše i ljudskoga dostojanstva.

Svi filozofi i religije priznaju da u čovjeku postoji razdor između duha i tijela. Sreću i savršenost gledaju u životu po duhu. Ovaj se pak ne ostvaruje ako ne uz cijenu da se drži u pokornosti sjetilna strana u čovjeku sa najjačom seksualnom strašću.

Poživinčenje, to je pratnja neukroćene putene strasti.

Nužna pratnja. Oganj ne može a da ne sažiže. I odvezana životinjska strast ne može a da ne ispolji neukroćenu snagu prirode.

Isus Krist je uz cijenu krvave žrtve uspostavio u čovjeku sklad i stvorio mir. Čovjek može da taj sklad i mir uzdrži samo uz cijenu nasilja i žrtve.

Postignut sklad i mir iz čovjekova bića razlijevaju se u društvo omogućujući odvijanje društvenoga života bez trvenja i stvaranja sukoba. Iz nasilja, koje čovjek čini nad živinskim porivima u sebi, kao iz kakva tijeska teče ulje blagosti koje pruža snagu u podnašanju manjkavosti bližnjega.

Oči pomućene nečistom strašću sijevaju ognjem srdžbe;

oči u kojima se odražava čisto srce, osvajaju dobrohotnom ljubavlju.

PRAVA ČOVJEKOVA VELIČINA U SPUTANIM NISKIM NAGONIMA

Oholi njemački filozof NIETZSCHE navijestio je bio rat kršćanskome idealu čovjeka. U nevinosti, u strpljivosti, u ljubavi prema bližnjemu, u pokornosti Bogu on vidi nešto što je nedostojno čovjeka koji hoće da sačuva svoj »ja« i postane velik.

Oštrijeg oka i dublje svijesti je Pjesnik koji u himnu »Zdravo, Zvijezdo mora« moli za smjernost i čistoću. U prošnji ovih dviju kreposti on zapravo upravlja vapaj za dostojanstvo čovjeka gledana u sebi i u odnosu s bližnjim. Čovjek koji je pobijedio najsilniju strast i koji u svome odnosu s bližnjim razlijeva ulje blagosti, poput visokog svjetionika je blizu kojega šute valovi i uživa se sigurnosti.

Naše tehničko, materijalizirano doba daje vrijednost čovjeku prema izvanjskim uspjesima i materijalnim kriterijima. Slave se pobjednici u radu, na sportskim poljima, svakovrsni izumitelji te u najnovije vrijeme pobjednici zemaljske sile teže i pioniri u osvajanju kozmičkog prostora. Međutim, kako se lijepo izražava protestantski pedagog F. W. FÖRSTER: »Srčanost u materijalnim pogiblima života podnipošto nije odlučujući dokaz za stvarnu vrijednost. Pojave samoubojstva dokazom su da često puta treba više srčanosti da se ostane na životu nego da se umre. Lakše je uzeti ledeni tuš u novembru nego ustrajati u svome uvjerenju ili održati se čist u bestidnom okolišu.«[124])

U drami GERHARTA HAUPTMANNA »Roza Bernd« prikazan je oštrim psihološkim zapažanjem jedan čovjek, po sebi energičan, da, ali koji se do smješnosti trudi kako da se ukloni nekim mučnim okolnostima koje bi po sebi tražile otvorenost i srčanost. Jedan siromašni pretedent, naprotiv, kojega svi prezirno gledaju s visoka, a koji nije u stanju odoljeti životinjskoj muževnosti ljudi kojima je okružen, postiže te u općoj pometnji proizlazi jedini koji se očituje kao čovjek iskren i pravi kavalir, prelazeći preko sebe, svojih udobnosti i svoga uspjeha, a sav zaokupljen dužnostima prema jednome krhkom životu.

Čovjek koji je u najnovije doba zabilježio kao najveći svoj uspjeh svladanje sile teže zemlje, ništa nije uspio dok nije u sebi svladao silu teže niskih strasti i egoizma, uslijed čega nastaje disharmonija u njegovu biću, u odnosu s bližnjim i o pravome određenju i pozivu čovjeka.

Dobro istrenirano tijelo ima svoj smisao jedino pod čvrstim gospodstvom duha.

Imati gospodstvo nad sobom i nad strastima znači biti istinski heroj i kralj.

To su upoznali i nekršćanski filozofi.

Poganski filozof SENEKA piše: »Gospodstvo nad sobom je najviše gospodstvo.«[125])

Filozof KANT kaže: »Svaki je sluga kralj ako ne služi svojim pohotama i svojim hirima.«

Zato nas opominje sv. PETAR: **»Opasavši bedra uma svojega, budite trijezni ..... Kao djeca posluha ne vladajte se po prijašnjim željama u svojemu neznanju, nego po primjeru Sveca** (ISUSA KRISTA) **koji vas je pozvao, i sami budite sveti u svome življenju** (1 Petr. 1, 13—15).

---

[124]) *Educazione e autoeducazione*, sa njem. prev. A. Bozzone, Torino 1921., 214.

[125]) *Epistula* 113.

ZA MARIJOM, DJEVICOM SMJERNOM I ČISTOM

U jednom listu švicarskih studenata zabilježena je ova misao: »Čovjek je onaj koji predstavlja antitezu (oprečni pojam) onoga što se danas zove čovjek.«

Takvu opreku tvori BEZGREŠNA. Nju kao nepatvoren lik pravoga čovjeka sazdao je Stvoritelj u času kada je bila najviše nagrađena slika i prilika Božja u čovjeku. Nju je podigao usred najveće pokvarenosti staroga poganstva. U nju samu treba da se zagledamo u času ponovnoga najvećeg poživinčenja. U njoj je čistoća i mir. I u stanju je podariti nam te darove.

Već citirani pedagog dr FÖRSTER piše: »Uistinu, čovjek mora biti discipliniran onim V j e č n i m ž e n s k i m (što se nalazi u Bezgrešnoj) i mora biti oslobođen od svoje krutosti, jer u profivnome slučaju, njegov život sile neodoljivo vodi do neplodnosti i osobnog uništenja.

Jesi li možda koji god put čuo u samostanu benediktinaca pjevati redovnike u koru S a l v e R e g i n a (Zdravo Kraljice)? To me je duboko dirnulo i sjetio sam se tada svih bezumnih sukoba među obijesnim i podivljalim ljudima. Posvuda gdje ljudi grade, organiziraju ili na drugi način skupa rade, tamo bi pristajala upravo S a l v e R e g i n a — uzdignuće ljudske duše prema onome što se izdiže nad sve ljudsko, prema visinama savršene duše Žene, prema visinama posvećenim Duhom Svetim«[126]), prema visinama one koja, prema nauci Otaca, ima svoje temelje ondje gdje se nalaze vrhunci čistoće i humanosti.

Temelji su njezini na svetim visinama. (Isp. Ps. 86, 1).

P r i m j e r :

Njemačka književnica GERTRUDA von le FORT i francuski književnik GEORGES BERNANOS obrađuju ovu temu:

Bilo je to u doba francuske revolucije. Pri rođenju nježne BLANKE de la Force dogodile su se čudne stvari. Samo rođenje odigralo se u tjeskobi i strahu. Strah je tištio i cijeli život ove djevojčice. Mada se čestito trudila, ipak svojim zadaćama nije bila dorasla. Ušla je u red karmelićanki u Compiegneu. Uzela je ime »Sestra Kristove smrtne tjeskobe u Getsemanu«. Francuska revolucija bjesnila je u svome užasu. Divljanje revolucionara protiv svećenika i Crkve rasla su sve više. Poklane su tisuće ljudi.

126) *Christus e la vita umana,* 193.

Mnoge zajednice su bez svećenika i bez sv. Mise. Djeca nemaju vjerske obuke i ne krštavaju se, bolesnici umiru bez sakramenata, duše padaju u ponor. U samostanu karmelićanki sestra Marija od Utjelovljenja daje prijedlog da se cijeli samostan svečanim činom prikaže Bogu u pomirnu žrtvu za spas Francuske. Možda se na taj način spriječi strašni tok događaja. BLANKA pobježe iz samostana jer se u svojoj strašljivosti nije osjećala jaka za taj herojski čin. U mjesecu septembru našla se u Parizu u časovima užasa i strave na vrhuncu. Revolucionari je čak prisile da ispije čašu sa krvlju onih koje su poklali. U međuvremenu karmelićanke su ponovno obukle svoja redovnička odijela i ponovno su preuzele svoj posao oko djece i siromaha. Ali tada su bile optužene, zatvorene i na smrt osuđene. Odvedene su na stratište. Među gledaocima bila je i BLANKA. Sestre su pjevale »Magnificat« (Veliča), i zatim himan Duhu Svetome. Još nije bio dovršen taj himan, kada je pala glava posljednjoj od sestara. BLANKA tada zapazi da tu nema sestre od Utjelovljenja koja je upravo i pozvala sestre na ovaj herojski čin. Ona koja se ukazivala najhrabrija i čeznula za mučeništvom, izmakla je hapšenju u času kada su se druge sestre predale neprijateljima kršćanskoga imena. BLANKA, koju je bio zastrašio heroizam ove sestre tako da je napustila samostan, sada kada je vidjela da nje nema, odvažno stupa mjesto nje na stratište dovršavajući pjevanje himna Duhu Svetomu. Bila joj je odrubljena glava. Ona, nježna i strašljiva, bila je izabrana da bude pomirna žrtva za Francusku mjesto one koja je ulijevala strah svojim heroizmom.

Usred divljanja i bluda budimo oaza mira i čistoće kroz koje će se pročišćavati naš naraštaj, koji ima tako izrazite crte životinjstva, a tako oskudne oznake izrazito ljudskoga dostojanstva i veličine!

C v j e t i ć : Raskinimo s grešnom navikom ili manom koja nam je zapreka za provođenje života dostojna čovjeka.

U z d a h : Ogledalo pravde, moli za nas!

28. »DAJ DA ČISTI ..... ŽIĆEM PUTUJEMO«

OČIJU UPRTIH U POSLJEDNJI CILJ Posljednja molitva i želja Pjesnika Marijina himna »Zdravo, Zvijezdo mora« izražena je stihovima:

»Daj da čisti sretno
Žićem putujemo,
K Spasu prispijemo
U veselje vječno.«

Iz latinskoga teksta jasno se dade upoznati zaključna molba i žudnja Marijina Pjesnika. On je moli za tri stvari. To su:

1) da mu presveta Djevica isprosi čisto srce;
2) da mu udijeli sigurnost na putu;
3) da mu udijeli blaženo gledanje Isusa na nebu.

To izražavaju latinski versi:
»Vitam praesta puram,
Iter para tutum,
Ut videntes Iesum,
Semper collaetemur.«

»Daj nam čisto živjet,
Sigurno putovat,
Uz Isusa vijekom
Radovat se s tobom!«

Ovom se strofom završava sve što je Pjesnik uzeo da prosi od presvete Djevice.

Zaključna, naime, strofa himna glasi:
»Ocu, Sinu s njima
Duhu Svetom dika
I čast prevelika
Ista slava trima.«

Ova zaključna strofa nije ako ne jedan: »Slava Ocu, i Sinu i Duhu Svetome« koji se stavlja iza svake molitve. To je završni hvalospjev (doksologija) presv. Trojstvu koji ne krije ništa specifično s obzirom na inspiraciju himna »Zdravo, Zvijezdo mora«.

Kroz tri susljedna dana ostat ćemo, dakle, pri razmatranju posljednjih triju prošnji Marijina Pjesnika. Ispitat ćemo, od kojeg su značenja za nas milosti koje Pjesnik ište od presv. Djevice, naime:

1) čistoća srca,
2) sigurnost na putu,
3) blaženo gledanje Boga.

Posljednja strofa, kao što je i trebalo da bude, krije vrhunac žudnji, posljednji cilj, ulazak u luku počinka s lađom otetom vihorima i opasnim virovima.

ČISTO SRCE UVJET GLEDANJA BOGA Molitva koju Pjesnik pri kraju svoga himna upravlja Majci Božjoj za čisto življenje, ne odnosi se kao ranije na samu lijepu krepost sv. čistoće, kojoj se protivi bludnost, već na posvemašnju čistoću srca, u smislu blaženstva koje je božanski Učitelj izrazio riječima: **»Blaženi čista srca jer će oni Boga vidjeti«**(Mt. 5, 8).

Boga vidjeti. To je najviši i jedini smisao čovjekova života. Čovjek kojemu je tamo usmjeren život, ne živi uzalud. Dani njegova života su »dies pleni« — puni dnevi i na koncu će imati obilnu žetvu.

Da se postigne taj cilj, potrebno je provoditi čist život;

potrebno je pročistiti srce od svakovrsnih magluština koje su zapreka prodiranju zraka Sunca Božanstva koje nezasjenjeno vječno sja na nebu.

Kod stvaranja svijeta trebalo je dugo čekati da se pokaže sunce. Guste magluštine slegoše se nad zemljom koja radi toga bijaše pusta i prazna i tama je ležala nad bezdanom (1 Mojs. 1, 2).

Može li se zamisliti slika koja bi odavala većom prazninom i pustoši od ove koju nam na početku stvaranja svijeta pruža Sveto pismo?

Ali gle, koja je promjena nastala kada sunčane zrake prodriješe kroz one magluštine i kada se rasplinu tama! Za suncem se ukaza cijeli svod nebeski ukrašen svjetlucavim zvijezdama;

ukaza se i kopno na kome počne klijati trava i svakovrsno bilje sa šarolikim cvijećem;

zemljom i zrakom počeše vrviti svakovrsna živa bića;

oglasio se pjev ptica .....

I konačno se pojavi čovjek, kralj svega stvorenog.

Gle, koja krasota, koliki raskoš!

Ne smije se, međutim, smetnuti s uma da je za sve to trebalo raspršti najprije one magluštine koje se slegoše na zemlju i koje bijahu zapreka prodiranju sunca.

Kolikom i kakvom sve magluštinom nije obavito čovjekovo srce, te je tako u nemogućnosti da vidi svijetli horizont jednoga višeg i boljeg svijeta, u kojemu je pohranjen smisao njegova života!

Magluština koju stvara pohota puti, pohota očiju, i oholost života (1 Iv. 2, 16);

prašina koju podiže svijet;

zaslijepljenost kojom udara čovjeka đavao, —

sve to zastire čovjekov pogled u daljinu.

Strast i zastranjenje stvore u čovjeku nebo svoje vrste i blaženstvo u okviru toga niskog neba te prestane više misliti na jedan viši svijet i na blaženstvo koje ga može istinski usrećiti i sve mu pore uma, srca i mašta ispuniti.

Kako čovjek nepročišćena srca nije u stanju upoznati i prihvatiti ono što je božansko, odaju nam blasfemne i ohole izjave bezbožaca nakon najnovijih postignutih rezultata.

Gđa Ivana Vermeersch, na jednome mitingu organiziranom sa strane bezbožaca povodom kozmičkog leta prvog kosmonaute Jurja Gagarina, kazala je: »Danas je blagdan Uzašašća. Nije to Uzašašće bajoslavnog i izmišljenog bića koje se čudesno diglo u nebo. Ne, to je snažan i lijep dečko od 27 godina, mladi bezbožac Juraj Aleksejević Gagarin koji se popeo više od nebesa«!...

Letonski akademik G. NAAN u bezbožnoj ruskoj reviji »Nauka i religija«, u broju od veljače 1961. g. piše: »Jedina stvar koju inteligentni instrumenti sputnika i kozmičkih raketa nisu mogli zabilježiti jest: da ne postoje bilo koji znakovi koji bi pružali dokaz o Božjoj opstojnosti i o njegovoj nebeskoj armiji... Bezbožnički značaj kozmičkih letova tako je složen da je to teško izraziti. Može se kazati da su oni definitivno porušili granice između neba i zemlje...«

Pisac zaključuje: »Nije daleko dan kada će čovjek sam poći u nebo i na nebeska tjelesa. Religija uči da ljudi, ali ne svi nego jedino oni koji duboko vjeruju, oni koji nisu nikada počinili grijeha — mogu doći u nebo i to tek nakon smrti. U stvari, poći će naši suvremenici, i to još za svoga života. Malo ih je koji mogu sumnjati da prvi kozmički putnici neće biti bezbošci iz ateističke sredine...«[127])

Suvišan je svaki komentar na ovu blasfemnu izreku.

To je samo jedna potvrda više riječima apostola naroda sv. PAVLA, koji piše Rimljanima:

»Jer koji su po tijelu, tjelesno misle, a koji su po Duhu, duhovno misle.«

Ali isti Apostol nastavlja:

»Mudrost tijela smrt je, a mudrost Duha život je i mir« (Rm 8, 5 sl.).

PROČISTITI SRCE

Da bi čovjeku, tom bespokojnom putniku, granulo božansko Sunce da bi obasjan njime našao žuđeni mir, ne preostaje nego staviti u djelo opomenu apostola sv. Petra koji piše očinski:

»Ljubljeni, opominjem vas kao došljake i putnike da se uzdržite od tjelesnih želja koje vojuju na dušu« (1 Petr. 2, 11).

Čovjek pročišćena srca posjeduje tajanstvenu moć osjećanja i proživljavanja Božje prisutnosti, neke vrste gledanja Boga ovdje na zemlji, što ga puni neopisivim mirom i veseljem, a što ostaje izvan spoznaje onih koji oholo i tjelesno misle. Sv. PAVAO piše: **»Mi smo hram Boga živoga, kao što reče Bog: 'Stanovat ću u njima, i među njima ću hodati, i bit ću im Bog i oni će biti moj narod'«** (2 Kor. 6, 16).

Osjećaj posjedovanja nečega božanskog u sebi i osposobljenje vidjeti Boga, najviše je što može čovjek poželjeti. Napredak u znanosti, iznašašća, samo su varijeteti i kurioziteti koji ne site srca i ne utažuju njegovu žeđ.

---

[127]) *L'homme, Dieu et le cosmos*, u Informations catholiques internationales, 143 (1961), 13 sl.

Kada čovjek pomisli da je došao vrhunac moći i sreće, jedno novo otkriće pokvari vrijednost svih prijašnjih i on upozna da se nalazi tek na prvoj stepenici, da je naprosto analfabeta.

Ljudski duh postojano i neodoljivo teži za istinom, samom istinom;

čezne za pravednošću i slobodom;

žudi nadasve za ljubavlju.

To sve nalazi u Bogu koji je najviša hipostaza istine, dobrote i ljubavi, sama ljubav (1 Iv. 2, 16), s kojom je nespojivo svako sputavanje i koja odbacuje svaki strah. (Isp. 1 Iv. 4, 18.)

Mi smo nužno prinuđeni tražiti istinu, pravednost, ljubav, jer smo kao djeca Božja (isp. 1 Iv. 3, 1) nužno upućeni na Boga koji nam se s tim darovima predstavlja i daruje. »U nama je«, kako reče kardinal FAULHABER, »bolna čežnja za Bogom kao za zavičajem«.[128])

»Blaženi čista srca! Ni noć, ni daljina ne mogu oslabiti njihova pogleda. Oni koračaju smireni kao nepomične zvijezde, očiju kao iz čarobnih priča« (KARLO VANSELOV).

Nazaretska Djevica, najčišća od svih Adamovih potomaka, gledala je na zemlji Boga.

Čeznula je za njim i gledala ga vjerom prije nego što ga je rodila tjelesno. **»Blažena koja si vjerovala«** (Lk. 1, 45) klicala je Elizabeta, izdižući njezinu vjeru kojom je obujmila Boga.

Nakon dovršena zemaljskoga tijeka postavljena je za sva vremena s odjećom od sunca i krunom od dvanaest zvijezda (Otkr. 12, 1) da iz srdaca zemaljskih putnika tjera mrak i da ih obasjava svjetlošću kojom se osposobljuje gledanje Boga.

Gledajmo u nju! S njezinom svjetlošću u oku ulazit će u našu dušu blažena nada i žuđeni mir.

Primjer:

MARIA MAURY, djevojka od 23 godine, uvijek je imala slab vid, ali već tri godine bijaše prošlo da nije vidjela ništa više. Vodili su je za ruku. Pet mjeseci bila je na liječenju u zavodu za slijepce u Tuluzi, ali najbolji je specijalista otpusti kao neizliječivu. Obavi devetnicu Gospi Lurdskoj i zamoli da je povedu u ono glasovito svetište. Istom što stigne tamo, pristupi na svete sakramente, a zatim pođe k pećini. Tu opere oči vodom. Pričini joj se da joj

[128]) *Stimmen der Zeit*, 20.

živi oganj pali oči. Snažno poviče, protrlja i stisne zjenice. Činilo joj se da tako osjeća olakšanje.

Malo po malo, otvarajući oči poče najednom zapažati predmete i osobe. Pogleda uvis i sasvim dobro vidje kip Bezgrešne i pročita riječi: »Ja sam Bezgrešno začeće.«

»Ja vidim! Ja vidim!« poče klicati sva sretna i zanesena.

Ovo čudesno zadobivanje tjelesnoga vida bilo je povod duhovnome prosvjetljenju i progledanju jednoga mladića koji kao trgovački putnik bijaše izgubio iz vida svoj konačni cilj tražeći u svjetskim stvarima smisao života. Onog jutra na stanici pozdravi on svoja dva druga rekavši im podrugljivo: »Idem tražiti zabavu gledajući čudesa kod lurdske špilje.« Rekavši to, grohotom se nasmije. Dospjevši do špilje, bi svjedokom ozdravljenja ove slijepe djevojke. Taj slučaj ga potrese i milost Božja ga dirne u srce tako te on progleda duševno i obrati se.

Vrati se svojim drugovima veseo i zadovoljan, ali bez ikakve podrugljive riječi ili smiješka.

— Ti imaš izgled obraćenika — rekoše mu drugovi.

— Daj pričaj nam o tome čudu!...

— Jest — odgovori mladić — vidio sam jednu djevojku kako je progledala, i Gospa, povrativši vid njoj koja je bila slijepa tjelesno, otvorila je oči moga srca. Vjerujem u čudesa, u Gospu! Ja sam obavio svoju vjersku dužnost, a vi ćete mi učiniti ljubav te nećete u mojoj prisutnosti govoriti protiv onoga što ja od sada vjerujem, ljubim, poštujem.«

Presveta Djevice, obučena u sunce, u čijoj se duši čistoj kao kristal odražava Bog i sva raskoš raja, svijetli uvijek našim očima da ne stavimo svoj cilj ni u što drugo izvan Boga i da ne tražimo drugog blaženstva izvan onoga što ga stvara i daje Bog u kome su sve savršenosti i bogatstva. Amen.

Cvjetić: Izmolimo pobožno 7 Slava Ocu Duhu Svetome da nas on na zagovor Majke Božje prosvijetli i vodi.

Uzdah: Majko Spasiteljeva, moli za nas!

29. »DAJ, DA ..... SRETNO ŽIĆEM PUTUJEMO«

POTREBA SIGURNE RUKE NA PUTU Stići konačnome cilju — jedini je smisao čovjekovu životu. Promašiti put do cilja — znači proigrati sreću za svu vječnost. Skrajna je nesreća za čovjeka smatrati dobrim ono što ga vodi u propast. Opasnost da budemo prevareni ili zavedeni to veća je što u sebi samima nosimo pobude koje nas odvraćaju od pravoga puta.

Tko nije utvrdio kao istinito ono što je napisao sv. PAVAO, taj neumorni putnik u širenju Kristove istine i ljubavi?

»Vidim«, piše on, **»drugi zakon u udovima svojim, koji se protivi zakonu uma mojega i zarobljava me zakonom grijeha koji je u meni«** (Rm. 7, 23).

Time biva razumljiva zebnja Marijina Pjesnika da ne zađe s pravoga puta;

posve je razumljiva njegova molba, vapaj:

»Daj, da ..... sretno (sigurno)
Žićem putujemo.«

TEŠKO PROBOJAN I VULKANSKI TEREN Iza kako je u zemaljskome raju čovjeka zavela i upropastila zmija, on nije u njoj dobio samo jednoga izvanjskog neprijatelja, nego je sam postao teško prodornim i vulkanskim terenom na kome se biju sudbonosni bojevi. »Peta kolona«, saveznik đavla, krije se u zloj sklonosti pale čovjekove naravi koja putem pohote puti, pohote očiju i oholosti života (1 Iv. 2, 16) diže u njemu bune i potpiruje požare. Sv. JAKOV apostol piše: **»Svakoga kuša vlastita požuda, koja ga vuče i mami«** (Jak. 1, 14). — **Otkuda ratovi i rasprave među vama? Otkuda ako li ne od pohlepa vaših koje se bore u vašim udima?«** (Isti, 4, 1.)

Unutrašnja opasnost je tolika te crkveni otac i naučitelj sv. AMBROZIJE tvrdi: »Najveća pogibao prijeti nam ne izvana, nego od nas samih. U istoj našoj unutrašnjosti vreba protivnik, u našoj unutrašnjosti krije se podstrekač na grijeh, unutra, ponavljam, u nama samima je skriven.«[129])

Gdje da kod takvoga stanja nađemo sigurnu ruku koja će nas provesti iz guštara i vulkanskog terena?

MARIJA NAS VODI SIGURNOM RUKOM

> U prvome pjevanju DANTEove Divina Commedia pjesnik potaknut i prosvijetljen milošću traži kako će se iz guste šume grijeha, koji udaljuju od Boga, uspeti na brijeg spasiteljske istine i kreposti. Najednom mu se suprostave tri divlje zvijeri: pantera, lav i vuk (pohota puti, oholost, požuda očiju). Pjesniku je prijetila opasnost da bude ponovno potisnut u nizinu grijeha i smrti. Tada mu iziđe ususret VERGILIJE (razum koji traži Boga), obećavajući mu da će ga kroz pakao (priznanje grijeha i njegovih posljedica) povesti na brijeg očišćenja (pročišćavanje od grijeha), odakle će ga BEATRICE (božanska ljubav) povesti u nebo do blaženog sjedinjenja.

Naša Beatrice, koja nas sigurnim putem i rukom snažnom vodi u nebo, jest Marija bez grijeha začeta. Pod njezinim je nogama **»zmaj onaj veliki, stara zmija koja se zove đavao i sotona, koji zavodi sav svijet«** (Otkr. 12, 9), budući da nad njom nikada ni za čas nije imao gospodstvo.

U njezinu biću unutra vlada savršen sklad i mir.

Kao protuustuk trostrukoj pohoti, koje nas razdiru i često nam presijecaju put do cilja, ona suprotstavlja svoje netaknuto i vječno djevičanstvo, svoju dezinteresiranost za zemaljsko blago — što nam svjedoči njezino siromaštvo, te svoju besprimjernu poniznost.

Ona je nebrojene izvukla iz gliba;

premnoge je dovela do najviših stepena svetosti i sjedinjenja s Bogom.

»Djelovati s Marijom i po Mariji tajna je ispravnoga puta u duhovnome životu, u pobjedi nad napastima, u izbjegavanju suprot-

---

[129]) *Hexam.* 1, 8, 31, PL 14, 140.

nih opasnosti koje se rađaju od navika, automatizma, prakticizma, apstraktizma, duševne frenezije. . , — kao što je to prikazao jedan učeni pisac (P. BERNADOT) . . . . Marijino djelovanje obuhvaća cijeli razvoj našega kršćanskog života. Ona nam u stvari daje po milosti Isusa i brine se za njegov rast u nama sve do zrele dobi u nebu.«[130])

SLIJEDITI MARIJU USKLADIVŠI SE PREMA NJOJ

Jedini je naš spas u tome da prihvatimo čvrstu Marijinu ruku.

Ali nije dosta prihvatiti ruku,

Treba i korak uskladiti s njezinim korakom;

treba prihvatiti i usvojiti ritam njezina srca;

treba cijelo biće dovesti u sklad s njezinim putem podjarmljenosti strasti.

»Zla strast«, kaže starozavjetni nadahnuti Mudrac, **»upropašćuje onoga koji je ima i izvrgne ga ruglu neprijatelja njegovih«** (Sir. 6, 4).

Zato »nemoj se igrati sa strašću da se ne bude ona igrala s tobom« (Wibbelt).

Veličinu i zamašnost pobjede nad strastima uviđao je i poganski svijet.

Na grobu velikoga rimskoga vojskovođe SCIPIONA AFRIČKOGA († 183 pr. Kr.), pobjednika nad Kartagom i Hanibalom, stajao je natpis: »Njegova najveća pobjeda bila je pobijeđena pohota.« — Da je ovu pohvalu zaslužio, kazuje nam jedna epizoda iz Scipionove vojne na Španjolsku. Nakon zauzeća španjolskoga grada Kartagene vojnici dovedoše svome vrhovnome zapovjedniku jednu otmjenu Španjolku vanredne ljepote. Scipion, međutim, zapovjedi da se zarobljena djevojka bez odlaganja vrati svome ocu i zaručniku. Taj gest napunio je udivljenjem iste surove rimske borce.

130) R. Spiazzi, *Maria nella spiritualità*, u Enciclopedia Mariana, Genova 1954, 523.

131) *Notizen* 18, 1, 26.

Nesigurnost, koja se osjeća na putu kojim ide naš svijet, posljedica je unutarnje disharmonije. Moderni čovjek, nezasitan života, okrenuo se posvema tijelu i materiji. Takav, pak, čovjek, čovjek koji žudi da posjeduje sve što pruža materijalni napredak, koji hrli za svim senzacijama, takav će se naći rastrgan, bez unutarnje harmonije, bez mogućnosti da nađe Boga. Otuda pijano bacanje na brzine, predavanje bezgraničnoj slobodi, odbacivanje svih ograničenja putem zabrana, odbacivanje svih nepromjenljivih normi;

otuda sve u neprekidnom strujanju, udaranje relativnosti svim vrednotama bez prihvaćanja Vječnog, Apsolutnog, Nepromjenljivog.

Ako se ikada osjećala potreba sigurne ruke, danas se osjeća najviše.

Presveta Djevica nam tu ruku pruža. I put nam kazuje kojim ćemo sigurno doći do cilja uskladivši, kako je rečeno, svoj korak s njezinim i ritam srca s onim njezina srca. To se postizava putem askeze, čiju potrebu ističu danas ne samo svećenici nego i liječnici i tehničari.[132])

Prihvatimo ruku koju nam pruža draga nebeska Majka!

Odazovimo se pozivu apostola Marijine slave sv. BERNARDA:

»O ti, pa bio ne znam tko, koji shvaćaš da te u ovom životu, više nego što stupaš nogom po zemlji, neprestance tamo-amo bacaju valovi i oluje, ne odvrati svoga pogleda od ove sjajne Zvijezde ako nećeš da se utopiš. Ako se dignu vjetrovi napasti, ako naiđeš na grebene nevolja, pogledaj na Zvijezdu, zazovi Mariju!

Ako srdžba, ili lakomost, ili požuda tijela, prijete lađici tvoje duše, pogledaj na Zvijezdu, zazovi Mariju!

Ako prestrašen težinom svojih grijeha, smućen zbog ružnoće svoje duše i prestravljen pred Božjim sudom osjetiš da te zanose vrtlozi žalosti i bezdan očaja, misli na Mariju!

U pogiblima, u tjeskobama, u sumnjama, misli na Mariju, uteci se Mariji! . . . .

Idući za Marijom, nećeš skrenuti s puta;
zazivajući je, nećeš pasti u očaj;
misleći na nju, nećeš pogriješiti;
pod njezinom zaštitom ničega se nećeš bojati;
pod njezinim vodstvom nećeš se umoriti;
ako ti ona bude milostiva, cilj ćeš postići.«[133])

132) D. Thalhammer, *nav. čl.*, 243.

133) *Homilia II super Missus est.*

Primjer:

Slučaj se zbio prilikom poznatoga Napoleonovog povlačenja iz Rusije. General grof CONTARD, kojega je Napoleon uvelike cijenio, bijaše uspio svladati velike poteškoće i kroz jednu šumu utre i osigura put svojim trupama. Iza kako je izvršio sve pripreme i svoje trupe stavio u pokret, sav iscrpljen i slomljen od napora baci se na jedna kola svoje artiljerije i usne tvrdim snom. San obvlada također vojnikom koji je upravljao kolima, i konji skrenuše s puta i odijeliše se od trupa ostale vojske. Nakon izvjesnog vremena vojnik se probudi i bi sav smeten i zaprepašten kada se našao usred oblaka mećave snijega koji je zatrpao svaki trag puta. Probudi generala i ovaj odmah skoči sa kola da bi se orijentirao i pronašao smjer kojim su krenule njegove trupe. Prisluškivaše ne bi li čuo kakav šum; vikao je i dozivao iz svega glasa, no sve bijaše beskorisno. Jedan neizmjerno velik bijeli pokrivač snijega zastro je polja i unaokolo vladala je grobna tišina. Generala obuze smrtna tjeskoba, ne toliko radi sebe, koliko radi trupa za koje je bio uzeo odgovornost. U tome času smrtne tjeskobe obrati se presv. Djevici koja je jedina među svim izgubljenim Adamovim sinovima *»našla milost u Boga«* (Lk. 1, 30) i put spasenja cijelom Adamovu potomstvu. Padne na koljena i poče moliti u onoj očajnoj samoći usred gustih oblačina mećave. Nakon odulje molitve, hoteći ustati, opre se rukama o snijeg. Ruka mu propadne do tla. I gle! Ustavi se upravo na jednome svježem tragu od kola koja su onuda prošla. Grozničavom žurbom vojnik razgali snijeg i general ustanovi tragove kola, čavala i raznovrsne prtljage svoje artiljerije. Bio je siguran da je to put kojim su prošle njegove trupe i, dosljedno da se nalazi u ispravnom pravcu. Nakon nekoliko sati sastao se opet sa svojim trupama. Gospa mu je otkrila i osigurala put. Spasio se on i njegove trupe.

Primjer nama u koga imamo gledati usred velike svjetske nesigurnosti i moralne zamračenosti.

Cvjetić: Obavimo ispit savjesti da upoznamo da li nas naše težnje vode k Bogu ili kojoj god stvari izvan Boga. Tada stvorimo odluku da ćemo sve što činimo činiti u vidu slave Božje i spasenja naše duše.

Uzdah: Majko dobra savjeta, moli za nas!

30. »DAJ DA... K SPASU PRISPIJEMO U VESELJE VJEČNO«

ŽUDNJA ZA POSJEDOVANJEM BOGA

Sve molbe i čežnje koje su izražene u himnu »Zdravo, Zvijezdo mora« dosižu svoj vrhunac i izlijevaju se u posljednju najvišu i najžarču molbu i čežnju izraženu stihovima:

»Daj da...
K Spasu prispijemo
U veselje vječno.«

Prema latinskom tekstu Pjesnik od presv. Djevice prosi milost da bismo se mogli vječno radovati gledajući Isusa:

»Ut videntes Iesum
Semper collaetemur.«

Vječno gledanje i posjedovanje Boga tvori smisao čovjekova života i bit njegova vječnoga blaženstva.

SMIRENJE SAMO U NAJVIŠEMU

Poznato je kako se sv. AGUSTIN, jedan od najvećih genija, tražeći pokoj srcu obraćao svim vidljivim stvarima. Ali on, taj bespokojni putnik s razbuktjelim ognjem najnižih strasti i najviših čežnji, govori o razočaranjima na koja je pri svome lutanju naišao.

— Upitah zemlju, piše on, da li je ona koju moje srce ljubi, i odgovorila je:

— Ja nisam.

I sve štogod se na njoj nalazi isto mi prizna.

Upitah more, i bezdane, i živa bića koja u njima vrve, i odvratiše:

— Mi nismo tvoj Bog. Traži ga povrh nas!

Upitah zrak i vjetrove, i cijeli uzduh sa svojim stanovnicima reče mi:

— Prevario se Anaksimen (koji je zrak proglasio bogom); mi nismo Bog.

Upitao sam nebo, sunce, mjesec, zvijezde:

— Ni mi nismo Bog kojega tražiš — rekoše[134]).

Tko je dakle, konačno taj NETKO kojega je tražilo Agustinovo srce i s njime ga traži svako srce, ne nalazeći smirenje dok ga ne nađe?

To je BOG koji sadrži svu i samu istinu, ljepotu i dobrotu.

On je taj Najviši za koga je nemirno Agustinovo srce, izmoreno od lutanja, moglo da ustvrdi: »Nemirno je srce naše dok ne otpočine u tebi!«[135]).

Spoznati njega i ISUSA KRISTA tvori najviši smisao čovjekov; tvori najpuniji život:

»A ovo je život vječni«, kaza Krist u opraštanoj molitvi Ocu,

»da spoznaju tebe, jedino pravoga Boga, i koga si poslao, Isusa Krista« (Iv. 17,3).

Kao što meteor, koji se oteo sili teži, ne ustavlja se dok ga jedna jača sila opet ne privuče, tako i naše srce ostaje nemirno i bespokojno dok se ne preda gravitacionoj sili središnjeg i vječnoga Sunca-Boga, u kome je punina života i u čijem ćemo svjetlu gledati svjetlo (Ps. 35,10).

KRIVI PUTOVI

Tragedija je premnogih ljudi što sreću i smisao života traže na periferiji, a ne u centru.

Isti sv. AGUSTIN nakon mnogo lutanja uzdiše:

»Krivih li putova! Jao nesmotrenoj duši koja, udaljujući se od tebe, Bože moj, ufa se naći nešto bolje od tebe! Vrti se i okreći se na leđa, na bokove, na trbuh, sve je tvrdo. Samo si ti pokoj. I ti si tu. Ti je izbavljaš iz kobnoga bluđenja; ti nas stavljaš na put, tješiš i govoriš:

Trčite, ja ću vas držati, ja ću vas dovesti do cilja i ja ću vas ondje osloboditi.«[136]).

134) *Confess.* X, 8, 2.
135) *Confess. I,* 1, 1.
136) *Confess.* VI, 16, 3.

»Naša je domovina Bog«, kaže sv. BERNARD, »beskrajnno obitavalište svih blaženih duhova; Bog, koji je istina, mudrost, snaga, vječnost, najviše dobro.«[137]).

Dosljedno: promašen je svaki put koji ne vodi k tome najvišem cilju;

proigran je život koji nije doveo do blaženoga gledanja Boga.

»Naša je domovina Bog«, kaže sv. BERNARD, »beskrajno obitavalište s našim konačnim ciljem. »Čovjekov kulturni rad«, piše teolog KREBS, »ne smije biti rastavljen od priprave na vrhunaravni cilj uzimanja udjela u Božjem životu... Zašto je«, pita on, »tako malo prave kulture u duševnome životu čovječanstva? Premalo je razumijevanja za vrhunaravni karakter naše životne zadaće u nama. Mi nemamo da biramo između dva poziva: jednoga za nebo i drugoga jednakopravnog za zemlju. Mi imamo samo jednu jedinu životnu zadaću u pravome smislu riječi. Naš je poziv na nebeski život, tj. na udioništvo u vječnome Božjem blaženstvu... Svi pokušaji stvaranja jedne čisto ovozemne kulture osuđeni su na krah.«[138]).

»Samo se ono zove napredak«, kaže KREITEN, »što nas vodi bliže k cilju.«

»Sav progres, sav »hod čovječanstva«, da bi uistinu bio dostojan toga imena, na bilo kojem području se on ostvario, ima se promatrati pod ovim ciljem koji ima biti to lakše postignut što on tvori jedino pravo dobro za čovjeka. Pošto se Božji plan za čovjeka ostvario u vremenu i pošto se još uvijek ne da ostvariti izvan Isusa Krista, sasvim nužno i logično k r š ć a n s k i s m i s a o p r o g r e s a leži u pomaganju ostvarenja toga plana.«[139]).

ŽURIMO SE K JEDINOME PRAVOM CILJU

Iz svega se vidi da je naš život na zemlji život putnika, vožnja morem. Sve je postignuto ako smo ispravno usmjereni i ne zastanemo na putu.

»Teška je i opasna vožnja po moru. Često je uzburkano. Tada more buči i diže se udarajući o pećine i bregove, izbacujući iz sebe školjke i alge, a predmete što su na obali odvlači za sobom. Takve su u životu bure, kušnje i borbe. (GRGUR NAZ.). No nije daleko pristanište, pristanište mira i sreće. Brod plovi i plovi, i gle, život

137) *De Consderat.* V, 1, 2.
138) *Dogma und Leben,* I, 286 sl.
139) G. R e m y, *De la création à l'ère atomique,* Paris 1951., 176.

je za nama — praenavigavimus vitam! Kao što se uz more gube livade i mjesta, tako su iščezli dani i sada se pokazuje pred nama sretno pristanište. Tamo je domaći brijeg, tamo je kraj za kojim je kroz sve dane čeznulo naše srce. O pristanište vječnoga blaženstva! kliče sv. AGUSTIN. Blago onima što s opasnoga mora života stignu tebi, o Bože, koji si najsigurnije pristanište! Žurimo se, braćo! Čemu oklijevati? Pripravimo hranu. Naša je lađa vjera i drvo svetoga križa. Naše je sidro kršćansko ufanje. Pritegnimo konopce kreposti! Raspnimo jedra ljubavi! Molimo za pogodne vjetrove Božje riječi. Iscrpimo vodu grijeha sa dna svoga srca. Naša pomoć neka bude milost Kristova! Naš glas slatka pjesma Aleluja. Ne bojmo se! Valovi su svjetovne sile. Ali uzdajmo se! Mnogo ih je već prebrodilo to more, mnogi su već u vječnoj i presretnoj domovini!«[140]).

OČIJU UPRTIH U MARIJU

Svi koji su spašeni, spašeni su posredništvom presvete Spasiteljeve Majke. Kao što nam je dala početak spasenja privolom da postane Spasiteljevom Majkom, tako po njoj istoj imamo i dovršenje spasenja gledanjem Boga u blaženoj domovini. Ona ostaje nepomična Zvijezda, jer je nepromjenljiva volja Božja da nam sve dade po Mariji (Sv. BERNARD).

Majka je **»svete nade«** u kojoj je pohranjena
»milost svega puta i istine...,
sva nada života i kreposti« (Sir. 24,24 sl.).

Ona se ne može iznevjeriti svojoj misiji ako smo je kako treba zazivali: »Poslije ovoga progonstva pokaži nam Isusa, blagoslovljeni plod utrobe svoje **(Zdravo Kraljice)!**

Primjer:

Bilo je to g. 1850. U pariškoj bolnici ležao je bolestan mladić ANDRIJA AEDMAN, porijeklom iz Švedske, a zanimanjem slikar. Došao je u Paris radi bolje izobrazbe u svojoj struci, ali radi bolesti morao je u bolnicu. I tu je ležao daleko od domovine, bez sunarodnjaka, zapušten od drugova. Milosrdna sestra i jedna dobrohotna gospođa skrbile su se za njega. Umjetnik nije mogao shvatiti što je potaklo dobru gospođu da se zauzme za njega. On je kod kuće čuo iz Evanđelja zapovijed: »*Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe*« (Mt. 19, 19), ali djelotvornu ljubav nije iskusio. Bio je protestant. Kada ga je jednoga dana ta gospođa poticala da se moli, da se ufa u Krista, da se uteče bl. Dj. Mariji, on će joj srdito: »Ja nisam katolik. Ja se molim Kristu, ali Mariji nikada.«

Pobožna gospođa nije bila tim govorom tuširana. Mislila je: umjetnik je dobroga srca i on će spoznati svoju zabludu. Zamoli ga neka bi joj učinio barem tu uslugu da objesi o vrat medalju preč. Srca bl. Djevice i da bi svakoga dana izmolio molitvu sv. Bernarda: »Spomeni se, o predobrostiva Djevice!« Bolesnik joj rado udovolji molbi. Doskora privoli također da smije k njemu doći svećenik, ali pod uvjetom da mu o vjeri ne govori ništa. Gospođa zadovoljna tom privolom, pozove svećenika Segura. Prvi posjet potekao je da o vjeri nije bilo ni riječi. Drugog dana bila je već riječ o Kristu, o Mariji, o sakramentima, o nebu. Slikar AEDMAN, ganut riječima punim ljubavi, počne plakati kao malo dijete i reče: »Tako nešto nisam nikada čuo. Vi ste moj anđeo, moj brat, moj otac!« Svećenik Segur pouči bolesnika o vjerskim istinama koliko je to bilo moguće. Sestra upozori svećenika da je bolesnik pri kraju života. Tada svećenik reče bolesniku: »Vi ste u duši već katolik. Hoćete li da i izvana pripadnete katoličkoj Crkvi?«

Nakon velikog boja u duši AEDMAN odvrati: »Ja bih rado. Ali što će reći moja majka?«

»Što ima da reče?« odvrati svećenik. »Ako čovjek spozna zabludu, dužnost mu je ne obazirati se ni na koga, nego bez obzira prigrliti istinu.«

Bolesnik je pristao. Nakon dovršenog obreda primanja bolesnik zagrli svećenika i počne klicati »Moj Oče, moj Oče, moj Oče! Ja vjerujem sve, sve! O kako je Bog dobar! Sve mi je oprostio! On ljubi mene, ja ljubim njega. Nikada u životu nisam bio tako sretan i veseo. Hvala Mariji što me je dovela u bolnicu!«

Sutradan, 1. prosinca 1850., ANDRIJA AEDMAN je pod vodstvom Marije Zvijezde mora ušao u blaženu vječnost.

Obaviti tminama i bacani valovima gorkog mora života upiremo svoj pogled u tebe, o Marijo! Ti si nam jedina zraka nade da ćemo ući u svjetlost bez sjene;

da ćemo kušati slast blaženoga života na nebu;

da će tu naše nemirno srce naći jednom pokoj.

Kroz ove tmine i uzburkano more budi nam Zvijezda vodilja dok ne stignemo tamo gdje ti boraviš s tvojim Isusom;

gdje ćemo svoj himan »Zdravo, Zvijezdo mora« završiti stopivši svoj glas s hvalospjevom nebeskih četa, kličući:

[140]) Kod A. Ušeničnik, *Filozofija života*, prev. Đ. Gračanin, Mostar 1922, 107.

»Ocu Sinu s njima
Duhu Svetom dika
I čast prevelika,
Ista slava trima. Amen.

Cvjetić: Odlučimo sutra, posljednjeg dana ovoga mjeseca, iskazati čast bl. Djevici pristupom na sv. sakramente. Izmolimo i zdravomariju za obraćenje grešnika.

Uzdah: Kraljice neba i zemlje, moli za nas!

31. KRALJICA NEBA I ZEMLJE NAŠ IDEAL I VODIČ DO SPASENJA I SLAVE

ŽIVOT U NISKOSTI, BEZ VIŠIH IDEALA

Naše doba nosi biljeg života po tijelu, gramzljivosti za materijalnim dobrima, nastojanja za ojačanjem svoga zemaljskoga položaja i svjetskoga ugleda nad drugima ili na štetu drugih.

Na početku prodora kršćanske misli i kršćanskih ideala u svijet sv. IVAN apostol kratko sažima ocjenu svijeta s kojim se suočilo evanđelje kada piše: **»Sve što je u svijetu, požuda je tijela, požuda očiju i oholost života«** (1 Iv. 2,16).

Ili, kako se isti sv. IVAN još kraće izražava: **»Sav svijet leži u zlu«** (1 Iv. 5,19).

Kristova istina i Kristova milost očitovala se jače unatoč svemu pokvarenome mentalitetu svijeta. Isti sv. IVAN, koji je dao tako zastrašujući sud o svijetu, koji je podržavao nazor suprotan Kristovu, mogao je da piše: **»Pobjeda, koja pobjeđuje svijet, jest vjera naša«** (1 Iv. 5,4).

Ali ljudi su se navraćali na život po tijelu. I nakon tolikih prodora milosti naša epoha nosi na sebi oznake koje je Apostol naroda, sv. PAVAO, nabrojio svome vjernome učeniku Timoteju kada mu je pisao: **»U posljednje će dane nastati vremena teška: jer će ljudi biti samoživi, lakomi, hvališe, oholice, psovači, nepokorni roditeljima, nezahvalni, opaki, neljubazni, nepomirljivi, klevetnici, neuzdržljivi, nemilosrdni, okrutni, izdajnici, drzoviti, naduveni, koji više mare za slasti nego za Boga«** (2 Tm. 3,1—4).

Naš svijet ima onu istu potrebu koju je osjećao i svijet prvoga kršćanskog doba: ima potrebu prodora Duha Božjega i njegove milosti u materijalno i tjelesno čovjekovo shvaćanje;

ima potrebu viših, nebeskih ideala;

osjeća se potreba da jedno netaknuto više biće zalebdi nad poljanama čovječanstva na kojima carstvuje trostruka pohota koja nad ljudima vrši tiransku moć: obarajući ih u putenost, zemaljski prah i stvarajući među njima metež;

biće koje je živjelo na zemlji, ali ne leži pobijeđeno na zemlji;

biće u kome je iznijela pobjedu milost nad strastima, duh nad materijom;

biće prožeto nebeskim težnjama i u posjedu nebesa...,

pa da čovjeku ulije vjeru da njegova sudbina nije da leži pobijeđen od strasti, nego, slijedeći njezin put, da dijeli s njome i slavu pobjede.

MARIJA SHRANIŠTE MILOSTI I SLAVE

Sv. IVAN u knjizi Otkrivenja, najavljujući strašni prividni poraz koji će zvijer iz mračnih bezdana nanijeti kraljevstvu Božjemu na zemlji, gazeći istinu i ćudorednost, nad svom prašinom i lješinama pobijenih ukazuje najednom u slavi spašenu pravednost i svetost:

»I otvori se hram Božji u nebu«, piše sv. IVAN **»i vidje se korablja zavjeta njegova u hramu njegovu«** (Otkr. 11,19).

Presveta Djevica je ta »Korablja zavjetna«, kako tumači sv. ILDEFONS[141]).

»Ona je«, kako se izražava crkveni otac i naučitelj sv. ATANAZIJ, »Arca sanctificationis« — »Korablja posvećenja«[142]).

»Korablja zavjeta Božjega, na nebo uznesena, pozlaćena izvana krepostima, iznutra izrađena od najčistijega zlata veličanstva (slave Božje).«[143]).

»Ona je«, kaže sv. BERNARDIN SIENSKI, »mistična Korablja. Kada je bila uznesena u nebesko kraljevstvo, umanjena je i raspršena moć đavla.«[144])

Kako piše jedan znameniti teolog, presv. Djevica je »Korablja posvećenja, kojoj je služba strah zadavati neprijateljima, satirati sotonsku moć, poniziti oholice, smesti nevjernike, tješiti pobožne, dobročinstvima obasipati svoje privržnike, čuvati poklad, pritjecati u pomoć na smrti.«[145])

I opet jedan znameniti teolog ovako sažima značenje ovoga blagoslovljenoga shrništa za ljude: Ona je »presveta Korablja koja nam u pogiblima pruža veliku pomoć, u dvojbama savjet, u suprotivštinama veliku utjehu i prosi za nas božanski blagoslov.«[146])

KRALJICA OVJENČANA KRUNOM SLAVE I POBJEDE

Već radi samih ovih vrednota, kojima ovaj izabrani izdanak pliva nad općom poplavom grijeha, presv. Djevica ima pravo te bude smatrana kraljicom.

Tko je od nje čistiji?

Tko je od nje plemenitiji?

Tko se većma nego ona svetošću izdiže nad svima?

Ali bl. Djevica nije kraljica samim odlikama kojima se izdiže nad svima, nego je to i p r a v o m.

Temeljno pravo na titul Kraljice izvire njoj iz činjenice materinstva božanskoga Kralja, Kralja svemira i Otkupitelja ljudskoga roda.

Veliki papa LAV XIII zanosno slavi pravo presv. Djevice na kraljevski titul kada piše:

»Dok postaje Majka (Sina Božjega), bez oklijevanja sebe naziva službenicom i takvom se legitimira. I kao što je sveto obećala, sveto i spremno već od toga časa utvrđuje trajnu zajednicu života sa svojim Sinom Isusom koliko u radosti toliko u plaču. I tako je ona imala dospjeti do takvih visina slave do kojih neće nikada doći nijedan čovjek ni anđeo, jer se nitko neće moći porediti s njome u krepostima i zaslugama. Tako će njoj pripadati kruna neba i zemlje jer je imala postati nepobjediva Kraljica mučenika. Tako je imala zasjesti zauvijek okrunjena, uz svoga Sina, budući da je postojano za vrijeme cijeloga života, na poseban pak način na Kalvariji, imala piti kalež prepun gorčine.«[147]).

Marijanski papa, PIJO XII, kojemu dugujemo današnji blagdan Kraljice neba i zemlje, ističe kako bl. Djevici u ovisnosti i podređenosti s Isusom, Kraljem vjekova, taj titul pripada iz razloga

141) *Serm. 1 de Assumpt. B. V.*
142) *Oratio in Purificat. B. V.*
143) Sv. Ildefons, *nav. mj.*
144) *Serm. de Assumpt. B. V.*
145) Ernestus Prag. u *Mariale*, gl. 114.
146) Bernard. de Bustis, *Serm. 5 de Concept.* B. V.
147) Enc. *»Magnae Dei Matris«*, 8. VIII 1892.

milosti, božanskog rodbinstva kao i zato što je na taj titul stekla pravo.«[148]).

Kao što je Bog, stvorivši sve stvari, Otac i Gospodar svih ljudi, tako je i bl. Djevica Marija, obnavljajući sve stvari svojim zaslugama, Majka i sveopća Kraljica... milošću koju je stekla.«[149]).

I sada ništa ne priječi da nju gledamo u Ženi koju sv. IVAN u Otkrivenju povezuje s Korabljom zavjetnom, predstavljajući je uzvišenom, divnom i neodoljivom veličanstvom i silom kada piše:

»Veliki znak pokaza se na nebu: Žena obučena u sunce i mjesec pod nogama njezinim, i na glavi njezinoj kruna od dvanaest zvijezda« (Otkr. 12,1).

»Njezino je kraljevstvo široko koliko i njezina Sina i Boga«, kaže sv. O. PIJO XII, »pošto ništa nije izuzeto njezinu gospodstvu. Zato je Crkva pozdravlja Gospodaricom i Kraljicom anđela i svetaca, patrijarha i proroka, ispovijedalaca i djevica. Iz istoga razloga pozdravlja je Kraljicom neba i zemlje, slavnom i predostojnom Kraljicom svemira, i poziva nas da je zazivamo danju i noću među uzdisajima i suzama kojih je ovo progonstvo puno: »Zdravo Kraljice, Majko milosrđa, živote, slasti i ufanje naše.«[150]).

U NASLJEDOVANJU OTVOREN PUT SVIMA

Veličanstvena i strašna je vizija presv. Djevice u svojstvu Kraljice neba i zemlje;

veličanstvena za ljude;
strašna za đavla i »silu tame.«

Ona krije sve darove i milosti koje su nam potrebne da se oslobodimo ropstva i poniženja pa da živimo životom koji se dolikuje pozivu čovjeka: Korablja je i shranište najuzvišenijih dobara;

moćna je da nam osigura put, jer zadaje strah đavlima i pred njom uzmiče sva sila tame.

Otvoren je svima put njezina nasljedovanja, jer se kao **»službenica Gospodnja«** (Lk. 1,38) vjernošću u malim stvarima popela do najviših vrhunaca nebesa.

Kada je ponizna i priprosta nazaretska Djevica živjela na zemlji, mnoge su se ljepotice takmičile u ljepoti, mnogi su bogataši gomilali velika bogatstva, otimala su se kraljevstva, osvajala su se prijestolja, pisala su se velika djela, stvarale su se umjetnine, održavale su se olimpijade, rvalo se na život i smrt u cirkusima, trostruka požuda čovjeka je nagonila na najsmjelija i najsramotnija djela radi kojih su ljudi jednako slovili kao heroji i svjetski velikani, a ostajali su i dalje ležati u blatu ili u prahu... Njihovi grobovi govore o čovjekovoj nemoći da tim putem dođe do prave veličine. Ona pak koja je sebe proglasila »službenicom Gospodnjom«, i koja se očitovala najsavjesnija u ispunjenju najsitnijih dužnosti, obdarena je slavom kakvo čovjekovo oko nije vidjelo. S dušom i tijelom uzvišena je nad sva nebesa.

I zemlja, i sva zemaljska ljepota, i bogatstvo, i slava ispod nje su.

Pod njezinim su nogama.
Ispod nje su i sunce, i mjesec, i zvijezde, i sav svemir.
Ispod nje su i anđeli od najnižih do najviših.
Nad njom je samo nestvorena veličina i svjetlost — Bog.
Tko da ne uzme za ideal nju kao tako uzvišenu?
Tko da ne udari putem koji nam ona ukazuje?

Kome bi bio nepristupačan put poniznosti, čistoće i savjesnosti u malim stvarima kojim je ona dospjela do najviše slave?

Postoji li dijete, djevojka, mladić, zaručnik, zaručnica, otac, majka, učen ili neuk, siromah ili bogataš, podanik ili kralj koji bi rekao da malo obećava ili da mnogo traži?

SVIJETU NEMA SPASENJA IZVAN PUTA KOJI UKAZUJE PRESVETA DJEVICA

Mjesto da se reče da je primjer, koji nam daje presv. Djevica, nesuvremen ili da našoj epohi, opojenoj napretkom, premalo obećava, istina je, da Marija, kao za sve minule vjekove, ostaje posrednica spasenja i za našu »atomsku epohu.«

Daleko većim pravom nego izgladnjeli nekoć egipatski narod upućen na Josipa ili na smrt osuđeni židovski narod na Esteru, naš svijet ima da se usmjeri prema ovoj svijetloj nebeskoj Zvijezdi, prema Ženi obučenoj u sunce sa zvezdanom krunom na glavi i ima da joj poviče:

»Spasenje je naše u tvojoj ruci!« (1 Mojs. 47,25).

U bajnim Gorjancima ima neka guštara zvana »gluha loza« u kojoj se ne čuje nikakav glas. Nad njom stoji

148) Radijo-poruka 13. V 1946.
149) Eadmer citiran u *»Ad coeli Reginam«*.
150) Radijo-poruka 13. V 1946.

tužno kao obješeno krvavo sunce, koje, međutim, pali kao pakleni plamen. Kad čovjek slučajno zaluta u tu »lozu«, ne zna više ni kuda ni kamo da krene. Što više: i sjenu svoju izgubi te misleći da se kreće naprijed, hoda neprestano unaokolo.

U takvu je »lozu« zabludio moderni čovjek. Čezne za srećom, a sva mu je sreća, koju traži, neko zamamljivanje što ga opija. Ako mu je, kako negdje veli DOSTOJEVSKY, to da diše cio život, razumije se da onda živi. No čim samo za tren pomisli čemu živi, već je nesretan.[151]).

Takav čovjek u bolnome očaju govori sa OTONOM ŽUPANČIĆEM:

V moji deželi ni cest,
Na mojem nebu ni zvezd,
V mojih očeh — temà,
V moji duši — bolest« **(Čaša opojnosti).**

Lijek je očaju prihvatiti put poniznosti i savjesnosti koji se u presv. Djevici ukazao prikladan da nas dovede do neshvatljive istinske veličine i slave.

Put našega svijeta ne vodi k veličini i sreći, pa nosilo naše doba i bučniji epitet od onoga »atomskoga«. »Ljudi će se uvijek tući da udovolje svojim strastima, i kada su im udovoljili, čovjek ostaje i dalje nesretan; u službi strasti, oni postaju zli; oni se tuku, uništavaju jedan drugoga; oni izmjenično jedan drugoga bacaju u ropstvo. A kada robu, koji se tuži na loši postupak, uspije da strese sa sebe jaram i kucne čas da postane gospodar, on postaje okrutan kao i drugi. Udovoljavanjem strasti ne postiže se ništa, ako nema u isto vrijeme nešto i u srcu.«[152]).

Nakon svega ovoga nije li suvišno isticati kako od presv. Djevice prikladnijeg puta k spasenju ne samo da nema nego i ne može biti?

Neka se na njezinu pojavu pogase sva svjetla!

Neka utihne galama s polja svjetskog takmičenja i utrka za veličinama. »V e l i k i z n a k« koji se na početku naše ere ukazao na nebu ostaje isti za sva vremena;

znak: »Ž e n a o b u č e n a u s u n c e« s mjesecem pod nogama, ovjenčana krunom od dvanaest zvijezda.

[151]) A. U š e n i č n i k, *Filozofija života*, 59.
[152]) J. Leclercq, *Valeurs chretiennes*², Tournai 1953, 98.

P r i m j e r:

Jedan mladić ovako označuje svoju pobožnost prema presv. Djevici i njezino značenje za njegov život: »Često se iz moga srca izvinuo duboko osjećajni pozdrav Mariji, često je to bilo ushićenje, radosna zahvalnost Bogu u meni što je nju tako čistu očuvao i tako visoko postavio. Za mene Marija nije puka žena kojoj iskazujem viteško službu. Ona nije ni samo ljubazna majka. Istina, i takve osjećaje njegujem ja prema njoj. Ali najviše me se doima misao na Zvijezdu mora kojoj se utječem molbom: 'P o m o z i n a m, o M a r i j o, n a ć i I s u s a, p o m o z i!' Prije svete Pričesti uvijek se obraćam Mariji s molbom da isprosim savršenu pobožnost. Za me je Marija Zvijezda mora koja u burnim godinama moga mladoga života svijetli u krasoti i sjajnosti. Marija je za mene sadržaj nečega uzvišena i svetoga. Obuzima me neopisivo veselje kada joj mogu upraviti pozdrav: 'Zdravo Marijo!'

I za nas si ti, o presveta Djevice, sadržaj svetosti i uzvišenosti, jer je u tebi boravio sam izvor svetosti i veličanstva, ISUS KRIST, tvoj Sin, naš otkupitelj i Bog.

Dok nas motriš ovako pogažene u prahu i blatu, mi ti puni pouzdanja govorimo: »S p a s e n j e j e n a š e u t v o j o j r u c i.«

P o v u c i n a s z a s o b o m, uzvišena Kraljice!

Dovedi nas na tvoje putove, kojima se dolazi do oslobođenja, do veličine i slave beskonačne.

Pomozi nam naći ISUSA i u njemu naći ćemo smisao **života.** Amen.

KRALJICE NAŠA, moli za nas!

SADRŽAJ

Str.

Riječ pisca uz izdanje ove knjige — — — — — — — — 3

1. MARIJA I MI — — — — — — — — — — — — — — 5
U znaku mjeseca svibnja 5. — Prolaznost svibanjskih čari 5. — Baba vračara 6. — Ljepša i stvarnija od svibnja 7. — Bezgrešna naš ideal 8. — Primjer 8. — Cvjetić, uzdah 9.

2. MARIJA I DJETINJSTVO — — — — — — — — — — 10
Značenje djeteta 10. — Blažena Djevica kao dijete u legendi 11. — ...i stvarnosti 11. — Našoj gigantskoj epohi potrebna djetinja duša tipa bl. Djevice 13. — Djeco! Ponosna budite! 14. — Primjer 14. — Cvjetić, uzdah 15.

3. MARIJA I MLADENAČKA DOB — — — — — — — — — 16
Ono što nije legenda 16. — Dodirna točka sa mladenačkom dobi 17. — Dostojanstvo i veličina čovjeka vjernika 18. — Zamjena živoga Boga mrtvim idolima 19. — Primjer 19. — Cvjetić, uzdah 20.

4. FOTOGRAFIJA IZ MARIJINA DJEVOJAŠTVA — — — — 21
Žena obučena u svjetlost 21. — Svjetlost — slika savršenosti 22. — Jedinstvo u mnogostrukosti 22. — Točka u kojoj se usklađuju suprotni smjerovi i nalazi središte 23. — Crne sjene i svijetle nade 24. — Primjer 24. — Cvjetić, uzdah 25.

5. PONIZNOST U VELIČINI, VELIČINA U PONIZNOSTI — — 26
Što je u cijeni danas? 25. — Marijina veličina usred obožavanih veličina 26. — Najmanje shvatljiva krepost 27. — Poniznost u privlačivu svjetlu 27. — Čini poniznosti 28. — Primjer 29. — Cvjetić, uzdah 30.

6. ČVRSTOĆA U NJEŽNOSTI — — — — — — — — — — 31
Nježnost, ne raznježenost — odlika bl. Djevice 31. — Oslon nježnosti mora biti jakost 31. — Rekordi bezumlja 33. — Velebni lik čvrstoće i karaktera u bl. Djevici 33. — Bl. Djevica najsvjetliji uzor mladeži 34. — Primjer 34. — Cvjetić, uzdah 35.

7. MARIJINI IDEALI I IDEALI MLADEŽI — — — — — 36
Bl. Djevica među mladeži našeg doba 36. — Spasiteljska usmjerenost života bl. Djevice 37. — Površni tjelesni ideali ne vode ničemu 38. — Treba izvršiti obrat u prosuđivanju vrednota 39. — Primjer 39. — Cvjetić, uzdah 40.

Str.

8. PRESVETA DJEVICA CVIJET MEĐU ZARUČNICIMA — — 41
Uzor zaručnicima 41. — Legenda o zarukama bl. Dj. Marije 41. — Razlog Marijinih zaruka 42. — Svjetlost iz zemaljskoga raja 43. — Brak osnovan na duhovnome temelju 43. — Pobudan primjer 44. — Primjer 45. — Cvjetić, uzdah 46.

9. NAJIDEALNIJI BRAČNI PAR — — — — — — — — 47
Ideal supruzima 47. — Kroz kušnje i bure rame uz rame 48. — Josipova vjernost 48. — Marijina ljubav 49. — Tajna sreće nazaretskoga para i svakoga bračnoga para 49. — Primjer 50. — Cvjetić, uzdah 50.

10. MAJKA BOŽJA I DUHOVNA VELIČINA MAJKE ČOVJEKOVE 51
Božje materinstvo središnja točka Marijina života i Božjih planova 51. — Put presv. Djevice do najvećeg dostojanstva 51. — Povučena sva u središte 52. — Ljepota majčinstva po uzoru na Majku Božju 53. — Primjer 55. — Cvjetić, uzdah 56.

11. MARIJA ZAOKUPLJENA STVARIMA KRALJEVSTVA BOŽJEGA UZOR UDOVICAMA — — — — — — — — — — 57
Pod koprenom udovištva kao sunce 57. — Božji planovi sa sv. Josipom 57. — Najbolniji rastanak 58. — Nova Eva uz novoga Adama 58. — Marija primjer udovicama 59. — Primjer 60. — Cvjetić, uzdah 62.

12. MARIJINE RADOSTI I NAŠE RADOSTI — — — — — — 63
Mariji naše radosti nisu tuđe 63. — Marija čudesno intervenira u prilog našim radostima 64. — Predmet Marijinih radosti tuđa radost 64. — Narav naših radosti 65. — Svijetli primjer bl. Gospe potiče nas na nasljedovanje 66. — Primjer 67. — Cvjetić, uzdah 68.

13. MARIJINE BOLI I NAŠE BOLI — — — — — — — — 69
S posljedicom bez uzroka 69. — Vrste Marijinih boli 69. — Spasiteljski karakter Marijinih boli 71. — Naše boli u zrcalu Marijinih 71. — Primjer 73. — Cvjetić, uzdah 74.

14. MARIJINA SMRT I NAŠA SMRT — — — — — — — 75
Smrt u svijetlom izgledu 75. — Smrt na vrhuncima ljubavi 76. — Smrt u znaku blažene nade 77. — Posmrtni trijumf 77. — Naša smrt po primjeru Marijine smrti 78. — Šarolika gledanja na smrt 78. — Primjer 80. — Cvjetić, uzdah 80.

15. ZDRAVO, ZVIJEZDO MORA! — — — — — — — — 81
Jedina prava zvijezda 81. — Zvijezda mora 82. — Naša zvijezda 85. — Primjer 85. — Cvjetić, uzdah 86.

16. NJEŽNA MAJKO KRISTA — — — — — — — — — 87
Uzvišeni amalgam veličine i nježnosti 87. — Marija u ulozi Majke nježne kroz povijest i danas 88. — Nema blagotvornije ruke od Majke nježne 89. — Naša zahvalna ljubav 90. — Primjer 90. — Cvjetić, uzdah 91.

Str.

17. VAZDA DJEVO ČISTA — — — — — — — — — — — 92
Značenje odlike djevičanstva na Zvijezdi mora 92. — Sigurnost i blagodat života usmjerena na Zvijezdu djevičansku 94. — Primjer 95. — Cvjetić, uzdah 96.

18. DVERI RAJSKIH DVORA — — — — — — — — — — 97
S Marijom na dohvatu cilja 97. — Praroditelji spašeni od očaja 97. — Spasenje naše na Marijinim vratima 98. — »Zagrli Mariju koja je rajska Vrata« 99. — Primjer 100. — Cvjetić, uzdah 101.

19. ANĐEO TI NEVIN — POZDRAV ZBORI LIJEPI, MIROM NAS OKRIJEPI — KVAR NAKNAĐUJ EVIN — — — — — 102
Molba prognanika za smirenjem 102. — Čovjekov nemir 103. — Izvor čovjekovu nemiru 103. — Lijek našemu nemiru 104. — Marija nova Eva 105. — Primjer 106. — Cvjetić, uzdah 107.

20. VEZE GRIJEHA NIŠTI — OZDRAVLJAJ SLJEPOĆU — — 108
Uzrok nemiru 108. — Kainova krivica i sljepoća kroz stoljeća 108. — Marija nosi oslobođenje od okova ropstva, prosvetljenje sljepoće 110. — Marija ostaje ufanje svijeta otpalog od Boga 111. — Primjer 111. — Cvjetić, uzdah 113.

21. UKLANJAJ TEŠKOĆU, — SVA NAM DOBRA IŠTI — — — 114
Bezgranična vjera u moć zagovora 114. — Nadoknada izgubljenih dobara 114. — Zainteresirana za naše potrebe koje dobro pozna 115. — Kao jutarnja zora 116. — Primjer 117. — Cvjetić, uzdah 118.

22. MAJKOM SE POKAŽI — — — — — — — — — — — 119
Najdirljivija žica 119. — Marija je uistinu naša duhovna Majka 119. — Majka osjećajem 120. — Sinovski osjećaji prema Majci 121. — Primjer 122. — Cvjetić, uzdah 122.

23. ONOM RAD NAS ŠTO JE — POSTO DIJETE TVOJE — — 123
Apel na razum i osjećaje 123. — Marijina povezanost sa sinom motiv našega ufanja 124. — Kucaji majčinskog srca za nas 125. — Primjer 126. — Cvjetić, uzdah 127.

24. MOLBE NAM PRIKAŽI — — — — — — — — — — — 128
Apel osuđenika 128. — Temelj naše nade 129. — Naše pravo na molbu za pomilovanje 129. — Sveci nas bodre 130. — Sigurnost u pomilovanje 130. — Primjer 132. — Cvjetić, uzdah 132.

25. DJEVICE NAD SVIMA — — — — — — — — — — — 133
Izniman sjaj s nepomućenim mirom 133. — Djevičanstvo shranište blistavih ideala 133. — Najbogatije shranište duhovnog bogatstva u »Djevici nad svima« 135. — Spas čovjekov u dječanskome Marijinu posredništvu 136. — Primjer 137. — Cvjetić, uzdah 137.

Str.

26. SMJERNA KO NI KOJA — — — — — — — — — — 138
Čvrsta točka i sigurna ruka usred opasnih virova 138. — Divljanje putene strasti 138. — Miran tok čista života 139. — Djevica s uljem blagosti 140. — Smirena srca, očiju uprtih u Djevicu smjernu 141. — Primjer 141. — Cvjetić, uzdah 142.

27. STVORI ČEDA SVOJA — SMJERNIM NEVINIMA — — 143
Usdrdna molitva za blagost i čistoću 143. — Blagost cvijet čistoće 144. — Prava čovjekova veličina u sputanim niskim nagonima 144. — Za Marijom, Djevicom smjernom i čistom 146. — Primjer 146. — Cvjetić, uzdah 147.

28. DAJ DA ČISTI... — ŽIĆEM PUTUJEMO — — — — — 148
Očiju uprtih u posljednji cilj 148. — Čisto srce uvjet gledanja Boga 149. — Pročistiti srce 151. — Primjer 152. — Cvjetić, uzdah 153.

29. DAJ, DA SREĆNO ŽIĆEM PUTUJEMO — — — — — — 154
Potreba sigurne ruke na putu 154. — Teško probojan i vulkanski teren 154. — Marija nas vodi sigurnom rukom 155. — Slijediti Mariju uskladivši se prema njoj 156. — Primjer 158. — Cvjetić, uzdah 158.

30. DAJ, DA... — K SPASU PRISPIJEMO — U VESELJE VJEČNO... — — — — — — — — — — — — — 159
Žudnja za posjedovanjem Boga 159. — Smirenje samo u najvišemu 159. — Krivi putovi 160. — Žurimo se k jedinome pravome cilju 161. — Očiju uprtih u Mariju 162. — Primjer 162. Cvjetić, uzdah 164.

31. KRALJICA NEBA I ZEMLJE NAŠ IDEAL I VODIČ DO SPASENJA I SLAVE — — — — — — — — — — — 165
Život u niskosti, bez viših ideala 165. — Marija shranište milosti i slave 166. — Kraljica ovjenčana krunom slave i pobjede 167. — U nasljedovanju otvoren put svima 168. — Svijetu nema spasenja izvan puta koji ukazuje presv. Djevica 169. — Primjer 171.

Sadržaj — — — — — — — — — — — — — — — 172

Djela od istoga pisca — — — — — — — — — — — 176

Djela od istoga pisca

De notione lucis et tenebrarum, Dubrovnik 1943.

Kristovih osam blaženstava, Zadar 1960, (raspačano).

Djevojka na izvorima svjetla, Zagreb 1960. (Samostan Gospe Lurdske, Vrbanićeva 35).

Mladoj zaručnici za upoznavanje duše zaručnika, Zagreb 1960. (Samostan Gospe Lurdske, Vrbanićeva 35).

Svjetlo u tami, Zagreb 1961. (Samostan sv. Franje, Zadar).

Žena i njezin poziv, Beograd 1962.

Opći uvod u Sveto pismo (Nadbiskupski Ordinarijat, Zeleni trg 1, Zadar).

U pripremi: *Posebni uvod u Sveto pismo Staroga zavjeta.*
Posebni uvod u Sveto pismo Novoga zavjeta.